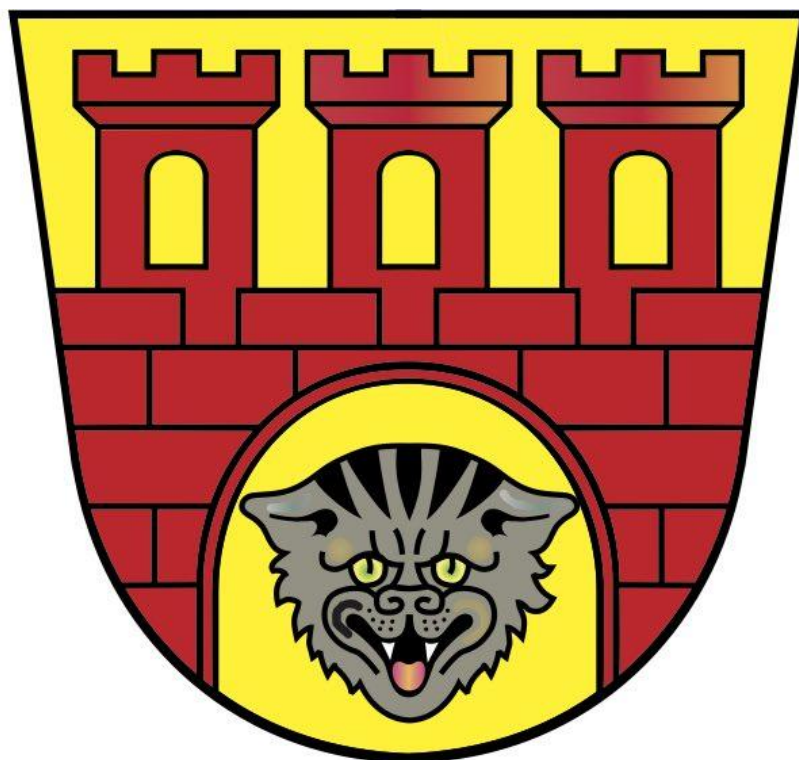

Raport z wykonania
Programu Ochrony Środowiska dla Miasta
Pruszków za lata 2022-2023

Zamawiający:

Gmina Miasto Pruszków
ul. J.I. Kraszewskiego 14/16
05-800 Pruszków

Wykonawca:

Green Key Joanna Masiota-Tomaszewska
ul. Wagrowska 2/203
61-369 Poznań
www.greenkey.pl

Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Pruszków za lata 2022-2023

Autor opracowania:

mgr Joanna Masiota - Tomaszewska

Spis treści

SPIS SKRÓTÓW	5
1. Wstęp	6
1.1. Podstawy merytoryczne opracowania.....	6
2. Stopień realizacji celów ekologicznych w latach 2022-2023 wyznaczonych w Programie Ochrony Środowiska dla Miasta Pruszków na lata 2020-2023 z perspektywą do roku 2027 – część kosztorysowa i opisowa.	9
2.1. OCHRONA ZASOBÓW WODNYCH	10
2.2. UPORZĄDKOWANIE GOSPODARKI WODNO - ŚCIEKOWEJ	11
2.3. OCHRONA ZASOBÓW PRZYRODNICZYCH	13
2.4. POPRAWA JAKOŚCI POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO	15
2.5. OCHRONA PRZED HAŁASEM	18
2.6. OCHRONA ZASOBÓW GEOLOGICZNYCH I OCHRONA GLEB	23
2.7. OCHRONA PRZED ODDZIAŁYWANIEM PÓL ELEKTROMAGNETYCZNYCH.....	26
2.8. OCHRONA PRZED NASTĘPSTWAMI NADZWYCZAJNYCH SYTUACJI KRYZYSOWYCH	27
2.9. ROZWÓJ SYSTEMU GOSPODARKI ODPADAMI	28
3. Stan środowiska przyrodniczego	29
3.1. Wody powierzchniowe i podziemne.....	29
3.2. Jakość powietrza	39
3.3. Pola elektromagnetyczne	49
3.4. Hałas.....	52
3.5. Ochrona ziemi	62
3.6. Ochrona przyrody	63
3.7. Nadzwyczajne zagrożenia.....	66
3.8. Gospodarka odpadami	66
3.9. Świadomość ekologiczna mieszkańców	75
3.10 Podsumowanie podjętych działań	80
4. Osiągnięte wskaźniki realizacji celów ekologicznych	84

5.	Podsumowanie i wnioski	89
5.1	Ocena realizacji celu ekologicznego OCHRONA ZASOBÓW WODNYCH	89
5.2	Ocena realizacji celu ekologicznego UPORZĄDKOWANIE GOSPODARKI WODNO - ŚCIEKOWEJ	90
5.3	Ocena realizacji celu ekologicznego OCHRONA ZASOBÓW PRZYRODNICZYCH.....	90
5.4	Ocena realizacji celu ekologicznego POPRAWA JAKOŚCI POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO	90
5.5	Ocena realizacji celu ekologicznego OCHRONA PRZED HAŁASEM.....	91
5.6	Ocena realizacji celu ekologicznego OCHRONA ZASOBÓW GEOLOGICZNYCH i OCHRONA GLEB	92
5.7	Ocena realizacji celu ekologicznego OCHRONA PRZED ODDZIAŁYWANIEM PÓŁ ELEKTROMAGNETYCZNYCH	92
5.8	Ocena realizacji celu ekologicznego OCHRONA PRZECZ NASTĘPSTWAMI NADZWYCZAJNYCH SYTUACJI KRYZYSOWYCH	92
5.9	Ocena realizacji celu ekologicznego ROZWÓJ SYSTEMU GOSPODARKI ODPADAMI	93
	SPIS TABEL	94
	SPIS RYCIN	94

SPIS SKRÓTÓW

(μ)/(n)g – (mikro)/(nano)gram

A – Amper

Al – Aleja

As – arsen

art. – artykuł

BaP – benzo(a)piren

BZT5 – biochemiczne

zapotrzebowanie tlenu

C₆H₆ – benzen

Cd – kadm

CKiS – Centrum Kultury i Sportu

ChZT – Chemiczne zapotrzebowanie
tlenu

Cl – chlor

CO – tlenek węgla

d – doba

dam³ – dekametr

dc – poziom docelowy

dt – poziom celu długoterminowego

Dz. U. – Dziennik Ustaw

Fe – żelazo

h – godzina

ha – hektar

(k)(G)Hz – (kilo)(Giga)herc

im. – imienia

JCW(P) – Jednolita Część Wód
(Powierzchniowych)

JCWpd – Jednolita Część Wód
Podziemnych

jst – jednostka samorządu
terytorialnego

kg – kilogram

km – kilometr

l – liter

Na – sól

NO₂ – dwutlenek azotu

nr – numer

m²(³) – metr kwadratowy
(sześcienny)

mb – metr bieżący

MBP – instalacja do mechaniczno-
biologicznego przetwarzania

zamieszanych odpadów komunalnych

Mg – magnez / megagram (tona)

mm – milimetr

Mn – mangan

mpzp – miejscowy plan

zagospodarowania przestrzennego

m.st. – Miasto Stołeczne

MZO – Miejski Zakład Oczyszczania

O₃ – ozon

os. – osoba

Pb – ołów

PGNiG – Polskie Górnictwo Naftowe
i Gazownictwo

PM10 – cząstki pyłu zawieszonego

o średnicy do 10 μm,

PM2,5 – cząstki pyłu zawieszonego

o średnicy do 2,5 μm

POŚ – Program Ochrony Środowiska
(w domyśle: Program Ochrony
Środowiska dla Miasta Pruszków na
lata 2020-2023 z perspektywą do roku
2027)

poz. – pozycja

PPiS – Państwowy Powiatowy
Inspektor Sanitarny

PSZOK – Punkt Selektywnej Zbiórki
Opadów Komunalnych

PZW – Polski Związek Wędkarski

r. – rok

Raport – w domyśle: Raport

z wykonania Programu Ochrony
Środowiska dla Miasta Pruszków za
lata 2022-2023

S.A. – Spółka Akcyjna

SO₂ – dwutlenek siarki

SO₄ – ogólnie: siarczany

SUW – Stacja Uzdatniania Wody

Sp. z o.o. – Spółka z ograniczoną
odpowiedzialnością

szt. – sztuk

tys. – tysięcy

ul. – ulica

ust. – ustęp

Ustawa ooś – ustawa

o udostępnianiu informacji

o środowisku i jego ochronie, udziale
społeczeństwa w ochronie środowiska
oraz o ocenach oddziaływania na
środowisko

(k)V – (kilo)Wolt

W – Wat

WIOŚ – Wojewódzki Inspektorat
Ochrony Środowiska

WOF – Warszawski Obszar
Funkcjonalny

WPGO – Wojewódzki Plan
Gospodarki Odpadami

ww. – wyżej wymieniony

zł – złoty

zm. – zmiana

ZSEE – Zużyty Sprzęt Elektryczny
i Elektroniczny

1. Wstęp

1.1. Podstawy merytoryczne opracowania

Niniejszy dokument dotyczy przyjętego Uchwałą Nr XXXVI.371.2021 Rady Miasta w Pruszkowie z dnia 25 marca 2021 r. „Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Pruszków na lata 2020-2023 z perspektywą do roku 2027”.

W oparciu o art. 18 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. 2024 poz. 54 ze zm.) organ wykonawczy gminy – Prezydent Miasta Pruszkowa sporządza co dwa lata raport z realizacji Programu ochrony środowiska (zwany dalej Raportem) i przedstawia go Radzie Miasta Pruszkowa.

Niniejsze opracowanie stanowi realizację ustawowego obowiązku za okres od 1 stycznia 2022 r. do 31 grudnia 2023 r.

Zgodnie z art. 25 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. 2024, poz. 1112 ze zm.) opracowany Raport podlega zamieszczeniu w Biuletynie Informacji Publicznej.

Należy podkreślić, że brak jest dokumentu pomocniczego, adresowanego do organów wykonawczych jst wskazujących na elementy, które powinny zostać ujęte w Raporcie bądź wzięte pod uwagę przy ich sporządzaniu – w opozycji do „Wytycznych do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska” – wobec czego zakres niezbędnych informacji, jakie zawiera Raport odpowiada treści przyjętego Programu ochrony środowiska (zwanego dalej Programem). W dokumencie tym przedstawiane są postępy z realizacji każdego z zadań wytyczonych w Programie. Porównanie uzyskanego obrazu ze stanem polityki ochrony środowiska Miasta Pruszków opisanym w Programie powinno dać odpowiedź na pytanie, w jakim stopniu udało się zrealizować przyjęte założenia oraz przedsięwzięcia.

W Programie sformułowano cele ekologiczne oraz wyznaczone na ich podstawie zadania. Cele i zadania ujęte zostały w Raporcie w grupach zgodnych z celami i kierunkami określonymi następująco w Programie. Cele przedstawiono w **Tabeli 1**.

Tabela 1. Cele ekologiczne wyznaczone w „Programie Ochrony Środowiska dla Miasta Pruszków na lata 2020-2023 z perspektywą do roku 2027”

Lp.	Nazwa celu ekologicznego
1	OCHRONA ZASOBÓW WODNYCH
2	UPORZĄDKOWANIE GOSPODARKI WODNO - ŚCIEKOWEJ
3	OCHRONA ZASOBÓW PRZYRODNICZYCH
4	POPRAWA JAKOŚCI POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO
5	OCHRONA PRZED HAŁASEM
6	OCHRONA ZASOBÓW GEOLOGICZNYCH I OCHRONA GLEB
7	OCHRONA PRZED ODDZIAŁYWANIEM PÓL ELEKTROMAGNETYCZNYCH
8	OCHRONA PRZECIWNOSTĘPSTWAMI NADZWYCZAJNYCH SYTUACJI KRYZYSOWYCH
9	ROZWÓJ SYSTEMU GOSPODARKI ODPADAMI

Źródło: opracowanie własne

Harmonogram realizacji Programu Ochrony Środowiska obejmuje zadania zaplanowane w szerokim przedziale czasowym natomiast przygotowany Raport weryfikuje i ocenia wykonanie ww. celów i zadań w odniesieniu do działań podjętych i zrealizowanych w latach 2022-2023. W celu przygotowania Raportu niezbędne było pozyskanie z różnych jednostek organizacyjnych danych oraz informacji, dzięki którym zweryfikowano stopień wykonania założonych celów. O przekazanie niezbędnych informacji poproszone zostały następujące jednostki:

- Urząd Miasta Pruszkowa,
- Starostwo Powiatowe w Pruszkowie,
- Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego,
- Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Warszawie,
- Główny Inspektor Ochrony Środowiska,
- Powiatowa Stacja Sanitarno - Epidemiologiczna w Pruszkowie,
- Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Warszawie,
- Państwowe Gospodarstwo Wodne WODY POLSKIE – Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Warszawie,
- Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad, Oddział w Warszawie,
- Mazowiecki Zarząd Dróg Wojewódzkich w Warszawie,
- Miejski Zakład Oczyszczania w Pruszkowie Sp. z o.o.,
- Polska Spółka Gazownictwa Sp. z o.o., Oddział Zakład Gazowniczy w Warszawie,
- PGNiG TERMIKA SA - Elektrociepłownia Pruszków,
- Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w m.st. Warszawie S.A., Zakład Centralny,
- Lasy Państwowe – Nadleśnictwo Chojnów,
- Mazowiecki Ośrodek Doradztwa Rolniczego,
- Okręgowa Stacja Chemiczna – Rolnicza w Warszawie,
- Przedsiębiorstwo Komunikacji Samochodowej w Grodzisku Mazowieckim Spółka z o.o.,
- Pruszkowska Spółdzielnia Mieszkaniowa,
- Towarzystwo Budownictwa Społecznego „Zieleń Miejska” Sp. z o.o.,
- Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Pruszkowie,
- Straż Miejska w Pruszkowie.

W szczególności podstawą sporządzenia Raportu z realizacji Programu ochrony środowiska za lata 2022-2023 były:

- sprawozdania z wykonania budżetu Miasta Pruszków,
- dane statystyczne,
- informacje o stanie środowiska Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska oraz Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska.

2. Stopień realizacji celów ekologicznych w latach 2022-2023 wyznaczonych w Programie Ochrony Środowiska dla Miasta Pruszków na lata 2020-2023 z perspektywą do roku 2027 – część kosztorysowa i opisowa.

W niniejszym rozdziale określono stopień realizacji poszczególnych celów ekologicznych wyznaczonych w „Programie Ochrony Środowiska dla Miasta Pruszków na lata 2020-2023 z perspektywą do roku 2027” w formie szacunkowego kosztorysu i częściowo opisowej.

Dla każdego celu ekologicznego sporządzono osobną tabelę, która została podzielona na następujące części:

1. Zadanie wynikające z POŚ – zawierające informacje o wyartykułowanym w POŚ zadaniu mającym na celu osiągnięcie celu ekologicznego do roku 2027,
2. Podmiot realizujący zadanie – określające podmiot, który jest odpowiedzialny za realizację określonego celu ekologicznego i zadań z niego wynikających,
3. L.p. projektu – oznaczający nr porządkowy zrealizowanego w latach 2022-2023 projektu¹ mającego na celu realizację celu ekologicznego,
4. Nazwa zrealizowanego projektu,
5. Poniesione koszty – jeżeli projekt był realizowany w obu latach, tam gdzie można było uzyskać taką informację przedstawiono poniesione koszty w każdym roku z osobna,
6. Uzyskany efekt ekologiczny / uwagi – dodatkowe ważne informacje z punktu widzenia ochrony środowiska, stopnia zaawansowania danego projektu,
7. Rok realizacji – czas realizacji określonego projektu – określono czy zadanie było realizowane w 2022 r., 2023 r. lub w obu latach. Z uwagi, iż wiele zadań ma charakter ciągły i następowało przesuwanie środków z jednego roku na kolejny, tam gdzie było to możliwe określono faktyczne lata realizacji.

¹ co do zasady jeden projekt może wpływać na więcej niż jedno zadanie służące osiągnięciu określonego celu ekologicznego, wobec czego numerów porządkowych tych samych projektów nie zmieniano i zastosowano sygnaturę „-”

2.1. OCHRONA ZASOBÓW WODNYCH

Tabela 2. Zrealizowane zadania inwestycyjne w ramach celu ekologicznego „OCHRONA ZASOBÓW WODNYCH”

L.p. zadania	Zadanie wynikające z POŚ	Podmiot realizujący zadanie	L.p. projektu	Nazwa zrealizowanego projektu	Poniesione koszty (w zł)	Uzyskany efekt ekologiczny / uwagi	Rok / lata realizacji	
							2022	2023
1.1	Utrzymanie i ochrona wód powierzchniowych i podziemnych	Państwowe Gospodarstwo Wodne Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Warszawie	1.1.1	Ocena stanu technicznego jazu w km 47+420 na rzece Utrata	15 786,60	utrzymanie wód		
			1.1.2	Utrzymanie rzeki Utrata	201 651,61	utrzymanie wód		
			1.1.3	Utrzymanie rzeki Żbikówka	97 980,88	utrzymanie wód		
1.2	Rozwój małej retencji oraz utrzymanie urządzeń wodnych w celu zapobiegania powodzi i podtopieniom, a w przypadku wystąpienia minimalizacja ich skutków	Gmina Miasto Pruszków	1.2.1	Dotacje na gromadzenie „deszczówki”	2022 - 63 256,70 2023 - 54 237,44	budowa zbiorników na deszczówkę typu: zbiornik naziemny (najczęściej typu beczka), zbiornik podziemny, donica deszczowa z roślinami hydrofitowymi, studnia chłonna, ogród deszczowy		
			1.2.2	Konserwacja rowów melioracyjnych	2022 – 35 055,00 2023 – 45 280,48	utrzymanie rowów melioracyjnych		
			1.2.3	Dotacja dla Spółki Wodnej Żbików	2022 - 20 000,00 2023 - 20 000,00	wsparcie działań związanych z utrzymaniem urządzeń melioracyjnych		

Źródło: opracowanie własne na podstawie zebranych danych

2.2. UPORZĄDKOWANIE GOSPODARKI WODNO - ŚCIEKOWEJ

Tabela 3. Zrealizowane zadania w ramach celu ekologicznego „UPORZĄDKOWANIE GOSPODARKI WODNO - ŚCIEKOWEJ”

L.p. zadania	Zadanie wynikające z POŚ	Podmiot realizujący zadanie	L.p. projektu	Nazwa zrealizowanego projektu	Poniesione koszty (w zł)	Uzyskany efekt ekologiczny / uwagi	Rok / lata realizacji	
							2022	2023
2.1	Kontynuacja rozbudowy i modernizacji infrastruktury związanej z zaopatrzeniem w wodę	Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w m.st. Warszawie S.A.	2.1.1	Budowa przewodu wodociągowego w ul. Kasprzowicza odc. HP 51053 - HP6104 DN100mm L=45,3 m w Pruszkowie	do 2021 - 10 875,66 2022 - 158 200,00	wybudowanie 45,3 m sieci wodociągowej		
			2.1.2	Wymiana sieci wodociągowej metodą bezwykopową (kraking statyczny) DN 100 mm w ul. Kieleckiej na terenie Pruszkowa	2022 - 277 789,64 2023 - 69 450,85	wymiana 0,3 km sieci wodociągowej metodą krakingu statycznego		
			2.1.3	Budowa sieci wodociągowej Pasma Pruszkowskiego Zadanie 1 Budowa magistrali wodociągowej na odcinku od magistrali ul. Przejazdowej róg ul. Kredkowej w Pruszkowie do magistrali w ul. Ogińskiego róg ul. Sowińskiego w Piastowie wraz z odcinkiem magistrali do włączenia do magistrali przy Rondzie Solidarności w Pruszkowie. Zadanie 2 Budowa magistrali wodociągowej zapewniającej przesył wody na odcinku Pruszków – Piastów	do 2021 - 3 446 339,80 2022 - 1 400 914,15 2023 - 5 970 133,39	wybudowanie 10,9 km magistrali wodociągowej na terenie Pruszkowa i Piastowa		
			2.1.4	Sukcesywna wymiana drenów Ujęć PU-2, PU-3, PU-4, Stacja Pomp Rzecznych, ul. Czerniakowska 124 w Warszawie	2022 - 10 125 444,36 2023 - 14 948 697,28	poprawa wydajności ujęć wraz z poprawą jakości ujmowanej wody - w 2022 r. wymieniono dreny - 2,3,4,5 ujęcia PU-3; w roku 2023 wymieniono dreny - 3,4,5,6 ujęcia PU-4.		
		Gmina Miasto Pruszków	2.1.5	Wodociąg w rejonie ul. Wilczej i ul. Waryńskiego	2022 - 59 040,00	systematyczna rozbudowa sieci wodociągowej		
			2.1.6	Spinka wodociągu w ul. Rysiej, ul. Żbikowskiej i ul. I. Wolfram	2021 - 728 160,00 2022 - 182 040,00	systematyczna rozbudowa sieci wodociągowej		
			2.1.7	Przebudowa wodociągu w drodze KDL-5 dz. 249 obr. 06	2022 - 35 547,00	systematyczna rozbudowa sieci wodociągowej		
			2.1.8	Spinka wodociągu ul. Poznańska, ul. 3 Maja	2021 - 172 000,00 2022 - 47 300,00	systematyczna rozbudowa sieci wodociągowej		
			2.1.9	Wodociąg w ul. Leszczynowej na od. Od ul. Spokojnej do ul. Grunwaldzkiej	2022 - 118 080,00	systematyczna rozbudowa sieci wodociągowej		
			2.1.10	Wodociąg w ul. Długosza - dalszy odcinek	2021 - 00,00 2022 - 170 143,56	systematyczna rozbudowa sieci wodociągowej		
			2.1.11	Wodociąg w ul. Nowożytniejskiej w zadaniu drogowym	2021 - 212 421,00 2022 - 212 421,00	systematyczna rozbudowa sieci wodociągowej		
2.2	Kontynuacja rozbudowy i modernizacji infrastruktury związanej z odprowadzaniem ścieków komunalnych i przemysłowych oraz wód opadowych i roztopowych	Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w m.st. Warszawie S.A.	2.2.1	Bezwykopowa renowacja sieci kanalizacyjnej na terenie Pruszkowa w zakresie DN 0,2 oraz o długości Lca = 26 m, w ulicy Krętej (Torfowej)	15 350,14	renowacja 26 m odcinka sieci metodą bezwykopową		

Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Pruszków za lata 2022-2023

L.p. zadania	Zadanie wynikające z POŚ	Podmiot realizujący zadanie	L.p. projektu	Nazwa zrealizowanego projektu	Poniesione koszty (w zł)	Uzyskany efekt ekologiczny / uwagi	Rok / lata realizacji	
							2022	2023
2.2	Kontynuacja rozbudowy i modernizacji infrastruktury związanej z odprowadzaniem ścieków komunalnych i przemysłowych oraz wód opadowych i roztopowych	Gmina Miasto Pruszków	2.2.2	Kanalizacja sanitarna w ul. Rysiej ul. I. Wolfram	2021 - 1 381 360,00 2022 - 730 710,96	systematyczna rozbudowa sieci kanalizacyjnej		
			2.2.3	Przebudowa kanalizacji sanitarnej w drodze KDL-5 dz. 249	2022 - 70 048,50	systematyczna rozbudowa sieci kanalizacyjnej		
			2.2.4	Kanalizacja sanitarna w ul. Bazarowej od ul. 3 Maja	2022 - 157 440,00	systematyczna rozbudowa sieci kanalizacyjnej		
			2.2.5	Kanalizacja sanitarna w ul. Syreny	2022 - 133 578,00	systematyczna rozbudowa sieci kanalizacyjnej		
			2.2.6	Kanalizacja sanitarna w ul. Żółkiewskiego od nr 4 do nr 12	2022 - 119 679,00	systematyczna rozbudowa sieci kanalizacyjnej		
			2.2.7	Kanalizacja sanitarna w ul. Długosza - dalszy odcinek	2021 - 00,00 2022 - 527 266,44	systematyczna rozbudowa sieci kanalizacyjnej		
			2.2.8	Kanalizacja sanitarna w ul. Dębowej droga dojazdowa do nr 27 i 29	2023 - 103 320,00	systematyczna rozbudowa sieci kanalizacyjnej		
			2.2.9	Kanalizacja sanitarna w ul. Nowożytnerskiej	2021 - 227 055,00 2022 - 618 779,2	systematyczna rozbudowa sieci kanalizacyjnej		
2.3	Prowadzenie rejestru i kontroli zbiorników bezodpływowych oraz oczyszczalni przydomowych, a także kontrola wywozu nieczystości	Gmina Miasto Pruszków	2.3.1	Prowadzenie rejestru i kontroli zbiorników bezodpływowych oraz oczyszczalni przydomowych, a także kontrola wywozu nieczystości	koszty w ramach wynagrodzenia pracowników Urzędu Miasta Pruszkowa	Liczba kontroli przedsiębiorców opróżniających zbiorniki bezodpływowe na terenie Pruszkowa w 2022 r. - 3; 2023 r. - 4; Mieszkańców: 2022 - 22; 2023 - 248 (w tym 2 przydomowe oczyszczalnie).		

Źródło: opracowanie własne na podstawie zebranych danych

2.3. OCHRONA ZASOBÓW PRZYRODNICZYCH

Tabela 4. Zrealizowane zadania w ramach celu ekologicznego „POCHRONA ZASOBÓW PRZYRODNICZYCH”

L.p. zadania	Zadanie wynikające z POŚ	Podmiot realizujący zadanie	L.p. projektu	Nazwa zrealizowanego projektu	Poniesione koszty (w zł)	Uzyskany efekt ekologiczny / uwagi	Rok / lata realizacji	
							2022	2023
3.1	Rozwój i pielęgnacja terenów czynnych biologicznie (zieleń urządzona, zadrzewienia, oczka wodne, parki, zieleń wzdłuż dróg)	Gmina Miasto Pruszków	3.1.1	Utrzymanie pruszkowskiej pasieki, wycieczki edukacyjne do pasieki	2022 – 33 438,96 2023 – 21 999, 96	edukacja z zakresu ochrony przyrody i bioróżnorodności		
			3.1.2	Edukacja ekologiczna	2022 - 58 835,08 2023 – 52 090,53	podniesienie świadomości ekologicznej		
			3.1.3	Oczyszczanie chodników, ciągów pieszych, terenów zieleni	2022 – 1 351 031,42 2023 - 1 964 162,61	oczyszczanie chodników, ciągów pieszych, terenów zieleni		
			3.1.4	Najem i serwis kabin sanitarnych	2022 – 78 782,12 2023 – 71 959,75	najem i serwis kabin sanitarnych		
			3.1.5	Konserwacja terenów zieleni	2022 – 2 032 884,36 2023 – 2 275 962,69	konserwacja terenów zieleni		
			3.1.6	Pielęgnacja drzewostanu	2022 – 199 944,00 2023 – 252 510,00	pielęgnacja drzewostanu		
			3.1.7	Zagospodarowanie terenu wzdłuż rzeki Utraty	2022 – 2 988 940,00 2023 – 15 599 032,40	rozwój terenów zielonych		
			3.1.8	Nowe nasadzenia drzew i krzewów na terenie miasta	2022 – 427 782,50 2023 – 441 754,20	nowe nasadzenia drzew i krzewów na terenie miasta		
			3.1.9	Ochrona i rozwój form ochrony przyrody	2022 – 66 168,00 2023 – 16 230,00	ochrona i rozwój form ochrony przyrody		
			3.1.10	Letnie utrzymanie ulic miejskich	2022 – 250 260,85 2023 – 414 394,03	letnie utrzymanie ulic miejskich		
			3.1.11	Konserwacja i czyszczenie 146 (2022r.) / 142 (2023r.) budek lęgowych dla ptaków i 10 budek dla nietoperzy	2022 – 6 568,20 2023 – 10 455,00	konserwacja i czyszczenie budek lęgowych, rozmieszczenie budek lęgowych wpływa korzystnie na lokalną populację dziuplaków		
		Mazowiecki Zarząd Dróg Wojewódzkich w Warszawie	3.1.12	Nasadzenia drzew w pasie drogowym: 27 sztuk drzew (12 klonów pospolitych i 15 lip drobnolistnych)	nie określono	wzrost liczby drzew przy drogach		
		Zarząd Powiatu Pruszkowskiego	3.1.13	Nasadzenia w ilości 71 sztuk drzew, a także krzewów, bylin i traw o łącznej ilości 1372 sztuk	nie określono	wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców		
3.2	Pielęgnacja i rozwój form ochrony przyrody	Gmina Miasto Pruszków Marszałek Województwa Mazowieckiego	3.2.1.	Ustawa z dn. 16.04.2004 r. o ochronie przyrody przedstawia poszczególne formy ochrony przyrody, z których na terenie Miasta występują: – pomniki przyrody drzewa uznane jako pomniki przyrody i jeden głąz narzutowy, – Warszawski Obszar Chronionego Krajobrazu W okresie sprawozdawczym Rada Miasta Pruszkowa podjęła następujące uchwały: 1.Uchwała Nr LVII.550.2022 Rady Miasta Pruszkowa z dnia 26.05.2022 r. w sprawie zmniejszenia liczby drzew, w grupie drzew uznanej za pomniki przyrody http://edziennik.mazowieckie.pl/ActDetails.aspx?year=2022&poz=7775	koszty administracyjne	zadanie ciągłe		

Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Pruszków za lata 2022-2023

L.p. zadania	Zadanie wynikające z POŚ	Podmiot realizujący zadanie	L.p. projektu	Nazwa zrealizowanego projektu	Poniesione koszty (w zł)	Uzyskany efekt ekologiczny / uwagi	Rok / lata realizacji	
							2022	2023
				2. Uchwała Nr LVII.552.2022 Rady Miasta Pruszkowa z dnia 26.05.2022 r. w sprawie zniesienia formy ochrony przyrody drzewa uznanego za pomnik przyrody http://edziennik.mazowieckie.pl/ActDetails.aspx?year=2022&poz=7777 3. Uchwała Nr LVII.551.2022 Rady Miasta Pruszkowa z dnia 26.05.2022 r. w sprawie zniesienia formy ochrony przyrody drzewa uznanego za pomnik przyrody http://edziennik.mazowieckie.pl/ActDetails.aspx?year=2022&poz=7776 4. Uchwała Nr LVII.553.2022 Rady Miasta Pruszkowa z dnia 26.05.2022 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody http://edziennik.mazowieckie.pl/ActDetails.aspx?year=2022&poz=7778 Nie podejmowano zmian w zakresie rozwoju Warszawskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu				
3.3	Właściwe gospodarowanie zasobami leśnymi	Nadleśnictwo Chojnów	3.3.1.	Nadleśnictwo Chojnów w okresie sprawozdawczym nie prowadziło inwestycji. Na bieżąco realizowany jest Plan Urządzenia Lasu	koszty administracyjne	zadanie ciągłe, zgodnie z przewidzianą działalnością statutową		

Źródło: opracowanie własne na podstawie zebranych danych

2.4. POPRAWA JAKOŚCI POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO

Tabela 5. Zrealizowane zadania w ramach celu ekologicznego „POPRAWA JAKOŚCI POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO”

L.p. zadania	Zadanie wynikające z POŚ	Podmiot realizujący zadanie	L.p. projektu	Nazwa zrealizowanych projektów	Poniesione koszty (w zł)	Uzyskany efekt ekologiczny / uwagi	Rok / lata realizacji	
							2022	2023
4.1	Kompleksowa termomodernizacja budynków w celu zmniejszenia zapotrzebowania na energię	Gmina Miasto Pruszków	4.1.1	Termomodernizacja i przebudowa budynku Przedszkola Miejskiego nr 11 ul. Hubala	1 357 979,33	zmniejszenie strat ciepła w budynkach, zmniejszenie zapotrzebowania na ciepło		
			4.1.2	Zlecenie wykonania dokumentacji „Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej w Pruszkowie”	1 968,00	Wykonanie dokumentacji do Raportu z monitorowania wielkości redukcji emisji osiągniętej w 2021 roku po realizacji przedsięwzięcia pod nazwą „Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej w Pruszkowie”		
		Towarzystwo Budownictwa Społecznego „Zieleń Miejska” Sp. z o.o.	4.1.3	Modernizacja dachów budynków wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu Gminy Miasto Pruszków	2022 - 444 473,14 2023 – 452 182,68	Podstawowym efektem termomodernizacji jest zmniejszenie zapotrzebowania budynku na energię cieplną, a co za tym idzie zmniejszenie kosztów pozyskania energii.		
			4.1.4	Termomodernizacja budynku położonego przy ul. 3 Maja 49 w Pruszkowie	2022 - 368 891,90 2023 – 931 108,10	Podstawowym efektem termomodernizacji jest zmniejszenie zapotrzebowania budynku na energię cieplną, a co za tym idzie zmniejszenie kosztów pozyskania energii.		
			4.1.5	Termomodernizacja budynku położonego przy ul. Stalowej 7 w Pruszkowie	2022 - 446 250,22 2023 – 1 519 469,93	zmniejszenie strat ciepła w budynkach, zmniejszenie zapotrzebowania na ciepło		
			4.1.6	Termomodernizacja budynku położonego przy ul. Wojciecha 3/5 w Pruszkowie	1 432 042,28	zmniejszenie strat ciepła w budynkach, zmniejszenie zapotrzebowania na ciepło		
			4.1.7	Termomodernizacja budynku położonego przy ul. Granicznej 2 w Pruszkowie	1 113 680,58	zmniejszenie strat ciepła w budynkach, zmniejszenie zapotrzebowania na ciepło		
		Pruszkowska Spółdzielnia Mieszkaniowa	4.1.8	Roboty remontowe o charakterze proekologicznym: roboty termomodernizacyjne	2022 – 4 576 000,00 2023 – 3 256 000,00	zmniejszenie zapotrzebowania na energię w budynkach zarządzanych przez PSM w Pruszkowie		
4.2	Modernizacja systemów ogrzewania budynków i przygotowania ciepłej wody użytkowej (np. wymiana pieców) wraz z wprowadzaniem odnawialnych źródeł energii OZE	Towarzystwo Budownictwa Społecznego „Zieleń Miejska” Sp. z o.o.	4.2.1	Modernizacja instalacji grzewczej 4 budynków wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu Gminy Miasto Pruszków	12 058,58	zmniejszenie strat ciepła w budynkach, zmniejszenie zapotrzebowania na ciepło		
			4.2.2	Wymiana źródeł ciepła 9 lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu Gminy Miasto Pruszków	7 514,65	poprawa parametrów instalacji grzewczej		
			4.2.3	Wymiana wewnętrznej linii zasilania WLZ i instalacji w lokalach wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu Gminy Miasto Pruszków	172 800,00	poprawa sprawności zaopatrzenia w energię elektryczną		
			4.2.4	Wymiana źródeł ciepła i modernizacja instalacji grzewczej w 6 lokalach wchodzących w skład zasobu mieszkaniowego Gminy Miasto Pruszków	razem 88 036,40	zmniejszenie strat ciepła w budynkach, zmniejszenie zapotrzebowania na ciepło		

Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Pruszków za lata 2022-2023

L.p. zadania	Zadanie wynikające z POŚ	Podmiot realizujący zadanie	L.p. projektu	Nazwa zrealizowanych projektów	Poniesione koszty (w zł)	Uzyskany efekt ekologiczny / uwagi	Rok / lata realizacji	
							2022	2023
4.2	Modernizacja systemów ogrzewania budynków i przygotowania ciepłej wody użytkowej (np. wymiana pieców) wraz z wprowadzaniem odnawialnych źródeł energii OZE	Gmina Miasto Pruszków	4.2.5	Modernizacja systemów ogrzewania budynków i przygotowania ciepłej wody użytkowej (np. wymiana pieców) wraz z wprowadzaniem odnawialnych źródeł energii OZE	2022 - 608 323,28 2023 - 309 353,72	Dotacje do wymiany źródeł ogrzewania budynków. W ramach udzielonego dofinansowania w 2022 roku na terenie miasta zlikwidowano 50 kotłów opalanych węglem, dodatkowo wymieniono 29 starych nieekologicznych pieców gazowych na nowe piece. W 2023 roku na terenie miasta zlikwidowano 24 kotłów opalanych węglem, dodatkowo wymieniono 27 starych nieekologicznych pieców gazowych na nowe piece o większej efektywności energetycznej.		
			4.2.6	Modernizacja Przedszkola Miejskiego nr 12	210 564,84	Wymiana instalacji CO		
			4.2.7	Budowa Przedszkola Miejskiego nr 8	129 990,42	Wprowadzenie OZE- fotowoltaika		
		Straż Miejska w Pruszkowie	4.2.8	1) kontrole instalacji grzewczych 2) kontrole urządzeniem pomiarowym „przenośnym analizatorem pyłu zawieszonego”, wykorzystywanym do badań stężeń zanieczyszczeń powietrza pyłem zawieszonym PM10 i PM2,5	w ramach wynagrodzenia funkcjonariuszy Straży Miejskiej w Pruszkowie	Kontrole instalacji grzewczych		
		Gmina Miasto Pruszków	4.2.9	Edukacja ekologiczna z zakresu ochrony powietrza	2022 – 88 018,20 2023 – 98 802,71	Zadania opisane szczegółowo w rozdziale 3.9. niniejszego raportu		
		Gmina Miasto Pruszków	4.2.10	Edukacja ekologiczna z zakresu ochrony powietrza - AIRLY abonament	2022 – 4 782,24 2023 – 4 782,24	zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców		
4.3	Rozbudowa i modernizacja sieci ciepłowniczej	PGNiG TERMIKA SA	4.3.1	Budowa przyłącza ciepłego preizolowanego 2xDN40 do budynku przy ul. Daszyńskiego 32 w Pruszkowie	108 379,55	wybudowanie przyłącza		
			4.3.2	Budowa przyłącza ciepłego preizolowanego 2xDN40 do budynku przy ul. Obrońców Pokoju 25 w Pruszkowie	27 886,63	wybudowanie przyłącza		
			4.3.3	Budowa przyłącza ciepłego preizolowanego 2xDN65 do budynku przy ul. Staszica 10 w Pruszkowie	171 623,50	wybudowanie przyłącza		
			4.3.4	Budowa przyłącza ciepłego preizolowanego 2xDN50 do budynku przy ul. 3 Maja 62 w Pruszkowie	53 052,74	wybudowanie przyłącza		
			4.3.5	Budowa dwóch przyłączy ciepłych preizolowanych 2xDN125-65 do budynków przy ul. Staszica 8 i Mechaników 5 w Pruszkowie	394 930,55	wybudowanie przyłączy		
			4.3.6	Budowa przyłącza ciepłego preizolowanego 2xDN100 do budynku przy ul. Staszica 3 w Pruszkowie	189 590,54	wybudowanie przyłącza		
			4.3.7	Budowa przyłącza ciepłego preizolowanego 2xDN65 do budynku przy ul. Wapiennej 2 w Pruszkowie	271 389,45	wybudowanie przyłącza		
			4.3.8	Budowa przyłącza ciepłego preizolowanego 2xDN100 do budynku przy ul. Lipowej 42 w Pruszkowie	140 129,34	wybudowanie przyłącza		
			4.3.9	Budowa przyłącza ciepłego preizolowanego 2xDN80 do budynku przy ul. Pawiej 3 w Pruszkowie	191 329,93	wybudowanie przyłącza		
			4.3.10	Przebudowa sieci kanałowej na preizolowaną w ul. Kościuszki, 2xDN350	567 659,23	przebudowa sieci kanałowej na preizolowaną		
			4.3.11	Przebudowa sieci kanałowej na preizolowaną w ul. Reja, 2xDN300	839 593,47	przebudowa sieci kanałowej na preizolowaną		
			4.3.12	Przebudowa przyłącza kanałowego na preizolowane do budynku przy ul. Srebrnej 11 w Pruszkowie, 2xDN350	92 432,58	przebudowa przyłącza kanałowego na preizolowane		

Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Pruszków za lata 2022-2023

L.p. zadania	Zadanie wynikające z POŚ	Podmiot realizujący zadanie	L.p. projektu	Nazwa zrealizowanych projektów	Poniesione koszty (w zł)	Uzyskany efekt ekologiczny / uwagi	Rok / lata realizacji	
							2022	2023
4.3	Rozbudowa i modernizacja sieci ciepłowniczej	PGNiG TERMIKA SA	4.3.13	Budowa przyłącza ciepłowniczego preizolowanego 2xDN80-40 do budynku przy ul. Łalki 10 w Pruszkowie	256 847,01	wybudowanie przyłącza		
			4.3.14	Budowa przyłącza ciepłowniczego preizolowanego 2xDN100 do budynku przy ul. Gomulińskiego w Pruszkowie	382 665,57	wybudowanie przyłącza		
			4.3.15	Budowa przyłącza ciepłowniczego preizolowanego 2xDN800 do budynku przy ul. Ołówkowej 13 w Pruszkowie	182 907,55	wybudowanie przyłącza		
			4.3.16	Budowa przyłącza ciepłowniczego preizolowanego 2xDN40 do budynku przy ul. Stalowej 42 w Pruszkowie	65 233,01	wybudowanie przyłącza		
			4.3.17	Budowa przyłącza ciepłowniczego preizolowanego 2xDN125 do budynku przy ul. Waryńskiego 5/7 w Pruszkowie	346 662,07	wybudowanie przyłącza		
			4.3.18	Budowa przyłącza ciepłowniczego preizolowanego 2xDN80 do budynku przy ul. Stalowej 37 w Pruszkowie	91 781,07	wybudowanie przyłącza		
			4.3.19	Budowa przyłącza ciepłowniczego preizolowanego 2xDN80 do budynku przy ul. 3 Maja 49 w Pruszkowie	72 779,03	wybudowanie przyłącza		
			4.3.20	Budowa przyłącza ciepłowniczego preizolowanego 2xDN50 do budynku przy ul. Ołówkowej 1 w Pruszkowie	39 971,69	wybudowanie przyłącza		
4.4	Rozbudowa i modernizacja sieci gazowej	Polska Spółka Gazownictwa Sp. z o.o.	4.4.1	Polska Spółka Gazownictwa Sp. z o.o. poinformowała, że Pruszków jest gminą praktycznie zgazyfikowaną, a rozbudowa sieci gazowej jest prowadzona sukcesywnie wraz z składanymi wnioskami przez nowych odbiorców, przy spełnieniu kryteriów technicznych oraz ekonomicznej opłacalności inwestycji, po zawarciu stosownej umowy.	tajemnica przedsiębiorstwa	budowa nowych odcinków sieci gazowej i przyłączy gazowych		

Źródło: opracowanie własne na podstawie zebranych danych

2.5. OCHRONA PRZED HAŁASEM

Tabela 6. Zrealizowane zadania w ramach celu ekologicznego „OCHRONA PRZED HAŁASEM”

L.p. zadania	Zadanie wynikające z POŚ	Podmiot realizujący zadanie	L.p. projektu	Nazwa zrealizowanych projektów	Poniesione koszty (w zł)	Uzyskany efekt ekologiczny / uwagi	Rok / lata realizacji	
							2022	2023
5.1	Poprawa jakości transportu zbiorowego i jego promocja	Gmina Miasto Pruszków	5.1.1	Organizowanie pruszkowskiej komunikacji miejskiej (linie 1-9)	2022 – 6 318 633,77 2023 – 7 290 252,26	Zwiększone zainteresowanie mieszkańców Pruszkowa korzystaniem z transportu publicznego		
			5.1.2	Organizowanie pruszkowskiej komunikacji miejskiej z wykorzystaniem zeroemisyjnych autobusów (linia 10)	2022 – 52 637,78 2023 – 883 629,91	Zwiększone zainteresowanie mieszkańców Pruszkowa korzystaniem z transportu publicznego przy wykorzystaniu zeroemisyjnego środka transportu. W tym celu zakupiono dwa autobusy elektryczne Solaris Urbino 9 LE w ramach projektu „Zielone Płuca Mazowsza – rozwój mobilności miejskiej w gminach południowo-zachodniej części województwa” realizowanego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020 Umowa w sprawie zamówienia publicznego „Dostawa autobusów elektrycznych i systemu ładowania” została ujęta w raporcie POŚ za lata 2020-2021 z dopiskiem, że płatność zostanie zrealizowana po dostarczeniu autobusów przez producenta.		
			5.1.3	Umowa w sprawie zamówienia publicznego „Dostawa autobusów elektrycznych i systemu ładowania”	2022 – 4 305 000,00 (za autobusy)	Rozwój zeroemisyjnego transportu w mieście Umowa w sprawie zamówienia publicznego „Dostawa autobusów elektrycznych i systemu ładowania” została ujęta w raporcie POŚ za lata 2020-2021 z dopiskiem, że płatność zostanie zrealizowana po dostarczeniu autobusów przez producenta.		
			5.1.4	Dofinansowanie publicznego transportu zbiorowego organizowanego przez Zarząd Transportu Miejskiego w Warszawie (SKM, KM, 817, N85)	2022 – 4 219 935,00 2023 – 4 543 615,00	Zwiększenie dostępności publicznego transportu zbiorowego oraz zwiększone zainteresowanie mieszkańców Pruszkowa korzystaniem z transportu publicznego.		
			5.1.5	Dopłaty do biletów (Warszawa+ i WKD)	2022 – 1 032 400,00 2023 – 1 191 127,16	Zwiększone zainteresowanie mieszkańców Pruszkowa korzystaniem z transportu publicznego.		

Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Pruszków za lata 2022-2023

L.p. zadania	Zadanie wynikające z POŚ	Podmiot realizujący zadanie	L.p. projektu	Nazwa zrealizowanych projektów	Poniesione koszty (w zł)	Uzyskany efekt ekologiczny / uwagi	Rok / lata realizacji	
							2022	2023
5.1	Poprawa jakości transportu zbiorowego i jego promocja	Gmina Miasto Pruszków	5.1.6	Umowa na wykonanie dokumentu „Analiza kosztów i korzyści związanych z wykorzystaniem przy świadczeniu usług komunikacji miejskiej autobusów zeroemisyjnych dla Gminy Miasta Pruszkowa”	2022 – 40 405,50 2023 – 4 489,50	Zgodnie z zapisami ustawy z dnia 11 stycznia 2018 r. o elektromobilności i paliwach alternatywnych (Dz.U. z 2023 r. poz. 875) jednostka samorządu terytorialnego, o której mowa w art. 36, sporządza, co 36 miesięcy, analizę kosztów i korzyści związanych z wykorzystaniem, przy świadczeniu usług komunikacji miejskiej, autobusów zeroemisyjnych oraz innych środków transportu, w których do napędu wykorzystywane są wyłącznie silniki, których cykl pracy nie powoduje emisji gazów cieplarnianych lub innych substancji objętych systemem zarządzania emisjami gazów cieplarnianych		
			5.1.7	Opracowanie dokumentacji projektowej oraz realizacja na jej podstawie robót budowlanych dotyczących budowy parkingów w systemie „Parkuj i Jedź” przy stacji WKD przy ul. Pawiej i przy ul. Sadowej w Pruszkowie	2023 - 2 959 843,59 (wartość robót budowlanych) dofinansowanie 80% kosztów kwalifikowanych - część robót została niekwalifikowana; 2023 – 993 725,58 (wartość robót budowlanych) dofinansowanie 80%	Inwestycja polega na budowie parkingów strategicznych przy stacjach WKD w Pruszkowie. Parkingi służą tworzeniu przejazdów łączonych kolej- samochód co poprawia jakość powietrza. Inwestycja dofinansowana została z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Osi Priorytetowej IV „Przejsie na gospodarkę niskoemisyjną Działanie 4.3 „Redukcja emisji zanieczyszczeń powietrza”. Poddziałania 4.3.2 „Mobilność miejska w ramach ZIT” Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020. PAWIA - budowa parkingu na 75 miejsc parkingowych , zadaszony parking na 144 rowerów, platforma pod stację wypożyczenia rowerów, stacja ładowania rowerów elektrycznych, rozbudowa drogi gminnej ul. Pawiej wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną. SADOWA – 27 miejsc parkingowych, zadaszony parking na 20 rowerów, stacja ładowania rowerów elektrycznych, budowa drogi gminnej wraz z niezbędną infrastrukturą techniczną z budową ciągu pieszo-rowerowego		

Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Pruszków za lata 2022-2023

L.p. zadania	Zadanie wynikające z POŚ	Podmiot realizujący zadanie	L.p. projektu	Nazwa zrealizowanych projektów	Poniesione koszty (w zł)	Uzyskany efekt ekologiczny / uwagi	Rok / lata realizacji	
							2022	2023
5.1	Poprawa jakości transportu zbiorowego i jego promocja	Gmina Miasto Pruszków	5.1.8	Przebudowa zatoki autobusowej w al. Wojska Polskiego wraz z przebudową drogi wewnętrznej przy al. Wojska Polskiego i ul. Plantowej w ramach zadania inwestycyjnego "Zielone Płuca Mazowsza" - rozwój mobilności miejskiej w gminach południowo-zachodniej części województwa	655 930,83 zł ze środków 2021 i 2 275 122,98 zł 2022	przebudowano zatokę autobusową na dł. 60 m, drogę wewnętrzną na dł. 278 m wraz z zatoką autobusową o dł. 20 m, chodnikami, oświetleniem, 158 miejscami parkingowymi, instalacją 4 szt. wiat przystankowych z panelami fotowoltaicznymi w ramach projektu "Zielone Płuca Mazowsza" - rozwój mobilności miejskiej w gminach południowo-zachodniej części województwa".		
		Mazowiecki Zarząd Dróg Wojewódzkich w Warszawie	5.1.9	Udostępnianie przystanków autobusowych w obrębie pasa drogowego dróg wojewódzkich oraz wspieranie budowy ścieżek rowerowych i pieszo-rowerowych w ramach współpracy z samorządami.	koszty administracyjne	upowszechnienie korzystania z komunikacji publicznej		
5.2	Budowa infrastruktury rowerowej	Gmina Miasto Pruszków	5.2.1	Uruchomienie systemu Pruszkowskiego Roweru Miejskiego	2022 – 606 180,90 2023 – 399 780,20	wykorzystanie rowerów miejskich jako zeroemisyjnego środka transportu.		
			5.2.2	Budowa ciągu pieszo-rowerowego w ul. Nowożytniejskiej na odcinku od ul. Promyka do ul. Elektrycznej w ramach zadania inwestycyjnego "Budowa ul. Nowożytniejskiej i ul. Elektrycznej	1 297 679,90	wybudowano 1240 m ciągu pieszo-rowerowego w ramach projektu "Zielone Płuca Mazowsza" - rozwój mobilności miejskiej w gminach południowo-zachodniej części województwa"		
			5.2.3	Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 719 na odc. od Kubusia Puchatka do ul. Miry Zimińskiej-Sygietyńskiej - dokończenie robót budowlanych w zakresie budowy ścieżki rowerowej, chodnika i ciągu pieszo-rowerowego realizowanych w ramach projektu „Redukcja Emisji Zanieczyszczeń Powietrza w gminach południowo-zachodniej części Warszawskiego Obszaru Funkcjonalnego poprzez budowę Zintegrowanego Systemu Budowy Tras Rowerowych – Etap 2	2022: 597 000,00 dofinansowanie: 212 055,83	79 m – ścieżka rowerowa o szerokości 2,2 m z betonu asfaltowego z towarzyszącym chodnikiem z kostki betonowej; 100 m – ścieżka rowerowa z betonu asfaltowego o szer. 3 m; 43 m – ciąg pieszo-rowerowy o szer. 3 m z kostki betonowej.		
			5.2.4	Budowa ścieżki rowerowej wraz z chodnikiem i oświetleniem w ul. Groblowej w ramach zadania inwestycyjnego "Redukcja emisji zanieczyszczeń powietrza w gminach Zintegrowanego Systemu Tras Rowerowych - etap 3"	1 574 548,61	wybudowano 585 m ścieżki + towarzyszący chodnik wraz z oświetleniem w ramach projektu "Redukcja emisji zanieczyszczeń powietrza w gminach Zintegrowanego Systemu Tras Rowerowych - etap 3"		
5.3	Modernizacja systemu komunikacyjnego w celu zmniejszenia hałasu	Gmina Miasto Pruszków	5.3.1	Przebudowa ul. Spacerowej na odc. od ul. Sadowej do ul. Pęcickiej	876 916,16 zł ze środków 2021 i 874 966,15 zł 2022	poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego. Przebudowano 233 m drogi wraz z odwodnieniem i oświetleniem. Zadanie zrealizowano w latach 2021-2022		
			5.3.2	Przebudowa nawierzchni ul. Majowej i ul. Pięknej	910 200 zł ze środków 2021 i 1 593 500,45 zł 2022	poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego. Wybudowano 233 m drogi wraz z odwodnieniem i oświetleniem. Zadanie zrealizowano w latach 2021-2022.		
			5.3.3	Budowa ul. Paderewskiego i Bąki (KDL-28)	389 304,35 zł ze środków 2022 i 2 029 033,36 zł 2023	poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego. Wybudowano 462 m drogi wraz z odwodnieniem i oświetleniem. Zadanie zrealizowano w latach 2022-2023. Zadanie dofinansowane z programu Polski Ład		

Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Pruszków za lata 2022-2023

L.p. zadania	Zadanie wynikające z POŚ	Podmiot realizujący zadanie	L.p. projektu	Nazwa zrealizowanych projektów	Poniesione koszty (w zł)	Uzyskany efekt ekologiczny / uwagi	Rok / lata realizacji	
							2022	2023
5.3	Modernizacja systemu komunikacyjnego w celu zmniejszenia hałasu	Gmina Miasto Pruszków	5.3.4	Przebudowa ul. Pasażerskiej	1 054 194,62 zł ze środków 2023	poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego. Przebudowano 170 m drogi wraz z odwodnieniem i oświetleniem.		
			5.3.5	Rozbudowa ul. Sienkiewicza	2 724 000,00	poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego. Dofinansowano inwestycję Powiatu Pruszkowskiego		
			5.3.6	Budowa sygnalizacji świetlnej na skrzyżowaniu ul. Armii Krajowej i ul. Ireny	75 000,00	poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego. Dofinansowano inwestycję Powiatu Pruszkowskiego		
			5.3.7	Budowa ul. Nowożytniejskiej i ul. Elektrycznej	2022 - 12 340 545,04 2023 - 4 818 6630,60	Poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego. Wybudowano 1 230 m drogi wraz z odwodnieniem, oświetleniem mostem przez rz. Utratę oraz częściowymi nasadzeniami roślin. Zadanie zrealizowano w latach 2022-2023. Zadanie dofinansowane z Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg		
			5.3.8	Rozbudowa ul. Grunwaldzkiej	4 457 374,65	poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego. Zadanie w trakcie realizacji. Zakończenie w 2024. Koszty do poniesienia w 2024 – 18 667 949,68 zł. Zadanie dofinansowane z Budżetu Państwa i programu Polski Ład. Zakres prac to przebudowa 2 300 m drogi wraz z oświetleniem, odwodnieniem, budową i rozbudową sygnalizacji świetlnej, budową chodników i ciągu pieszo-rowerowego.		
			5.3.9	Budowa wiaduktu łączącego ul. Grunwaldzką z ul. Warszawską	1 062 283,52 ze środków 2021, 2022 - 4 807 194,56 2023 - 7 014 240,466	poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego. Zadanie w trakcie realizacji. Zakończenie w 2024. Koszty do poniesienia w 2024 – 5 517 719,55 zł. Zadanie dofinansowane z Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg. Zakres prac to budowa wiaduktu drogowego nad torami PKP o dł. 292 m wraz z oświetleniem, odwodnieniem, windami, monitoringiem, budowa nowego odcinka drogi o dł. 210 m wraz z rondem, oświetleniem i odwodnieniem oraz chodnikiem i ścieżką rowerową.		
			5.3.10	Budowa sygnalizacji świetlnej na skrzyżowaniu ul. Armii Krajowej i ul. Ireny	75 000,00	poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego. Dofinansowano inwestycję Powiatu Pruszkowskiego		
			5.3.11	Budowa ul. Tuwima i Kwiatów Polskich	791 477,73 ze środków 2021 i 234 006,80 ze środków 2022	poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego. Wybudowano 360 m drogi wraz z odwodnieniem i oświetleniem. Zadanie zrealizowano w latach 2021-2022		

Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Pruszków za lata 2022-2023

L.p. zadania	Zadanie wynikające z POŚ	Podmiot realizujący zadanie	L.p. projektu	Nazwa zrealizowanych projektów	Poniesione koszty (w zł)	Uzyskany efekt ekologiczny / uwagi	Rok / lata realizacji	
							2022	2023
5.3	Modernizacja systemu komunikacyjnego w celu zmniejszenia hałasu	Gmina Miasto Pruszków	5.3.12	Budowa ul. Zdziarskiej, Słonecznikowej i Bąki	2 658 036,42 ze środków 2021 i 172 368,30 ze środków 2022	poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego. Wybudowano 360 m drogi wraz z odwodnieniem i oświetleniem. Zadanie zrealizowano w latach 2021-2022		
		Zarząd Powiatu Pruszkowskiego	5.3.13	Budowa drogi nr 3135W – ul. Broniewskiego w Pruszkowie	8 745 735,19	zwiększenie bezpieczeństwa ruchu, obniżenie hałasu komunikacyjnego		
			5.3.14	Rozbudowa drogi nr 3107W – ul. Komorowskiej w Pruszkowie na odcinku od skrzyżowania z Al. Armii Krajowej do skrzyżowania z ul. Pogodną	5 445 210,00	zwiększenie bezpieczeństwa ruchu, obniżenie hałasu komunikacyjnego		
			5.3.15	Rozbudowa drogi nr 3143W – ul. Sienkiewicza, z budową nowego odcinka ul. Sienkiewicza wraz z rozbudową ul. Miry Zimińskiej-Sygietyńskiej oraz ul. Parkowej w Pruszkowie	11 643 241,21	zwiększenie bezpieczeństwa ruchu, obniżenie hałasu komunikacyjnego		
			5.3.16	Wykonanie nakładki w ciągu drogi powiatowej nr 3107W ul. Komorowskiej na odcinku od skrzyżowania z ul. 2-go Sierpnia do torów PKP o długości około 58 mb	33 210,00	zwiększenie bezpieczeństwa ruchu, obniżenie hałasu komunikacyjnego		
			5.3.17	Wykonanie nakładki bitumicznej na drodze powiatowej nr 3142W ul. Gordziałkowskiego w Pruszkowie	694 950,00	zwiększenie bezpieczeństwa ruchu, obniżenie hałasu komunikacyjnego		
			5.3.18	Wykonanie nakładki butumicznej na drodze powiatowej nr 3116W Al. Armii Krajowej w Pruszkowie	376 705,40	zwiększenie bezpieczeństwa ruchu, obniżenie hałasu komunikacyjnego		
5.4	Inne działania administracyjne i organizacyjne mające na celu utrzymanie standardów jakości środowiska w zakresie emisji hałasu i lokowania działalności gospodarczej we właściwych strefach	Mazowiecki Zarząd Dróg Wojewódzkich w Warszawie	5.4.1	Uczestniczenie w objazdach kontrolnych dróg z policją i przedstawicielami organu zarządzającego ruchem na drogach wojewódzkich tj. Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego, Departament Nieruchomości i Infrastruktury. Opiniowanie czasowych oraz stałych projektów organizacji ruchu. Nadzorowanie pracy sygnalizacji świetlanych. Utrzymanie oznakowania pionowego i poziomego	koszty administracyjne	optymalizacja ruchu		
		Gmina Miasto Pruszków	5.4.2	Kształtowanie przestrzeni miejskiej w zakresie odpowiednich zapisów w uchwalanych Miejscowych Planach Zagospodarowania Przestrzennego – warunki uwzględnia się w decyzjach środowiskowych wydawanych przez Prezydenta	koszty administracyjne	dążenie do ograniczenia uciążliwości akustycznych pochodzących ze źródeł hałasu o natężeniu ponadnormatywnym, głównie na obszarach zamieszkałych, poprzez zabezpieczenia techniczne lub zmianę technologii i urządzeń		

Źródło: opracowanie własne na podstawie zebranych danych

2.6. OCHRONA ZASOBÓW GEOLOGICZNYCH I OCHRONA GLEB

Tabela 7. Zrealizowane zadania w ramach celu ekologicznego „POCHRONA ZASOBÓW GEOLOGICZNYCH I OCHRONA GLEB”

L.p. zadania	Zadanie wynikające z POŚ	Podmiot realizujący zadanie	L.p. projektu	Nazwa zrealizowanych projektów	Poniesione koszty (w zł)	Uzyskany efekt ekologiczny / uwagi	Rok / lata realizacji	
							2022	2023
6.1	Przeciwdziałanie zanieczyszczeniu gleb, właściwa ich ochrona w mpzp oraz systematyczna ocena jakości gleb	Mazowiecki Ośrodek Doradztwa Rolniczego	6.1.1	Dwa szkolenia w temacie „Zasady ochrony wód przed zanieczyszczeniami ze źródeł rolniczych związkami azotu pochodzenia rolniczego, dyrektywa azotanowa i wodna” – łącznie dla 64 odbiorców	zadanie realizowane w ramach zadań statutowych w oparciu o środki krajowe	wzrost świadomości ekologicznej rolników w zakresie m.in. przechowywania i stosowania środków ochrony roślin i nawozów		
			6.1.2	Szkolenie w temacie „Zasady integrowanej ochrony roślin” – dla 21 odbiorców	zadanie realizowane w ramach zadań statutowych w oparciu o środki krajowe	wzrost świadomości ekologicznej rolników w zakresie m.in. przechowywania i stosowania środków ochrony roślin i nawozów		
			6.1.3	Udzielenie 14 informacji i 19 porad z zakresu zasad ochrony wód przed zanieczyszczeniami ze źródeł rolniczych, dyrektywa azotanowa i ramowa dyrektywa wodna, zasad integrowanej ochrony roślin, prawidłowej uprawy ziemi, zasad integrowanej produkcji oraz zaleceń zawartych w zbiorze zaleceń dobrej praktyki rolniczej, o którym mowa w art. 103 ust. 1 ustawy Prawo wodne	zadanie realizowane w ramach zadań statutowych w oparciu o środki krajowe	wzrost świadomości ekologicznej rolników w zakresie m.in. przechowywania i stosowania środków ochrony roślin i nawozów		
			6.1.4	Szkolenie w temacie „Zasady ochrony wód przed zanieczyszczeniami ze źródeł rolniczych związkami azotu pochodzenia rolniczego, dyrektywa azotanowa i wodna” – dla 39 odbiorców	zadanie realizowane w ramach zadań statutowych w oparciu o środki krajowe	wzrost świadomości ekologicznej rolników w zakresie m.in. przechowywania i stosowania środków ochrony roślin i nawozów		
			6.1.5	Szkolenie w temacie „Zasady integrowanej ochrony roślin” – dla 29 odbiorców	zadanie realizowane w ramach zadań statutowych w oparciu o środki krajowe	wzrost świadomości ekologicznej rolników w zakresie m.in. przechowywania i stosowania środków ochrony roślin i nawozów		
			6.1.6	Udzielenie 11 informacji i 16 porad z zakresu zasad ochrony wód przed zanieczyszczeniami ze źródeł rolniczych, dyrektywa azotanowa i ramowa dyrektywa wodna, zasad integrowanej ochrony roślin, prawidłowej uprawy ziemi, zasad integrowanej produkcji oraz zaleceń zawartych w zbiorze zaleceń dobrej praktyki rolniczej, o którym mowa w art. 103 ust. 1 ustawy Prawo wodne, a także zaleceń zawartych w kodeksie dobrej praktyki rolniczej w zakresie ograniczenia emisji amoniaku	zadanie realizowane w ramach zadań statutowych w oparciu o środki krajowe	wzrost świadomości ekologicznej rolników w zakresie m.in. przechowywania i stosowania środków ochrony roślin i nawozów		
6.2	Rekultywacja obszarów zdegradowanych	Gmina Miasto Pruszków	6.2.1	Stały monitoring składowiska przy ul. Przejazdowej, zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami oraz instrukcją prowadzenia składowiska zatwierdzoną przez Marszałka Województwa Mazowieckiego.	koszty administracyjne i koszty monitoringu - prowadzony monitoring obejmuje całe składowisko, nie ma możliwości wskazania kosztów monitoringu wyłącznie części zrehabilitowanej	utrzymywanie braku zagrożenia ze strony składowiska odpadów		

Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Pruszków za lata 2022-2023

L.p. zadania	Zadanie wynikające z POŚ	Podmiot realizujący zadanie	L.p. projektu	Nazwa zrealizowanych projektów	Poniesione koszty (w zł)	Uzyskany efekt ekologiczny / uwagi	Rok / lata realizacji	
							2022	2023
6.3	Uwzględnianie w planowaniu przestrzennym zapisów służących ochronie zasobów geologicznych tj. właściwe planowanie przestrzenne w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego	Gmina Miasto Pruszków	6.3.1	Prowadzenie właściwego gospodarowania przestrzenią na poziomie administracyjnym odbywało się w okresie sprawozdawczym poprzez miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego oraz Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. W okresie sprawozdawczym w Pruszkowie obowiązywało Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Pruszkowa z dnia z dnia 16 listopada 2000 r. (Nr XXVIII/309/2000 Rady Miejskiej w Pruszkowie), które ma za zadanie przypisać poszczególnym celom strategicznym miejsca w przestrzeni miasta oraz gwarantować możliwości i standardy ich zrealizowania.	koszty administracyjne właściwego wypełniania zapisów Studium	prawidłowe – zgodne ze Studium planowanie przestrzenne		
6.4	Uwzględnianie w planowaniu przestrzennym zapisów służących ochronie zasobów geologicznych tj. opracowanie mpzp	Gmina Miasto Pruszków	6.4.1	Rada Miasta Pruszkowa sukcesywnie przyjmuje miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego dla nowych obszarów. Właściwe planowanie przestrzenne uwzględniające ochronę różnych komponentów środowiska przyrodniczego jest warunkiem zrównoważonego rozwoju. W roku 2022 Rada Miasta Pruszkowa przyjęła następujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego: - w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części miasta Pruszkowa - Żbików 3 Maja – Mostowa - Uch. Rady Miasta Nr LIII.518.2022 z dnia 24 lutego 2022 r. opublikowana w Dz. U. Woj. Maz. z dnia 29.04.2022 r. poz. 5122. Wydane zostało Rozstrzygnięcie Nadzorcze Wojewody Mazowieckiego Nr WNP-I.4131.47.2022.MW1 Dz. Urz. Woj. Maz. z dn. 06.04.2022 r. poz. 4082. Obwieszczenie Wojewody Mazowieckiego o sprostowaniu błędu w uchwale nr LIII.518.2022 Rady Miasta Pruszkowa z dnia 24 lutego 2022 r. Dz. Urz. Woj. Maz. z dn. 17.05.2022 r. poz. 5572; - w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części miasta Pruszkowa - Żbików 3 Maja – Mostowa - Uch. Rady Miasta Nr LVII.555.2022 z dnia 26 maja 2022 r. opublikowana w Dz. Urz. Woj. Maz. z dn. 07.07.2022 r. poz. 7285. Wydane zostało Rozstrzygnięcie Nadzorcze Wojewody Mazowieckiego Nr WNP-I.4131.135.2022.MW1 Dz. Urz. Woj. Maz. z dn. 24.06.2022 r. poz. 6810; - w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części obszaru miasta Pruszkowa położonego pomiędzy rzeką Żbikówką, ulicą Władysława Reymonta, ulicą Długą, ulicą Ludową, ulicą 3-go Maja i ulicą Ciechanowską - „Ludowa” Uch. Rady Miasta Nr LVII.556.2022 z dnia 26 maja 2022 r. Dz. Urz. Woj. Maz. z dn. 19.07.2022 r. poz. 7779; - w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części miasta Pruszkowa - obszar Malichy – ul. Sadowa róg ul. Spacerowej. Uch. Rady Miasta Nr	koszty administracyjne	właściwe gospodarowanie przestrzenią		

Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Pruszków za lata 2022-2023

L.p. zadania	Zadanie wynikające z POŚ	Podmiot realizujący zadanie	L.p. projektu	Nazwa zrealizowanych projektów	Poniesione koszty (w zł)	Uzyskany efekt ekologiczny / uwagi	Rok / lata realizacji	
							2022	2023
				LXI.579.2022 z dnia 25 sierpnia 2022 r. Dz. Urz. Woj. Maz. z dn. 07.10.2022 r. poz. 10342. Wydane zostało Rozstrzygnięcie Nadzorcze Wojewody Mazowieckiego Nr WNP-I.4131.214.2022.MW1 Dz. Urz. Woj. Maz. z dn. 15.09.2022 r. poz. 9676; 5. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części obszaru miasta Pruszkowa - Gąsin Przemysłowy - Obszar III. Uch. Rady Miasta Nr LXIV.602.2022 z dnia 27 października 2022 r. Dz. Urz. Woj. Maz. z dn. 21.12.2022 r. poz. 14065.				
6.4	Uwzględnianie w planowaniu przestrzennym zapisów służących ochronie zasobów geologicznych tj. opracowanie mpzp	Gmina Miasto Pruszków	6.4.2	Rada Miasta Pruszkowa sukcesywnie przyjmuje miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego dla nowych obszarów. Właściwe planowanie przestrzenne uwzględniające ochronę różnych komponentów środowiska przyrodniczego jest warunkiem zrównoważonego rozwoju. W roku 2023 Rada Miasta Pruszkowa przyjęła następujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego: 1. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części obszaru miasta Pruszkowa położonego pomiędzy ulicą Ceramiczną, ulicą Cegielnianą, ulicą Lipową, południową granicą administracyjną miasta Pruszkowa i ulicą Komorowską – Obszar I. Uch. Rady Miasta Nr LXXV.694.2023 z dnia 27 kwietnia 2023 r. Dz. Urz. Woj. Maz. z dn. 7.09.2023 r. poz. 9984; 2. w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego części obszaru miasta Pruszkowa położonego pomiędzy Aleją Armii Krajowej, ulicą Lipową, ulicą Cegielnianą, ulicą Ceramiczną i ulicą Polną - „Srebrna”. Uch. Rady Miasta Nr LXXXIII.770.2023 z dnia 28 września 2023 r. Dz. Urz. Woj. Maz. z dn. 07.12.2023 r. poz. 13724.	koszty administracyjne	właściwe gospodarowanie przestrzenią		

Źródło: opracowanie własne na podstawie zebranych danych

2.7. OCHRONA PRZED ODDZIAŁYWANIEM PÓL ELEKTROMAGNETYCZNYCH

Tabela 8. Zrealizowane zadania w ramach celu ekologicznego „OCHRONA PRZED ODDZIAŁYWANIEM PÓL ELEKTROMAGNETYCZNYCH”

L.p. zadania	Zadanie wynikające z POŚ	Podmiot realizujący zadanie	L.p. projektu	Nazwa zrealizowanych projektów	Poniesione koszty (w zł)	Uzyskany efekt ekologiczny / uwagi	Rok / lata realizacji	
							2022	2023
7.1	Monitoring emisji pól elektromagnetycznych	Główny Inspektorat Ochrony Środowiska, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Warszawie	7.1.1	Monitoring pól elektromagnetycznych	koszty administracyjne	poziom pól elektromagnetycznych był mniejszy od poziomów dopuszczalnych		
7.2	Inne działania administracyjne i organizacyjne mające na celu ochronę mieszkańców przed wpływem pól elektromagnetycznych	Gmina Miasto Pruszków	7.2.1	Odpowiednie zapisy w MPZP dotyczące zasad ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu (np. dopuszcza się zachowanie i modernizację istniejących napowietrznych linii elektroenergetycznych oraz stacji rozdzielczych, transformatorowych i transformatorowo – rozdzielczych na warunkach nie powodujących zwiększenia uciążliwości dla otoczenia). Zadanie jest realizowane jako zadanie ciągłe.	koszty administracyjne	konsekwentne planowanie przestrzenne uwzględniające ochronę przed oddziaływaniem pól elektromagnetycznym		
		Instytut Łączności – Państwowy Instytut Badawczy	7.2.2	Pomiary realizowane przez Instytut Łączności – Państwowy Instytut Badawczy	koszty administracyjne	kontrola dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych		

Źródło: opracowanie własne na podstawie zebranych danych

2.8. OCHRONA PRZEZ NASTĘPSTWAMI NADZWYCZAJNYCH SYTUACJI KRYZYSOWYCH

Tabela 9. Zrealizowane zadania w ramach celu ekologicznego „POCHRONA PRZEZ NASTĘPSTWAMI NADZWYCZAJNYCH SYTUACJI KRYZYSOWYCH”

L.p. zadania	Zadanie wynikające z POŚ	Podmiot realizujący zadanie	L.p. projektu	Nazwa zrealizowanych projektów	Poniesione koszty (w zł)	Uzyskany efekt ekologiczny / uwagi	Rok / lata realizacji	
							2022	2023
8.1	Ochrona przez następstwami nadzwyczajnych sytuacji kryzysowych	Główny Inspektor Ochrony Środowiska	8.1.1	Prowadzenie rejestru zakładów ZDR i ZZR, dostosowanie procedur kryzysowych do bieżących zagrożeń oraz obowiązujących przepisów prawnych, a także informowanie i ostrzeganie społeczeństwa o występowaniu poważnych awarii	koszty administracyjne	Rejestr jest na bieżąco prowadzony przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska. W okresie sprawozdawczym nie stwierdzono wystąpienia poważnych awarii przemysłowych.		
		Państwowa Straż Pożarna	8.1.2	Zapobieganie nadzwyczajnym zagrożeniom dla ludzi i środowiska, a w przypadku wystąpienia – minimalizacja ich skutków - doposażenie wyspecjalizowanych jednostek w sprzęt do wykrywania zagrożeń oraz ich likwidacji	koszty administracyjne	Państwowa Straż Pożarna na bieżąco realizowała zadania jej powierzone. Zgodnie z danymi Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Pruszkowie, w okresie sprawozdawczym nie stwierdzono nadzwyczajnych zagrożeń dla ludzi i środowiska, skutkujących skażeniem wód lub gleb.		

Źródło: opracowanie własne na podstawie zebranych danych

2.9. ROZWÓJ SYSTEMU GOSPODARKI ODPADAMI

Tabela 10. Zrealizowane zadania w ramach celu ekologicznego „ROZWÓJ SYSTEMU GOSPODARKI ODPADAMI”

L.p. zadania	Zadanie wynikające z POŚ	Podmiot realizujący zadanie	L.p. projektu	Nazwa zrealizowanych projektów	Poniesione koszty (w zł)	Uzyskany efekt ekologiczny / uwagi	Rok / lata realizacji	
							2022	2023
9.1	Doskonalenie systemu odbioru odpadów komunalnych, w tym rozwój selektywnej zbiórki, w tym prowadzenie punktu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych	Gmina Miasto Pruszków	9.1.1	Odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych wraz z zakupem pojemników do selektywnej zbiórki odpadów – koszty prowadzenia systemu	17 232 481,03 + 149 441,31	właściwe gospodarowanie odpadami komunalnymi		
		Gmina Miasto Pruszków	9.1.2	Odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych wraz z zakupem pojemników do selektywnej zbiórki odpadów – koszty prowadzenia systemu	16 459 244,51 + 233 851,29	właściwe gospodarowanie odpadami komunalnymi		
9.2	Konsekwentne usuwanie i unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest	Gmina Miasto Pruszków	9.2.1	Dotacja: wymiana poszycia dachu – azbest	2022 – 20 024,78 2023 - 18 137,00	powierzchnia unieszkodliwionych wyrobów zawierających azbest: 822 m ² w 2022 r. i 735 m ² w 2023 r.		
9.3	Edukacja ekologiczna	Gmina Miasto Pruszków	9.3.1	Edukacja w zakresie zasad poprawnej segregacji odpadów	2022 – 4 999,00 2023 – 7 769,85	edukacja w zakresie zasad poprawnej segregacji odpadów		
9.4	Kontynuacja kontroli w zakresie prawidłowego gospodarowania odpadami	Gmina Miasto Pruszków/ Straż Miejska	9.4.1	W 2022 roku 351 wezwań oraz wystawiono 8 decyzji dotyczących min. segregacji odpadów, utraty ważności Kart Dużej Rodziny uprawniających do zniżki i określenia wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi; wysłano w 2023 roku 840 wezwań (w tym 452 w sprawie kontroli umów) oraz wystawiono 13 decyzji.	zadanie wykonywane jest w ramach obowiązków służbowych	prawidłowe gospodarowanie odpadami		

Źródło: opracowanie własne na podstawie zebranych danych

3. Stan środowiska przyrodniczego

Efektem przeprowadzonych działań powinna być stopniowa poprawa jakości środowiska w Mieście, dlatego też w tym rozdziale dokonano przeglądu jakości środowiska w latach 2022-2023. Szczególnie przydatne w tym względzie były informacje Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska, Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Warszawie oraz dane bezpośrednio zebrane od Urzędu Miasta Pruszkowa.

3.1. Wody powierzchniowe i podziemne

Informacje podstawowe

W dniu 01.01.2018 r. w życie weszła ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne. Ustawa implementuje szereg dyrektyw Parlamentu Europejskiego i Rady, w tym m.in. Dyrektywę 2000/60/WE ustanawiającą ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej.

Ustawa kompleksowo reguluje gospodarowanie wodami, w tym kształtowanie i ochronę zasobów wodnych, zarządzanie nimi oraz korzystanie z wód, sprawy własności wód i gruntów pokrytych wodami, a także zasady gospodarowania tymi składnikami jako majątkiem Skarbu Państwa.

Ustawa wprowadziła zarząd nad wodami w układzie zlewniowym. Utworzyła Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, które pełni rolę gospodarza na wybranych wodach publicznych. Pozwala to m.in. na sprawniejsze zarządzanie zasobami wodnymi, a także planowanie inwestycji wieloletnich.

W skład Wód Polskich wchodzi następujące jednostki organizacyjne obejmujące teren Miasta Pruszków:

- Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej z siedzibą w Warszawie,
- Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej z siedzibą w Warszawie,
- Zarząd Zlewni w Łowiczu,
- Nadzór Wodny w Grodzisku Mazowieckim.

Państwowe Gospodarstwo Wodne przejęło również obowiązki związane z wydawaniem decyzji i orzekaniem w sprawach gospodarki wodnej poprzez wydawanie m.in. pozwoleń wodnoprawnych, co spowodowało znaczne ograniczenie kompetencji organów JST w zakresie gospodarowania wodami.

Pruszków położony jest w ekoregionie Równin Centralnych w dorzeczu Wisły. Region administrowany jest przez Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Warszawie (dalej Zarząd Zlewni w Łowiczu oraz Nadzór Wodny w Grodzisku Mazowieckim) działające w strukturach Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie.

Obszar Gminy znajduje się w strefie najniższych opadów w Polsce. Maksimum dni z opadem przypada na listopad – grudzień, ale najwyższe sumy opadów występują w miesiącach letnich. Najmniejsza liczba dni z opadem przypada na wiosnę, ale najniższa suma opadów występuje w styczniu lub lutym. Około 1/3 sumy rocznej opadu przypada na półrocze zimowe, a 2/3 na półrocze letnie. Wykazują one dużą zmienność w poszczególnych latach. Szczególną rolę odgrywają deszcze nawalne, które często powodują katastrofalne

skutki. Ulewy mogą dać w ciągu godziny kilkadziesiąt mm opadu (kilkadziesiąt litrów na 1 m²).

W ramach gminnych programów od 2020 r. realizowane jest udzielanie dofinansowania dla mieszkańców na zadanie służące ochronie zasobów wodnych, polegające na gromadzeniu wód opadowych i roztopowych w miejscu ich powstania. Dotacja przyznawana jest na zakup i montaż nowych urządzeń retencyjnych tj. zbiorników naziemnych i podziemnych ujmujących wodę opadową i roztopową, wraz z elementami instalacji zbierającej i odprowadzającej wodę opadową.

Miasto Pruszków udziela dotacji na gromadzenie „deszczówki”

1. w 2022 r. przyjęto 32 wnioski, z czego zrealizowano (dofinansowano) 25 wniosków, 6 nie rozpatrywano z powodu błędów formalnych, 1 wnioskodawca zrezygnował,
2. w 2023 r. przyjęto 30 wniosków, z czego zrealizowano (dofinansowano) 27 wniosków, 3 nie rozpatrywano z powodu błędów formalnych.

Wody powierzchniowe i podziemne na terenie Miasta Pruszków w największym stopniu narażone są na zanieczyszczania wynikające z dużej presji komunalnej, dlatego ich skuteczna ochrona zgodna jest wyznaczonymi w Harmonogramie Realizacji Programu Ochrony Środowiska zadaniami, tj.:

- kontynuacja rozbudowy i modernizacji infrastruktury związanej z zaopatrzeniem w wodę,
- kontynuację rozbudowy i modernizacji infrastruktury związanej z odprowadzaniem ścieków komunalnych i przemysłowych oraz wód opadowych i roztopowych,
- prowadzenie rejestru i kontroli zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków, a także kontrola wywozu nieczystości ciekłych.

Ochrona wód oraz ochrona przed powodzią i podtopieniami odbywa się natomiast poprzez:

- utrzymanie i ochronę wód powierzchniowych i podziemnych,
- rozwój małej retencji oraz utrzymanie urządzeń wodnych w celu zapobiegania powodzi i podtopieniom, a w przypadku wystąpienia minimalizacja ich skutków.

Ze względu na intensywną zabudowę gruntów rolnych w północnej części Miasta w znacznym stopniu zmniejszają się ilości urządzeń wodnych melioracji szczegółowej i powierzchnia zmeliorowana. Ulegają one zniszczeniu i uszkodzeniu, co ma wpływ na zmianę stosunków glebowo – wodnych i może prowadzić w konsekwencji do lokalnych podtopień.

Do roku 2012 stan techniczny urządzeń szczegółowych był często niezadowalający. Od 2012 r. jednak trwają intensywnie prowadzone przez Spółkę Wodną „Żbików” prace odtworzeniowe i konserwacyjne urządzeń melioracyjnych, w efekcie czego polepszył się znacznie stan techniczny urządzeń, a tereny przez które przechodzą są objęte kontrolą związaną z odprowadzaniem wód.

Granice obszaru działalności spółki wodnej wyznacza od wschodu Park Mazowsze, od południa rzeka Żbikówka, od zachodu ul. 3 Maja i od północy ul. Żytnia.

Zgodnie z ustawą z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne **Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie** jest jednostką właściwą w sprawach gospodarowania wodami, w szczególności: w zakresie ochrony przed powodzią, utrzymaniem urządzeń wodnych polegającym na eksploatacji, konserwacji oraz remontach w celu zachowania ich funkcji.

Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Warszawie przekazało dane z Systemu Informacyjnego Gospodarowania Wodami. Wg tego zasobu, na terenie Pruszkowa znajduje się jedno urządzenie piętrzące, tj. jaz w km 47+420 na rzece Utrata zbudowany na cele zapewnienia wody w układzie wodnym w Parku Potulickich.

Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Warszawie w 2022 r. prowadziło na terenie Miasta Pruszków działania utrzymaniowe z zakresu ochrony przeciwpowodziowej:

- ocena stanu technicznego jazu w km 47+420 na rzece Utrata – koszt 15 786,60 zł,
- utrzymanie rzeki Utrata – koszt 201 651,61 zł,
- utrzymanie rzeki Żbikówka – koszt 97 980,88 zł.

Z uwagi na fakt, że celem Gminy jest zachowanie sprawności technicznej i funkcjonalnej, w dniu 08.06.2022r. zawarto pomiędzy Państwowym Gospodarstwem Wodnym Wody Polskie a Gminą Miasto Pruszków porozumienie w sprawie ustalenia praw i obowiązków Stron Porozumienia związanych z remontem i eksploatacją jazu piętrzącego na cieku naturalnym – rzece Utrata w km 47 + 420 zlokalizowanym na terenie Gminy Pruszków oraz określenia zasad współpracy przy remoncie jazu i sposobu jego finansowania.

W dniu 09.11.2023 r. podpisano kolejne porozumienie dotyczące współpracy i warunków realizacji zadania pn. „Remont jazu na rzece Utrata w km 47 + 420 jej biegu”, którego celem było przywrócenie sprawności technicznej jazu piętrzącego na cieku naturalnym – rzece Utrata co umożliwi właściwe funkcjonowanie urządzeń związanych z kształtowaniem zasobów wodnych i zasilanie w wody układu wodnego w Parku Potulickich. W ramach tego porozumienia Gmina Miasto Pruszków uchwałą Nr LXXXIV.779.2023 Rady Miasta Pruszkowa z dnia 26 października 2023 roku w sprawie poniesienia przez Gminę Miasto Pruszków kosztów inwestycji pn. „Remont jazu na rzece Utrata w km 47+420 jej biegu” wyraziła zgodę na poniesienie kosztów inwestycji w wysokości do kwoty brutto 450.000,00 zł.

Gmina Miasto Pruszków w latach 2022-2023 po raz kolejny dofinansowała inwestycje których celem jest **gromadzenie wód opadowych i roztopowych** w miejscu ich powstania na podstawie uchwały Nr XXV.263.2020 Rady Miasta Pruszkowa z dnia 25.06.2020 r. w sprawie zasad udzielenia dotacji celowych z budżetu gminy Miasto Pruszków na dofinansowanie zadań służących ochronie zasobów wodnych, polegających na gromadzeniu wód opadowych i roztopowych w miejscu ich powstania.

Zgodnie z zapisami uchwały dofinansowanie (w wysokości 80 % poniesionych kosztów zamontowanej instalacji , ale nie więcej niż 5 000 zł dla osób fizycznych i 10 000 zł dla pozostałych podmiotów) można uzyskać w przypadku zakupu lub wykonania na nieruchomości urządzeń służących do gromadzenia wód opadowych i roztopowych w miejscu ich powstania (instalacje gromadzenia wód w zbiornikach naziemnych i podziemnych) a także oczek wodnych i ogrodów deszczowych.

W 2022 r. mieszkańcy mogli składać wnioski o dofinansowanie inwestycji, która posłuży gromadzeniu wód opadowych i roztopowych na terenie swojej nieruchomości. Łącznie złożono 32 wnioski, z czego 30 spełniających warunki formalne (1 wniosek – rezygnacja, 1 wniosek – błędy formalne). Ostatecznie dofinansowano realizację 25 przedsięwzięć. W 2023 r. łącznie złożono 30 wniosków, z czego 27 (spełniających

warunki formalne) dofinansowano.

Analizując podział całego kraju na Jednolite Części Wód Powierzchniowych Rzek i Jezior należy podkreślić, że w 2023 r. weszły w życie aktualizacje planów gospodarowania wodami. Z uwagi na położenie w dorzeczu Wisły, dla Miasta Pruszków ważne są:

1. **Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły** (Dz.U. 2016 r. poz. 1911). Rozporządzenie to obowiązywało do 16.02.2023 r. Obecnie zostało zastąpione Rozporządzeniem przywołanym w punkcie 2, jednak warto o nim przypomnieć, gdyż to właśnie w myśl podziału wód wynikającego z poprzedniego Rozporządzenia prezentowane są przez GIOŚ wyniki monitoringu wód. Według tego Rozporządzenia w obrębie Miasta Pruszków wydzielono 3 Jednolite Części Wód Powierzchniowych Rzek (JCWP²).
2. **Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 4 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły** (Dz.U. 2023 poz. 300) obowiązuje od 17.02.2023 r. i jest ono wiążące dla planów działań. Według podziału zaprezentowanego w tym Rozporządzeniu, Miasto Pruszków również położone jest w obrębie 3 Jednolitych Części Wód Powierzchniowych Rzek. W kolejnej tabeli zestawiono poszczególne JCWP znajdujące się na terenie Pruszkowa. Ponadto przedstawiono wykaz aktualnych celów środowiskowych dla JCWP oraz ocenę zagrożenia nieosiągnięcia wyznaczonych celów środowiskowych.

W granicach Miasta Pruszków występują tylko Jednolite Części Wód Powierzchniowych Rzek. Nie występują JCWP: jeziorne, przybrzeżne lub przejściowe (JCWP). Należy wyjaśnić, że w zestawieniu ujęto wszystkie zlewnie JCWP, które choć w części obejmują opisywany obszar, niezależnie od faktu, że ciek w gminie może występować jedynie fragmentarycznie lub występować w bezpośrednim sąsiedztwie (Rokitnica nie przepływa przez Pruszków, ale obejmuje go swoją zlewnią).

Biorąc pod uwagę podział na JCWP, Miasto Pruszków położone jest w obrębie 3 Jednolitych Części Wód Powierzchniowych Rzek (JCWP³). W kolejnej tabeli zestawiono poszczególne JCWP znajdujące się na terenie Pruszkowa wg „starego” i „nowego” podziału.

² JCWP - oddzielny i znaczący element wód powierzchniowych taki jak: jezioro, zbiornik, strumień, rzeka lub kanał, część strumienia, rzeki lub kanału, wody przejściowe lub pas wód przybrzeżnych

³ JCWP - oddzielny i znaczący element wód powierzchniowych taki jak: jezioro, zbiornik, strumień, rzeka lub kanał, część strumienia, rzeki lub kanału, wody przejściowe lub pas wód przybrzeżnych

Tabela 11. Ocena stanu Jednolitych Części Wód Powierzchniowych (JCWP) położonych w granicach Miasta Pruszków, wykaz celów środowiskowych dla tych JCWP oraz ocena zagrożenia nieosiągnięcia wyznaczonych celów środowiskowych

Nazwa i kod JCWP		Stan / cele środowiskowe oraz zagrożenie nieosiągnięciem celów środowiskowych dla JCW wg II aktualizacji Planu gospodarowania wodami			
w poprzednim cyklu planistycznym (2016-2021)	w obecnym cyklu planistycznym (2022-2027)	stan wód	cele środowiskowe		zagrożenie
			stan lub potencjał ekologiczny	stan chemiczny	
2a	2b	3	4	5	6
Utrata od źródeł do Żbikówki ze Żbikówką RW200017272834	Utrata do Żbikówki RW200010272833	zły	dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D	dobry stan chemiczny	występuje zagrożenie
Utrata od Żbikówki do Rokitnicy bez Rokitnicy RW200019272859	Utrata od Żbikówki do ujścia RW200011272899	zły	dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D	dobry stan chemiczny	występuje zagrożenie
Rokitnica od źródeł do Zimnej Wody, z Zimną Wodą RW2000172728689	Rokitnica do Zimnej Wody RW200010272867	zły	umiarkowany stan ekologiczny (złagodzone wskaźniki: [azot amonowy, IO]; pozostałe wskaźniki - II klasa jakości); zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D	dobry stan chemiczny	występuje zagrożenie

Źródło: <http://karty.apgw.gov.pl:4200/jcw-powierzchniowe>

Granice Jednolitych Części Wód Powierzchniowych przedstawiono na rycinie.

Ryc. 1. Położenie Gminy na tle zlewni Jednolitych Części Wód Powierzchniowych
źródło: opracowanie własne

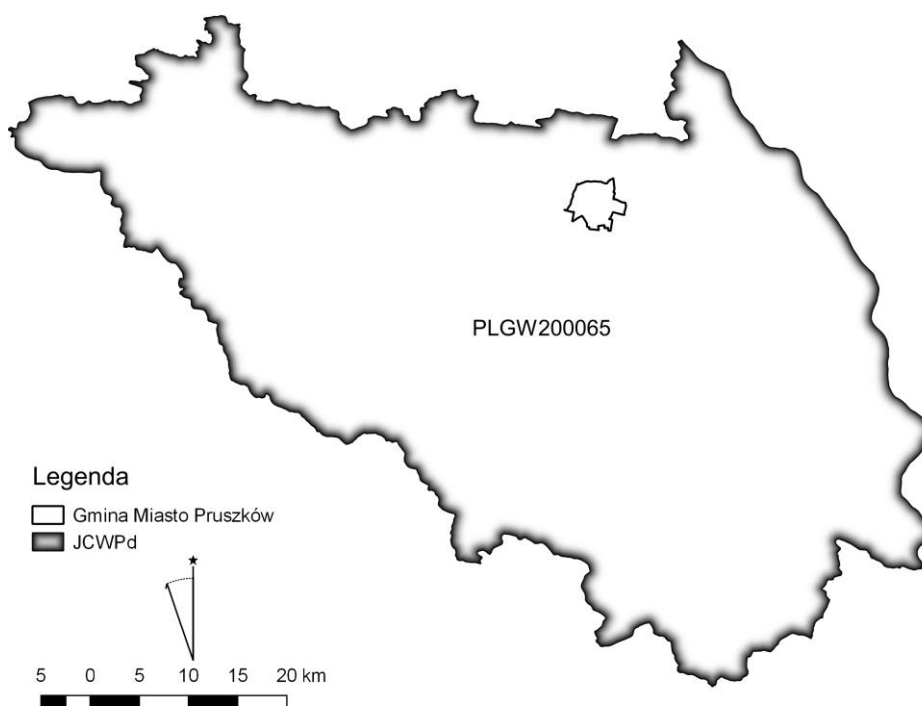
Zgodnie z obowiązującym podziałem kraju na 172 Jednolite Części Wód Podziemnych (JCWPd), obszar Gminy Miasto Pruszków położony jest w obrębie JCWPd nr 65.

Badania monitoringowe prowadzone są w sieci pomiarowej liczącej około 1 286 punktów (w tym: studnie wiercone, piezometry), spełniających kryteria zgodne z wymaganiami Ramowej Dyrektywy Wodnej. Sieć podlega weryfikacji oraz poszerzaniu o:

- nowe punkty wybrane spośród istniejących otworów hydrogeologicznych (ze szczególnym uwzględnieniem czynnych ujęć wody pitnej),
- punkty pomiarowe wykonane jako nowe.

Na terenie Gminy zlokalizowany jest punkt pomiarowy nr 1656.

Na rycinie przedstawiono położenie JCWPd na tle Gminy.

Ryc. 2. Położenie Gminy Miasto Pruszków na tle JCWPd 65

źródło: opracowanie własne

Ocena jakości wód powierzchniowych i podziemnych

Ocenę stanu **wód powierzchniowych** wykonuje się w odniesieniu do jednolitych części wód, na podstawie wyników Państwowego Monitoringu Środowiska.

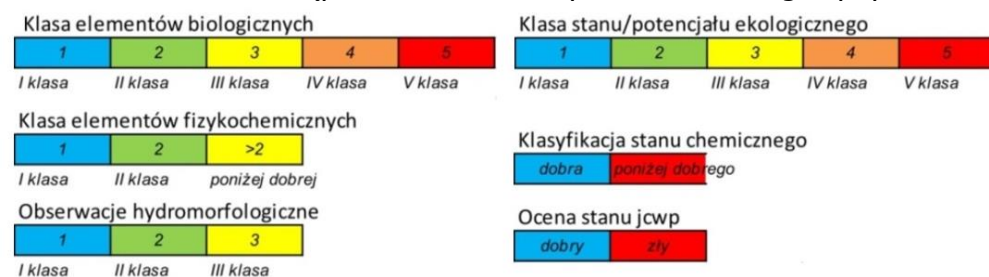
Stan jednolitej części wód ocenia się poprzez porównanie wyników klasyfikacji stanu/potencjału ekologicznego i stanu chemicznego. Jednolita część wód może być oceniona jako będąca w dobrym stanie, jeśli jednocześnie jej stan/potencjał ekologiczny jest sklasyfikowany przynajmniej jako dobry i stan chemiczny sklasyfikowany jest jako dobry. Gdy stan chemiczny jest sklasyfikowany jako poniżej dobrego lub stan/potencjał ekologiczny sklasyfikowano jako umiarkowany, słaby bądź zły, jednolitą część wód ocenia się jako będącą w stanie złym. W okresie sprawozdawczym wszystkie **JCWP były w stanie złym**.

W tabeli przedstawiono wyniki przeprowadzonego monitoringu podając dane z wielolecia 2016-2021 podobnie jak prezentuje je Główny Inspektor Ochrony Środowiska. Po analizie wyników badań za rok 2022 stwierdzono, że nie dotyczą one wód powierzchniowych zlokalizowanych na terenie Miasta Pruszków. Dostępne są natomiast dane za rok 2023, przy czym ocena dotyczy wyłącznie klasy elementów biologicznych, hydromorfologicznych i fizykochemicznych. Interpretacja monitoringu wód powierzchniowych zawarta jest na rycinie.

Tabela 12. Klasyfikacja i ocena stanu Jednolitych Części Wód Powierzchniowych Rzek obejmujących swym zasięgiem Miasto Pruszków na podstawie badań z wielolecia 2016-2021 oraz klasyfikacji w roku 2023

Lp.	Kod JCWP	Nazwa JCWP	Nazwa punktu pomiarowo - kontrolnego	Klasa elementów biologicznych			Klasa elementów hydromorfologicznych			Klasa elementów fizykochemicznych			Stan / potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Ocena stanu JCWP
				lata oceny		klasa	lata oceny		klasa	lata oceny		klasa			
				od	do		od	do		od	do				
Monitoring wód powierzchniowych wg podziału JCWP wynikającego z Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 4 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (Dz.U. 2023 poz. 300).															
1.	PLRW200010272833	Utrata do Żbikówki	Utrata - Pruszków, park	2023	2023	IV	2023	2023	III	2023	2023	>II	-	-	-
2.	PLRW200011272899	Utrata od Żbikówki do ujścia	Utrata - Kistki, uj. do Bzury	2023	2023	III	2023	2023	II	2023	2023	>II	-	-	-
3.	PLRW200010272867	Rokitnica do Zimnej Wody	Zimna Woda - Biskupice, uj. do Rokitnicy	2023	2023	IV	2023	2023	IV	2023	2023	>II	-	-	-
Monitoring wód powierzchniowych wg podziału JCWP wynikającego z Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (Dz.U. 2016 r. poz. 1911).															
4.	PLRW200017272834	Utrata od źródeł do Żbikówki ze Żbikówką	Utrata - Pruszków, park	2020	2020	III	2017	2017	III	2020	2020	>II	III – umiarkowany stan ekologiczny	nie oceniono	zły
5.	PLRW200019272859	Utrata od Żbikówki do Rokitnicy bez Rokitnicy	Utrata - Wawrzyszew, powyżej Rokitnicy	2020	2020	IV	2017	2017	IV	2020	2020	>II	IV – słaby stan ekologiczny	dobry	zły
6.	PLRW2000172728689	Rokitnica od źródeł do Zimnej Wody, z Zimną Wodą	Zimna Woda - Biskupice, uj. Do Rokitnicy	2020	2020	IV	2017	2017	II	2020	2020	>II	IV – słaby stan ekologiczny	dobry	zły

Źródło: dane GIOŚ dostępne na stronie <https://www.GIOŚ.gov.pl/pl/stan-srodowiska/monitoring-wod>

Badania **wód podziemnych** w ramach monitoringu krajowego, realizowane są na zlecenie GIOŚ przez Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy (PIG-PIB), w ramach pełnienia zadań państwowej służby hydrogeologicznej. Na terenie Gminy Miasto Pruszków (działka ewidencyjna nr 199/6 w obrębie 25, blisko skrzyżowania ulic Sadowej i Gościnnej) zlokalizowany jest punkt pomiarowy w ramach sieci krajowej. Wyniki pomiarów przedstawiono w tabeli.

Tabela 13. Klasyfikacja wód podziemnych w punktach pomiarowych sieci krajowej monitoringu zwykłych wód podziemnych w latach 2019-2023

Miejscowość	Klasa jakości wody			
	2019	2020-2021	2022	2023
Pruszków punkt monitoringowy nr 1565	III - wody zadowalającej jakości	nie przeprowadzono oceny	III - wody zadowalającej jakości	nie przeprowadzono oceny

źródło: opracowanie własne na podstawie danych WIOŚ w Warszawie i GIOŚ

System monitoringu wód prowadzony przez GIOŚ / WIOŚ, w skali lokalnej jest uzupełniony monitoringiem wód podziemnych ujmowanych na cele komunalne.

Na obszarze miasta są zlokalizowane 3 studnie oligoceńskie przy ul. Żbikowskiej, przy ul. Jasnej i przy ul. Lipowej na terenie parku, a także jedna studnia czwartorzędowa przy ul. Prusa w sąsiedztwie ul. Pogodnej. Wokół Stacji Uzdatniania Wody na tych ujęciach obowiązują strefy ochrony bezpośredniej. Gmina Miasto Pruszków prowadzi monitoring jakości ujmowanej wody poprzez badanie parametrów biologicznych i fizykochemicznych. Badania próbek wody prowadzone są na bieżąco, co miesiąc i dodatkowo w przypadkach prowadzenia remontów lub innych zdarzeń.

Woda w wodociągach jest pod stałym nadzorem **Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Pruszkowie**. Mieszkańcy Pruszkowa zaopatrywani są w wodę przeznaczoną do spożycia z wodociągu publicznego „warszawskiego” zarządzanego przez Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w m. st. Warszawie S.A. Ujęcie wody dla tego wodociągu znajduje się poza Pruszkowem.

Dostarczana woda spełnia wymagania mikrobiologiczne i fizykochemiczne określone w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi. Krótkotrwałe odstępstwa od norm są na bieżąco usuwane poprzez prowadzenie skutecznych działań naprawczych i płukaniu sieci.

W latach 2022-2023 nie odnotowano zachorowań, których czynnikiem etiologicznym były zanieczyszczenia mikrobiologiczne lub chemiczne wody i nie było zgłoszeń dotyczących reakcji niepożądanych związanych ze spożywaniem wody.

PPIS w Pruszkowie na podstawie kontroli sanitarnych, sprawozdań z badań próbek wody pobranych w ramach nadzoru sanitarnego i kontroli wewnętrznej prowadzonej przez podmioty zarządzające wodociągami **stwierdził przydatność wody do spożycia przez ludzi** na terenie Pruszkowa.

Wnioski

Mając na uwadze ocenę stanu jednolitych części wód powierzchniowych znajdujących się na obszarze Pruszkowa, w okresie sprawozdawczym nie odnotowano zmian. Należy jednak mieć na uwadze, że zarówno jednolite części wód powierzchniowych, jak i podziemne nie są jednostkami gospodarki wodnej ograniczonymi do podziału administracyjnego, dlatego też ich jakość zależna jest nie tylko od starań Miasta, a jest wypadkową działań podejmowanych na jej całym obszarze. Jednocześnie należy nadmienić, że prowadzony jest ciągły nadzór nad jakością wody dostarczanej do mieszkańców i w przypadku jakichkolwiek uchybień, podejmowane są działania naprawcze.

Ponadto warto zaznaczyć, że na terenie Miasta Pruszkowa podejmowane są liczne działania zmierzające do pełnego skanalizowania omawianego obszaru, co przyczynia się do zmniejszenia presji zanieczyszczeń bytowych na środowisko.

Zagrożeniem dla środowiska wodnego są zbiorniki bezodpływowe. Liczba zbiorników bezodpływowych (szamb) wg danych Gminy Miasto Pruszków i stanu na koniec 2023 r. wyniosła 472. Należy w tym miejscu wyjaśnić przyczynę ogromnej różnicy wobec stanu na koniec 2022 r., kiedy w ewidencji było 219 zbiorników bezodpływowych. Jest to związane ze zmianą zapisów ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, która nałożyła obowiązek kontroli zbiorników przynajmniej raz na dwa lata, a do tego nałożony został obowiązek dla gmin przekazywania sprawozdania dotyczących szamb (bardzo szczegółowe informacje) do WIOŚ i Wód Polskich. Po pierwszych kontrolach szamb u ich właścicieli, którzy nie mieli odpowiednich dokumentów potwierdzających wywóz ścieków tj. umów, rachunków i potwierdzeń opłat, natychmiast zgłaszali się oni do przewoźników. Obowiązkiem przewoźników jest natomiast przedstawienie tych nowych klientów, w składanych do gminy sprawozdaniach, co Gmina Miasto Pruszków również weryfikuje. Bazę danych Gmina tworzy m.in. na podstawie sprawozdań odbiorców ścieków, stąd biorą się te radykalne zmiany oraz duże różnice w ilości zbiorników bezodpływowych. Dodatkowo obowiązek kontroli co 2 lata spowodował, że pracownicy Urzędu Miasta analizując infrastrukturę na mapach ewidencyjnych, również znaleźli część szamb.

W przypadku zbiorników bezodpływowych, które służą do czasowego gromadzenia nieczystości ciekłych, a następnie ich transportu do stacji zlewnych istnieje pewne zagrożenie dla środowiska. Związane jest ono z potencjalną nieszczelnością tych zbiorników i stanowi zagrożenie dla wód podziemnych. Wskazane jest prowadzenie ewidencji zbiorników bezodpływowych. Kontrole umów i rachunków prowadzone są przez pracowników Wydziału Ochrony Środowiska Urzędu Miasta i funkcjonariuszy Straży Miejskiej.

Wykaz firm opróżniających zbiorniki bezodpływowe i transportujących nieczystości ciekłe na terenie Miasta Pruszkowa dostępny jest w Biuletynie Informacji Publicznej.

Na terenie Pruszkowa nie ma licznych przydomowych oczyszczalni ścieków. Na podstawie danych posiadanych przez Urząd - w 2023 r. na terenie miasta funkcjonowały 3 przydomowe oczyszczalnie ścieków. Niemniej jednak warto zaznaczyć, że niewłaściwie eksploatowane przydomowe oczyszczalnie ścieków również stanowią zagrożenie dla środowiska gruntowo-wodnego. Podobnie sytuowanie takich oczyszczalni na terenach, na których występuje wysoki poziom wód gruntowych lub grunty są słabo przepuszczalne.

3.2. Jakość powietrza

Informacje podstawowe

Głównym źródłem zanieczyszczenia powietrza jest emisja antropogeniczna pochodząca z sektora bytowego (emisja powierzchniowa), z komunikacji (emisja liniowa) oraz z działalności przemysłowej (emisja punktowa). Znaczący udział w stężeniach substancji ma napływ zanieczyszczeń z innych obszarów.

Lokalnym źródłem zanieczyszczeń są kominy domów ogrzewanych indywidualnie oraz na obszarach bezpośrednio sąsiadujących z drogami o znacznym natężeniu ruchu, komunikacja samochodowa, dlatego zasadne jest w tym kontekście wykonywać:

- kompleksową termomodernizację budynków w celu zmniejszenia zapotrzebowania na energię,
- modernizację systemów ogrzewania budynków i przygotowania ciepłej wody użytkowej (np. wymiana pieców) wraz z wprowadzaniem odnawialnych źródeł energii OZE,
- rozbudowę i modernizację sieci ciepłowniczej,
- rozbudowę i modernizację sieci gazowej,
- realizowanie założeń dokumentów wyższego szczebla.

Ocena jakości powietrza

Podstawę oceny jakości powietrza stanowią określone w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (tekst jednolity: Dz. U. z 2012 r. poz. 1031) poziomy substancji w powietrzu: dopuszczalne, docelowe, celów długoterminowych i alarmowe. W niektórych przypadkach Rozporządzenie określa dozwoloną liczbę przekroczeń określonego poziomu, a także terminy, w których określony poziom powinien zostać osiągnięty.

Wartości poszczególnych poziomów substancji w powietrzu zostały zróżnicowane ze względu na ochronę zdrowia ludzi i ochronę roślin. Dla każdego z tych kryteriów zostały określone odrębne wymagania dotyczące lokalizacji stacji pomiarowych, a także wymaganego zakresu wykonywanych badań.

W kolejnych **Tabelach** podano poziomy substancji w powietrzu: dopuszczalne, docelowe, celów długoterminowych i alarmowe (**Tabele 14 – 18**).

Tabela 14. Poziomy dopuszczalne do oceny jakości powietrza

Substancja	Okres uśredniania wyników pomiarów	Dopuszczalny poziom substancji w powietrzu [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	Dopuszczalna częstość przekraczania poziomu dopuszczalnego w roku kalendarzowym
Benzen	Rok kalendarzowy	5	-
Dwutlenek azotu	Jedna godzina	200	18 razy
	Rok kalendarzowy	40	-
Tlenki azotu	Rok kalendarzowy	30	-
Dwutlenek siarki	Jedna godzina	350	24 razy
	24 godziny	125	3 razy

Substancja	Okres uśredniania wyników pomiarów	Dopuszczalny poziom substancji w powietrzu [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]	Dopuszczalna częstość przekraczania poziomu dopuszczalnego w roku kalendarzowym
	Rok kalendarzowy i pora zimowa (okres od 1 X do 31 III)	20	-
Ołów	Rok kalendarzowy	0,5	-
Pył zawieszony PM 2,5	Rok kalendarzowy	25 (termin osiągnięcia: 2015 r.)	-
		20 (termin osiągnięcia: 2020 r.)	-
Pył zawieszony PM 10	24 godziny	50	35 razy
	Rok kalendarzowy	40	-
Tlenek węgla	8 godzin	10 000	-

Źródło: opracowanie własne na podstawie obowiązujących norm

Tabela 15. Poziomy docelowe

Substancja	Okres uśredniania wyników pomiarów	Poziom docelowy substancji	Dopuszczalna częstość przekraczania poziomu docelowego w roku kalendarzowym
Arsen	Rok kalendarzowy	6 ng/m^3	-
Bezo(a)piren	Rok kalendarzowy	1 ng/m^3	-
Kadm	Rok kalendarzowy	5 ng/m^3	-
Nikiel	Rok kalendarzowy	20 ng/m^3	-
Ozon	8 godzin	120 $\mu\text{g}/\text{m}^3$	25 dni
	Okres wegetacyjny (1 V–31 VII)	18 000 $\mu\text{g}/\text{m}^3 \text{ h}$	-
Pył zawieszony PM 2,5	Rok kalendarzowy	25 $\mu\text{g}/\text{m}^3$	-

Źródło: opracowanie własne na podstawie obowiązujących norm

Tabela 16. Poziomy celów długoterminowych dla ozonu

Substancja	Okres uśredniania wyników pomiarów	Poziom docelowy substancji
Ozon	8 godzin	120 $\mu\text{g}/\text{m}^3$
	Okres wegetacyjny (1 V – 31 VII)	6 000 $\mu\text{g}/\text{m}^3 \text{ h}$

Źródło: opracowanie własne na podstawie obowiązujących norm

Tabela 17. Poziomy alarmowe

Substancja	Okres uśredniania wyników pomiarów	Alarmowy poziom substancji w powietrzu [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]
Dwutlenek azotu	Jedna godzina	400
Dwutlenek siarki	Jedna godzina	500
Ozon	Jedna godzina	240
Pył zawieszony PM 10	24 godzina	150

Źródło: opracowanie własne na podstawie obowiązujących norm

Tabela 18. Poziomy informowania społeczeństwa

Substancja	Okres uśredniania wyników pomiarów	Poziom informowania [$\mu\text{g}/\text{m}^3$]
Ozon	Jedna godzina	180
Pył zawieszony PM 10	24 godzina	100

Źródło: opracowanie własne na podstawie obowiązujących norm

W ocenie jakości powietrza uwzględnia się substancje, dla których w prawie krajowym i w dyrektywach unijnych określono normatywne stężenia w postaci poziomów: dopuszczalnych, docelowych lub celu długoterminowego w powietrzu. Substancje te zostały wybrane ze względu na powszechność występowania i szkodliwość dla zdrowia ludzkiego i roślin. Poniżej ich krótka charakterystyka:

- *Pyły zawieszone, w tym PM 10 i PM 2,5* - pyły zawieszone są mieszaniną niezwykle małych cząstek, nie stanowią jednorodnej grupy substancji. Mogą to być drobiny kurzu, popiołu, sadzy oraz piasku, a także pyłki roślin, a nawet starte ogumienie, tarcze i klocki hamulcowe samochodów. Na powierzchni takich cząsteczek często osiadają inne substancje (m.in. wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne i metale ciężkie), które w ten sposób mogą przenikać do organizmu wraz z wdychanym powietrzem.
- *Pył PM 10* - to pył, którego cząsteczki mają średnicę nie większą niż 10 mikrometrów (dla porównania grubość ludzkiego włosa to 50-90 mikrometrów). Taki pył łatwo przenika do górnych dróg oddechowych i płuc, powodując kaszel, trudności w oddychaniu i zaostrzenie objawów alergicznych. Skutki zdrowotne mogą być poważniejsze, jeżeli na powierzchni cząsteczki pyłu znajdują się inne, toksyczne substancje.
- *PM 2,5* - to pył, którego cząsteczki mają średnicę nie większą niż 2,5 mikrometra. Tworzą go często substancje toksyczne – m.in. związki metali ciężkich czy lotne związki organiczne. PM 2,5 jest bardziej niebezpieczny dla zdrowia niż PM 10 – mniejsze cząsteczki trafiają aż do pęcherzyków płucnych, a stamtąd mogą przenikać do krwi.
- *Wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne (WWA)*, w tym benzo(a)piren - substancje powstające w wyniku niepełnego spalania związków organicznych, w tym paliw stałych, drewna, odpadów czy paliw samochodowych, a także tworzyw sztucznych. Jednym z nich jest benzo(a)piren, który jest kumulowany w organizmie i ma właściwości rakotwórcze. Głównymi źródłami emisji WWA w Polsce są wykorzystujące paliwa stałe domowe piece grzewcze, domowe piece centralnego ogrzewania, kuchnie kaflowe, kominki itp., a także wszelkiego rodzaju emisje niezorganizowane, jak wypalanie ściernisk, spalanie resztek roślinnych na polach, działkach i ogrodach, spalanie śmieci i odpadów w ogniskach i urządzeniach do tego nieprzystosowanych.
- *Tlenki azotu* - grupa nieorganicznych związków chemicznych, z których w powietrzu najczęściej występują tlenek i dwutlenek azotu. Oba związki są szkodliwe dla zdrowia i stanowią jeden z głównych składników smogu. Największy wpływ na emisje tlenków azotu mają spaliny z transportu samochodowego.

- Tlenki siarki - najczęściej szkód powoduje dwutlenek siarki – nieorganiczny związek chemiczny powstający m.in. w wyniku spalania paliw kopalnych. Łatwo rozpuszcza się w wodzie, czego efektem są kwaśne deszcze niszczące roślinność i budynki oraz powodujące korozję metali.
- Metale: kadm, rtęć, ołów, nikiel - związki kadmu, rtęci i ołowiu zawarte są m.in. w węglu i uwalniane do atmosfery w wyniku spalania tego paliwa. Wszystkie wymienione metale mogą powodować ostre zatrucie organizmu, ale także kumulują się, czego skutkiem są zatrucia przewlekłe.
- Arsen - jest szeroko rozpowszechnionym w przyrodzie metaloidem, który występuje również w odmianie metalicznej. W środowisku naturalnym arsen występować może w formie siarczków w rudach srebra, ołowiu, miedzi, niklu i żelaza. W powietrzu arsen przeważnie istnieje w postaci mieszaniny arseninów i arsenianów jako składnik pyłu o średnicy cząstki mniejszej niż 2 μm , czyli praktycznie zachowuje się jak gaz. Wśród źródeł antropogenicznych emisji arsenu wymienia się: uboczną emisję w wyniku procesów wydobywania i hutnictwa rud metali nieżelaznych (miedź, ołów, nikiel), spalanie paliw kopalnianych, nawożenie gleb. Związki arsenu kumulują się w organizmie, mogą powodować zatrucia organizmu, wykazują również utajone działanie kancerogenne i teratogenne.
- Tlenek węgla - powstaje w wyniku spalania paliw kopalnych, a także biomasy. Jego toksyczność wynika z większej od tlenu zdolności do wiązania z hemoglobina, wskutek czego wypiera z krwioobiegu tlen. Konsekwencją jest niedotlenienie organizmu, a nawet śmierć.
- Ozon - to jedna z form tlenu. Ozon występujący w stratosferze ze względu na swoje właściwości, jest bardzo pożądany i bywa czasem nazywany „dobrym” ozonem. Natomiast mierzony na stacjach WIOŚ ozon troposferyczny (zwany także przygruntowym) powstaje przy powierzchni ziemi i jest zanieczyszczeniem wtórnym, to znaczy, że nie jest emitowany bezpośrednio do atmosfery, ale powstaje w niej w wyniku reakcji chemicznych inicjowanych przez oddziaływanie światła słonecznego z udziałem zanieczyszczeń (tlenków azotu, tlenku węgla, metanu i niemetanowych lotnych związków organicznych) emitowanych do powietrza, m.in. z sektora transportu, ze składowisk odpadów, z procesów wydobywania gazu ziemnego i przemysłu chemicznego. Pomimo tego, że cząsteczki ozonu w stratosferze i troposferze są identyczne, ozon troposferyczny jest wysoce niepożądany i uznawany za zanieczyszczenie powietrza. Zaburza procesy fotosyntezy i inne procesy biochemiczne w roślinach. U ludzi powoduje choroby układu oddechowego. Ze względu na negatywny wpływ na zdrowie człowieka, niekiedy jest nazywany „złym” ozonem.

Oceny i wynikające z nich działania odnoszone są do jednostek terytorialnych nazywanych strefami, obejmujących obszar całego kraju. Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 2 sierpnia 2012 r. w sprawie stref, w których dokonuje się oceny jakości powietrza (Dz. U. 2012 poz. 914) dla wszystkich zanieczyszczeń uwzględnianych w ocenach jakości powietrza obowiązuje następujący podział kraju na strefy.

Według tego podziału w województwie mazowieckim wydzielono 4 strefy: aglomeracja warszawska, miasto Płock, miasto Radom i strefa mazowiecka. **Gmina Miasto**

Pruszków należy do strefy mazowieckiej.

Wynikiem oceny dla wszystkich substancji podlegających ocenie na terenie strefy jest zaliczenie jej do odpowiedniej klasy jakości powietrza. Ocena zależy od stężeń poszczególnych zanieczyszczeń występujących na terenie strefy. Uzyskany wynik przekłada się na określone wymagania w zakresie działań na rzecz poprawy jakości powietrza (w przypadku, gdy nie są spełnione odpowiednie kryteria) lub na rzecz utrzymania tej jakości (jeżeli spełnia ona przyjęte standardy). Dane zaprezentowano w ujęciu poszczególnych lat biorąc pod uwagę kryterium ochrony zdrowia oraz kryterium ochrony roślin.

W kolejnych dwóch **Tabelach** przedstawiono klasy jakości powietrza dla poszczególnych zanieczyszczeń w strefie mazowieckiej w latach 2021-2023.

Tabela 19. Wynikowe klasy strefy mazowieckiej dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej w latach 2021-2023 dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia

Zanieczyszczenie	Klasa w danym roku		
	2021 r.	2022 r.	2023 r.
SO ₂ (dwutlenek siarki)	C	A	A
NO ₂ (dwutlenek azotu)	A	A	A
CO (tlenek węgla)	A	A	A
C ₆ H ₆ (benzen)	A	A	A
PM 2,5 (pył zawieszony)	faza I – A	faza I – A	faza I – A
	faza II – C1	faza II – A1	faza II – A1
PM 10 (pył zawieszony)	C	A	A
B(a)P (benzo(a)piren)	C	C	A
As (arsen)	A	A	A
Cd (kadm)	A	A	A
Ni (nikiel)	A	A	A
Pb (ołów)	A	A	A
O ₃ dc (ozon – poziom docelowy)	A	A	A
O ₃ dt (ozon – poziom długoterminowy)	D2	D2	D2

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie mazowieckim (raporty za lata 2021-2023) -

Główny Inspektorat Ochrony Środowiska

Wynikiem oceny dla wszystkich substancji podlegających ocenie (dla kryteriów: poziom dopuszczalny i poziom docelowy) jest zaliczenie strefy do jednej z poniżej wymienionych klas: **klasa A** – jeżeli stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy nie przekraczają odpowiednio poziomów dopuszczalnych albo poziomów docelowych, **klasa C** – jeżeli stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy przekraczają poziomy dopuszczalny powiększony o margines tolerancji, a w przypadku gdy margines tolerancji nie jest określony – poziomy dopuszczalny albo przekraczają poziomy docelowy.

W przypadku poziomu celu długoterminowego dla ozonu przyjęto następujące oznaczenie klas: **klasa D1** – jeżeli stężenia ozonu na terenie strefy nie przekraczają poziomu celu długoterminowego, **klasa D2** – jeżeli stężenia ozonu na terenie strefy przekraczają poziom celu długoterminowego.

Dla pyłu zawieszonego PM_{2,5} i kryterium – poziom dopuszczalny dla fazy II zostały określone następujące klasy: A1 i C1. **Klasa A1** oznacza brak przekroczenia poziomu dopuszczalnego dla fazy II, **klasa C1** – przekroczenie poziomu dopuszczalnego dla fazy II.

Tabela 20. Wynikowe klasy strefy mazowieckiej dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej w latach 2021-2023 dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin

Strefa	Rok	Klasyfikacja			
		O3 (dc)	O3 (dt)	NO2	SO2
Strefa mazowiecka	2021	A	D2	A	A
	2022	A	D2	A	A
	2023	A	D2	A	A

*Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie mazowieckim (raporty za lata 2021-2023)
- Główny Inspektorat Ochrony Środowiska - objaśnienia oznaczeń literowych takie same jak w poprzedniej tabeli*

Dodatkowo należy wyjaśnić, że zaliczenie całej strefy mazowieckiej do klasy C / D2 nie oznacza, że przekroczenie wystąpiło bezpośrednio w Pruszkowie. Przyczyna może być poza gminą, w obrębie strefy. Szczegółowe informacje w tym zakresie przesłał na cele niniejszego opracowania Główny Inspektor Ochrony Środowiska. Dla potrzeb dokonania rocznych ocen jakości powietrza za lata 2022-2023, wykorzystano wyniki modelowania matematycznego jakości powietrza przygotowane przez Instytut Ochrony Środowiska – Państwowy Instytut Badawczy oraz metodę obiektywnego szacowania.

W ocenie jakości powietrza za rok 2022, na terenie Miasta Pruszków, ze względu na ochronę zdrowia ludzi, w odniesieniu do poziomów dopuszczalnych i docelowych zanieczyszczeń, stwierdzono przekroczenie poziomu docelowego dla benzo(a)pirenu oznaczonego pyłem zawieszonym PM10. Dla pozostałych zanieczyszczeń nie stwierdzono przekroczeń poziomów dopuszczalnych i docelowych ze względu na ochronę zdrowia ludzi.

W ocenie jakości powietrza za rok 2023, na powyższym obszarze, ze względu na ochronę zdrowia ludzi i ochronę roślin, w odniesieniu do poziomów dopuszczalnych i docelowych zanieczyszczeń, nie stwierdzono przekroczeń.

Warto podkreślić, że istotne są działania kontrolne i prewencyjne podejmowane przez funkcjonariuszy Straży Miejskiej w Pruszkowie. Funkcjonariusze zostali wyposażeni w urządzenia, które są wykorzystywane do codziennej pracy przy wykonywaniu pomiarów jakości powietrza:

1. MultiRAE Lite – przenośny detektor wielogazowy. Stanowi optymalne rozwiązanie do kontroli i pomiaru stężenia od jednego do sześciu gazów i lokalizacji nieszczelności wielogazowych. Straż Miejska w Pruszkowie posiada dwa urządzenia, które wykorzystywane są w trakcie kontroli palenia odpadami w piecach.
2. Dust Trak II model 8532 – monitor pyłu zawieszonego w powietrzu. Służy do pomiaru podzielonych na frakcje stężeń pyłu PM1, PM2,5 i PM10.

W roku 2022 funkcjonariusze Straży Miejskiej w Pruszkowie przeprowadzili 32 kontrole instalacji grzewczych oraz wykonali 87 pomiarów przenośnym analizatorem pyłu tzw. pyłomierzem wykorzystywanym do badań stężeń zanieczyszczeń powietrza pyłem zawieszonym PM10 i PM2,5. Kontrole te były wynikiem otrzymania 170 zgłoszeń dotyczących zadymienia. W 2023 r. na stanowisko dyżurnego Straży Miejskiej w Pruszkowie wpłynęło 198 zgłoszeń w związku z zanieczyszczeniem powietrza w formie zadymienia. W odpowiedzi na zgłoszenia strażnicy przeprowadzili 92 kontrole jakości powietrza i 33 kontrole kotłów.

Edukacja ekologiczna z zakresu ochrony powietrza to również AIRLY abonament. Na stronie internetowej miasta poprzez ogólnodostępną platformę AIRLY istnieje możliwość zapoznania się z aktualną jakością powietrza w konkretnych lokalizacjach na terenie miasta dzięki zainstalowanym czujnikom jakości powietrza (6 sensorów stanowiących własność Gminy). Dane są dostępne również dla użytkowników systemu Android i iOS. Strona: <https://airly.org/map/pl/#52.161462,20.795005,i3348>. Poprzez sensory Airly możliwe jest zbieranie, przetwarzanie i interpretowanie danych w czasie rzeczywistym. Odczyty z sensorów przesyłane są na ogólnodostępną platformę <https://airly.eu/map/pl/>, która pozwala na sprawdzenie aktualnej jakości powietrza w konkretnej lokalizacji. W oparciu o te dane, na mapie online oznaczone są informacje o jakości powietrza m.in. poziom stężenia pyłów zawieszonych PM_{2,5} oraz PM₁₀, temperatura powietrza, ciśnienie atmosferyczne oraz wilgotność powietrza. Dzięki zaawansowanym algorytmom można sprawdzić szczegółową prognozę jakości powietrza na najbliższe 24 godziny. Wszystkie te dane są dostępne również dla użytkowników systemu Android i iOS. Pomiary dokonywane przez tego typu urządzenia mają charakter chwilowy. Urządzenia mają na celu zwiększenie świadomości mieszkańców w zakresie jakości powietrza, a także pozwalają pozyskać wiedzę na temat aktualnego stanu powietrza.

Miasto posiada **Program Ograniczenia Niskiej Emisji dla Gminy Miasto Pruszków** przyjęty do realizacji na mocy Uchwały Nr IV.47.2019 Rady Miasta w Pruszkowie z dnia 24.01.2019 r. Dokument ma na celu ocenę skali problemów i czynników wpływających na stopień zanieczyszczenia powietrza w Pruszkowie pyłem zawieszonym oraz wskazanie rozwiązań i kierunków działań służących ograniczeniu niskiej emisji.

Gmina Miasto Pruszków **dofinansuje wymianę starych pieców na źródła ciepła o wyższej niż dotychczas sprawności**. Dotacja udzielana jest na podstawie uchwały Nr XXXIII.338.2021 Rady Miasta Pruszkowa z dnia 28.01.2021 r. w sprawie zasad udzielania dotacji celowej z budżetu gminy Miasto Pruszków na dofinansowanie kosztów inwestycji służących ochronie powietrza zmienionej uchwałą Nr XXXV.353.2021 Rady Miasta Pruszkowa z dnia 25 lutego 2021 r. zmieniającą ww. uchwałę.

Dotację można było otrzymać :

- a. w przypadku wymiany kotła węglowego na gazowy, olejowy, elektryczny, na biomasę do 10 tys. zł,
- b. w przypadku wymiany pieca gazowego na inny gazowy o większej sprawności (kondensacyjny) 25% ceny pieca nie więcej niż 2 tys. zł,
- c. w przypadku wymiany źródła ogrzewania na inne, o większej sprawności :
 - w przypadku wymiany na pompę ciepła – dofinansowanie w wysokości 12 tys. zł,
 - w przypadku przyłączenia budynku do sieci ciepłowniczej – dofinansowanie w wysokości 15 tys. zł.

Zgodnie z regulaminem oceny wniosków, w pierwszej kolejności preferowane były inwestycje związane z likwidacją pieców węglowych.

W ramach udzielonego dofinansowania **w 2022** roku na terenie miasta zlikwidowano 50 kotłów opalanych węglem, które zastąpiono 30 piecami gazowymi, 7 piecami opalonymi biomasą (peletem), 3 ogrzewanie elektryczne, 9 pompami ciepła i 1 ogrzewaniem olejowym. Najwięcej pieców węglowych zlikwidowano w dzielnicy Żbików (18 szt.) oraz Gąsin (14 szt.) poza tym w Centrum (7 szt.), Ostoi (5 szt.), Tworkach (5 szt.) i Malichach (1 szt.). Ponadto

udzielono dofinansowania na wymianę 29 nieekologicznych, starych pieców gazowych na nowe piece kondensacyjne (25 szt.) oraz pompy ciepła (4 szt.).

Natomiast w ramach udzielonego dofinansowania **w 2023** roku na terenie miasta zlikwidowano 24 kotły opalane węglem, które zastąpiono 14 piecami gazowymi, 5 piecami opalnymi biomasą (peletem), 5 pompami ciepła. Najwięcej pieców węglowych zlikwidowano w dzielnicy Żbików (11 szt.) oraz Gąsin (8 szt.) poza tym w Centrum (4 szt.) i Ostoi (1 szt.). Dodatkowo w ramach udzielonego dofinansowania wymieniono 27 starych, nieekologicznych pieców gazowych na nowe gazowe piece kondensacyjne (26 szt.) oraz pompę ciepła (1 szt.).

W Urzędzie Miasta Pruszkowa działa **punkt konsultacyjno-informacyjny programu „Czyste Powietrze”**. Utworzenie punktu jest realizacją zawartego w 2019 roku porozumienia z pomiędzy Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie. Punkt informacyjny ma na celu ułatwienie mieszkańcom aplikowanie o dofinansowanie między innymi do wymiany kotłów oraz przeprowadzenia prac termomodernizacyjnych, a w efekcie do poprawy jakości powietrza na terenie Miasta. Mieszkańcy Miasta Pruszkowa mogą uzyskać wszelkie niezbędne informacje dotyczące zasad programu oraz skorzystać z pomocy pracownika Urzędu przy składaniu i rozliczaniu wniosku.

W ramach realizacji Programu Czyste Powietrze w 2022 roku w budynkach na terenie miasta Pruszkowa zastąpiono 5 pieców opalanych węglem innego rodzaju źródłami ogrzewania natomiast w 2023 zlikwidowano 18 pieców opalanych węglem.

Pruszkowska Spółdzielnia Mieszkaniowa w latach 2022-2023 prowadziła szereg inwestycji polegających na termomodernizacji budynków czy wymianie stolarki okiennej i robotach towarzyszących. W związku z realizacją tych zadań zmniejszyło się zapotrzebowanie na energię przy ogrzewaniu budynków. A poprawa sprawności energetycznej budynków przekłada się na mniejsze zużycie surowców (np. węgla), co wpływa na zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do atmosfery. Roboty wykonano m.in. dla adresów w Pruszkowie: Chopina 66/70, Chopina 74/78, Dębowa 4, 20, Dobra 18, Wojska Polskiego 20, 28, 32, 44, 52, 56 Tomcia Palucha 5, Powstańców 4, Lipowa 19, 21, Kraszewskiego 10, 12, Księcia Józefa 1, Ceglana 6, Kopernika 11, Ceramiczna 6, Bristol 2, Wokulskiego 9, Zgoda 3. Poniesione koszty robót termomodernizacyjnych wg danych przedstawionych przez Pruszkowską Spółdzielnię Mieszkaniową wyniosły 4 576 000 zł w 2022 r. oraz 3 256 000 zł w 2023 r.

Działania w zakresie termomodernizacji budynków, wymiany źródeł ciepła, wymiany stolarki oraz roboty towarzyszące realizowała także spółka **Towarzystwo Budownictwa Społecznego „Zieleń Miejska” sp. z o.o.** Inwestycje były wykonywane m.in. dla adresów w Pruszkowie: 3 Maja 49, Stalowa 7, Wojciecha 3/5, Graniczna 2 i dotyczyły budynków wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu Gminy Miasto Pruszków. Zakres prac m.in.: docieplenie ścian zewnętrznych, docieplenie stropu poddasza, izolację ścian fundamentowych, wymiana okien, wymiana drzwi wejściowych do budynku, wyposażenie budynku w instalację co i cwu z sieci miejskiej. Suma wydatków wyszczególniona przez Towarzystwo Budownictwa Społecznego „Zieleń Miejska” sp. z o.o. na zadania w latach 2022-2023 to 6 448 289 zł.

W ramach programu "Mazowsze dla czystego powietrza 2023" Miasto Pruszków uzyskało dotację na realizację zadania: Kampania informacyjno-edukacyjna „Pruszków

walczy o czyste powietrze” i uzyskało dotację w wysokości 37 479,00 zł (75%); wkład własny (budżet Gminy): 12 493,71 zł.

W 2023 roku Gmina Miasto Pruszków złożyła wniosek o przyznanie pomocy finansowej z budżetu Województwa Mazowieckiego w wysokości 300 000,00 zł w ramach programu „Mazowsze dla czystego ciepła” na zadanie: Dofinansowanie zmiany ogrzewania węglowego w budynkach na terenie Pruszkowa. Po rozstrzygnięciu Gmina Miasto Pruszków znalazła się na liście rezerwowej. W związku z brakiem dostępności środków pomoc finansowa nie została przyznana.

W latach 2022-2023 Powiat Pruszkowski realizował zadanie „Wykonanie nasadzeń drzew i krzewów na terenie powiatu pruszkowskiego” dofinansowane przez Województwo Mazowieckie kwotą 125 800,00 zł, przy całkowitej kwocie zadania 180 362,00 zł. Zadanie było realizowane w ramach programu „Mazowsze dla klimatu 2023”, a projekt objął swoim zasięgiem 16 działek w tym 6 działek należących do Miasta Pruszków.

Miasto Pruszków w celu zapewnienia dostępności **transportu zbiorowego** realizuje zadania z uwzględnieniem potrzeb środowiska. Upowszechnienie transportu publicznego wpływa m.in. na zmniejszenie emisji spalin czy poprawę klimatu akustycznego.

Od 5 grudnia 2022 r. na nową linię nr 10 wyruszyły nowoczesne autobusy elektryczne Solaris Urbino 9 LE. To nowoczesne niskopodłogowe, dostosowane do podróżowania osób starszych, z dysfunkcjami ruchowymi, dla wózków dziecięcych oraz inwalidzkich, autobusy o długości prawie 10 m. Każdy z nich może przewozić 65 pasażerów, w tym 27 na miejscach siedzących. Autobusy są wyposażone w elektroniczne tablice kierunkowe z zapowiedziami głosowymi, klimatyzację, ładowarki usb w przestrzeni pasażerskiej. Dodatkowo w pojazdach zagwarantowana jest niższa emisja hałasu oraz poziomu drgań.

Autobusy zakupiono w ramach projektu „Zielone Płuca Mazowsza – rozwój mobilności miejskiej w gminach południowo-zachodniej części województwa”.

Linia 10 kursuje w dni robocze na trasie Os. Staszica – Targowisko – Lipowa – WKD Pruszków – UM Pruszków – USC – PKP Pruszków – ZUS – Jasna – Os. Staszica z częstotliwością 15-30 min, a przejazd jest bezpłatny.

Dostrzegając ważność zadania publicznego jakim jest transport zbiorowy od dnia 1 lipca 2020 r. w Pruszkowie wdrożono nową umowę dotyczącą świadczenia usługi Publicznego Transportu Zbiorowego, wprowadzając tym samym dla mieszkańców będących posiadaczami Pruszkowskiej Karty Mieszkańca i Pruszkowskiej Karty Dużej Rodziny bezpłatną komunikację. Obecnie składa się ona z 9 linii autobusowych, obsługiwanych przez 15 autobusów. Wartym podkreślenia jest fakt, że autobusy pokonują ponad 1 mln wozokilometrów rocznie.

Na ulice miasta wyjeżdżają fabrycznie nowe pojazdy wyprodukowane w 2020 r., które zgodnie z prośbami i wnioskami mieszkańców kursują ze zwiększoną częstotliwością. Linie autobusowe nr 2, nr 3, nr 6, a także nr 7 wykraczają poza granice administracyjne miasta Pruszkowa, zapewniając podróżnym dojazd do Komorowa, Piastowa i Ożarowa Mazowieckiego. Autobusy marki ZAZ-y i MAZ-y zostały wyposażone w: klimatyzację, monitoring, system zapowiedzi głosowych, kasowniki, bramki do zliczania podróży.

Miasto Pruszków w ramach organizacji i funkcjonowania biletów długookresowych ZTM Warszawa prowadzi program „Warszawa +” umożliwiający zakup biletów długookresowych na preferencyjnych warunkach.

Gmina Miasto Pruszków przekazuje także dotację :

- na realizację linii podstawowej N-85 (linia nocna) kursującej na trasie: Pruszków – Os. Staszica – Piastów – Al. Tysiąclecia – Warszawska – Warszawa (do Centrum), pokrywając tym samym koszt kursowania linii ZTM w granicach administracyjnych Miasta;
- na pokrycie kosztów kursowania linii SKM i KM na terenie Miasta Pruszkowa.

W 2021 roku wraz z operatorem komunikacji miejskiej, firmą PKS Grodzisk Mazowiecki, udostępniono dla pasażerów zupełnie nową aplikację, w której można śledzić rzeczywistą lokalizację autobusów komunikacji miejskiej w Pruszkowie.

W aplikacji znajduje się mapa, na której oznaczone są wszystkie kursujące w danej chwili autobusy komunikacji miejskiej wraz z lokalizacją. Dodatkowo aplikacja pozwala na:

- lokalizację i podgląd wszystkich kursujących autobusów na żywo,
- sprawdzenie punktualności kursu – wielkość opóźnienia konkretnego autobusu sygnalizowana jest kolorem pomarańczowym,
- lokalizację wszystkich przystanków autobusowych na mapie wraz z możliwością wyświetlenia najbliższych odjazdów na podstawie danych GPS pojazdów,
- wyszukanie przystanku z listy wraz z możliwością wyświetlenia najbliższych odjazdów na podstawie danych GPS pojazdów,
- wyszukanie konkretnej linii z listy wraz z pełnym rozkładem jazdy,
- zapoznanie się z aktualnymi komunikatami dotyczącymi funkcjonowania komunikacji miejskiej.

Miasto Pruszków konsekwentnie realizuje **Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Miasto Pruszków** przyjęty do realizacji na mocy Uchwały Nr IV.48.2019 Rady Miasta w Pruszkowie z dnia 24.01.2019 r.

Na terenie Miasta Pruszków rozwijany jest projekt „**Pruszkowski Rower Miejski**”. Jest to alternatywny środek transportu, umożliwiający szybkie i ciche poruszanie się po mieście, będący dobrym uzupełnieniem komunikacji miejskiej.

Rowerzyści mają do dyspozycji 15 stacji i 93 jednoślady czwartej generacji.⁴ Łączna długość dróg dla rowerów oraz ciągów pieszo – rowerowych (dane GUS za 2022 r.) wynosi blisko 40 km (większość pod zarządem Miasta).

Wymienione 15 stacji zlokalizowanych w następujących miejscach:

- Rejon stacji WKD Pruszków,
- ul. Plantowa na osiedlu Staszica,
- Park Kultury i Wypoczynku Mazowsze,
- Gąsin – skrzyżowanie ul. Promyka i ul. Robotniczej,
- Teren stadionu Znicza przy CKiS,
- Ostoja – placyk na Ostoi w rejonie ul. Zdzisława,
- Rejon PKP – przy ul. Kościuszki,
- Rejon PKP – Parking przy ul. Waryńskiego,
- Park Żwirowisko,
- ul. Gałczyńskiego, róg ul. Zimnej,
- al. Niepodległości, ul. Chopina.
- skwer przy ul. Mickiewicza,

⁴ Informacja o Pruszkowskim Rowerze Miejskim <https://pruszkowskirower.pl/rower-publiczny-wraca-na-ulice-pruszkowa/>

- ul. Spacerowa – Malichy – przy boisku,
- ul. Pogodna – przy targowisku miejskim,
- parking przy ul. Sadowej.

Do dyspozycji mieszkańców są nowoczesne rowery 4 generacji, które podczas przerwy zimowej przeszły gruntowny serwis. Nie potrzebują one specjalnych stacji dokujących, a stacje są wyposażone w pasywne stojaki, ułatwiające stabilne parkowanie. Rowery automatycznie przekazują informacje o swoim położeniu, są lepiej skonstruowane i powinny być bardziej trwałe oraz bezpieczniejsze dla użytkowników.

Wnioski

Monitoring jakości powietrza w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska (PMŚ) koordynowany i prowadzony jest zgodnie z ustawą z dnia 10 lipca 1991 r. o Inspekcji Ochrony Środowiska przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska. Na poziomie województwa zadania te realizuje Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska. Monitoring ten jest realizowany poprzez sieć stacji pomiarowych.

Najbliższa stacja znajduje się w Piastowie przy ul. Pułaskiego 6/8 a kolejne w Warszawie i Żyrardowie. Pomiary wykonywane w ramach Państwowego Monitoringu przy wykorzystaniu istniejących są wystarczające aby ocenić jakość powietrza w Pruszkowie.

Ocena jakości powietrza realizowana przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska za rok 2023 wykazała znaczny spadek stężeń zanieczyszczeń pyłowych, a tym samym istotną poprawę jakości powietrza w województwie mazowieckim w porównaniu z rokiem 2022. W roku 2023 na całym obszarze województwa mazowieckiego, dotrzymane zostały poziomy dopuszczalne pyłu zawieszonego PM₁₀ i PM_{2,5} oraz poziom docelowy benzo(a)pirenu zawartego w pyłe zawieszonym PM₁₀.

We wszystkich strefach województwa mazowieckiego, podobnie jak w latach wcześniejszych przekroczony został poziom celu długoterminowego ozonu określony pod kątem ochrony zdrowia, a w strefie mazowieckiej dodatkowo przekroczony został poziom celu długoterminowego określony w celu ochrony roślin. Przekroczenie poziomu celu długoterminowego ozonu spowodowane było przede wszystkim warunkami meteorologicznymi sprzyjającymi tworzeniu się ozonu w przyziemnej warstwie atmosfery oraz napływem spoza granic województwa i kraju mas powietrza zanieczyszczonych ozonem.

Poprawa jakości powietrza w roku 2023 jest wypadkową działań na rzecz ochrony powietrza oraz bardzo korzystnych warunków meteorologicznych. Ciepłejsze, w porównaniu do wieloletnia, miesiące zimowe skutkowały mniejszymi emisjami zanieczyszczeń do powietrza, zwłaszcza z indywidualnych źródeł grzewczych. Poprawie jakości powietrza sprzyjało również wystąpienie w okresie zimowym opadów przewyższających normy wieloletnie.

3.3. Pola elektromagnetyczne

Informacje podstawowe

Na pojęcie pola elektromagnetycznego, zgodnie z Ustawą Prawo ochrony środowiska

(Dz. U. 2024 poz. 54) składają się pola elektryczne, magnetyczne oraz elektromagnetyczne o częstotliwościach od 0 Hz do 300 GHz, które łącznie tworzą zakres promieniowania elektromagnetycznego niejonizującego. Zgodnie z obowiązującymi przepisami ochrona przed polami elektromagnetycznymi polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu środowiska poprzez:

- monitoring emisji pól elektromagnetycznych,
- uwzględnianie w planowaniu przestrzennym zapisów związanych z ochroną przed polami elektromagnetycznymi.

Na terenie Pruszkowa występują następujące źródła promieniowania niejonizującego:

- elektroenergetyczne linie napowietrzne wysokiego napięcia,
- stacje przekaźnikowe telefonii komórkowej i inne tego typu,
- sprzęt elektryczny i elektroniczny stosowany w gospodarstwach domowych.

Ocena zagrożenia ze strony pól elektromagnetycznych

Oceny poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku i obserwacji zmian dokonuje się w ramach państwowego monitoringu środowiska. W ramach monitoringu Główny Inspektor Ochrony Środowiska prowadził okresowe badania kontrolne poziomów pól w środowisku na podstawie których, między innymi ma prowadzić rejestr zawierający informację o terenach, na których stwierdzono przekroczenie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku.

Badania natężenia pól elektromagnetycznych przeprowadzane w Pruszkowie w latach 2021-2023 wykazały, że poziom pól elektromagnetycznych był mniejszy od poziomów dopuszczalnych i tak:

- przy skrzyżowaniu al. Wojska Polskiego i ul. Piwnej w Pruszkowie pomiar wykonywano w 2021 r. i 2023 r. – za każdym razem z wynikiem 1,6 V/m,
- w Parku im. Tadeusza Kościuszki w Pruszkowie w latach 2021 i 2023 również uzyskano ten sam wyniki i wyniósł on 1,2 V/m,
- przy skrzyżowaniu ulic Juliana Gomulińskiego i Stanisława Staszica w Pruszkowie pomiar z 2021 r. wyniósł 1,5 V/m, natomiast w 2023 r. był znacznie niższy i wyniósł 0,5 V/m.

Nie ma podstaw do wskazania, że istnieje zagrożenie ze strony oddziaływania pól elektromagnetycznych, gdyż dane dla punktów monitoringu są w granicach dopuszczalnych norm. Co więcej, należy wyjaśnić, że dopuszczalny poziom 7 V/m obowiązywał do końca 2019 r. Normy zostały złagodzone. Obecnie obowiązujące poziomy dopuszczalne wynoszą dla wysokich częstotliwości od 28 V/m do 61 V/m. Szczegółowe dane w tym zakresie zawiera Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2019 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku.

Szczegółowe odniesienie do tematu przedstawił Główny Inspektor Ochrony Środowiska, który poinformował, że w wyniku przeprowadzonych pomiarów nie stwierdzono przekroczenia dopuszczalnego poziomu PEM, który dla częstotliwości objętych monitoringiem, tj. 80 MHz-40 GHz, wynosi 28 V/m. Wartość wskaźnika WM_E nie przekroczyła wartości 1. W związku z tym dopuszczalne poziomy PEM w obszarze pomiarowym uznaje się

za dotrzymane. Dane z pomiarów PEM wykonanych przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska w 2023 r. w Pruszkowie przedstawiono w tabeli.

Tabela 21. Dane z pomiarów PEM wykonanych w 2023 r. w Pruszkowie

Adres punktu pomiarowego	Współrzędne punktu pomiarowego	Wynik pomiaru [V/m]	Niepewność pomiaru [V/m]	Wartość wskaźnika WM_E (z obliczeń)*
al. Wojska Polskiego / ul. Piwna	52.157891, 20.799703	1,6	0,8	0,1
Park im. Tadeusza Kościuszki	52.163784, 20.800431	1,2	0,6	0,09
ul. Gomulińskiego / ul. Staszica	52.160619, 20.786374	0,5	0,2	0,04

Źródło: wyniki otrzymane od Głównego Inspektora Ochrony Środowiska

Gmina Miasto Pruszków w porozumieniu z Instytutem Łączności - Państwowy Instytut Badawczy realizowało pomiary w poniższych lokalizacjach.

Miejsce instalacji stacji monitorującej w 2022 r. to budynek Szkoły Podstawowej nr 10 im. Marii Konopnickiej, ul. Pływacka 16, Pruszków, – dach jednopiętrowej części budynku szkoły. Pomiary przeprowadzono we wrześniu 2022 r. Zarejestrowane wyniki wartości średniej natężenia pola elektromagnetycznego wynosiły od 0,01 V/m do 1,41 V/m. **Nie stwierdzono przekroczeń dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku.** W trakcie prowadzonych badań w lokalizacji Szkoła Podstawowa nr 10 w Pruszkowie najwyższy wynik RMS wynoszący 1,41 V/m oraz najwyższy wynik PEAK wynoszący 1,57 V/m zarejestrowano w pomiarach w zakresie pomiarowym 0,1 MHz– 6000,0 MHz. Przyjmując dla tego zakresu wartość dopuszczalną PEM w środowisku równą 27,5 V/m, wyniki te stanowią odpowiednio 5,13% oraz 5,71% wykorzystania wartości dopuszczalnej.

W sierpniu 2023 r. pomiary w ramach porozumienia przeprowadzono w nowej lokalizacji. Uzgodniona lokalizacja instalacji systemu selektywnego monitoringu stacjonarnego PEM: TBS Zieleń Miejska, ul. Jana Gordziałkowskiego 9 w Pruszkowie – instalacja na poziomie gruntu, w odległości około 10 m od budynku biurowego, z bezpośrednią widocznością na znajdujące się w pobliżu (stacje bazowe telefonii komórkowej) SBTk. Zarejestrowane wyniki wartości średniej natężenia pola elektromagnetycznego wynosiły od 0,01 V/m do 1,69 V/m. **Nie stwierdzono przekroczeń dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku.** W trakcie prowadzonych badań w lokalizacji TBS Zieleń Miejska w Pruszkowie najwyższy wynik RMS wynoszący 1,69 V/m oraz najwyższy wynik PEAK wynoszący 2,36 V/m zarejestrowano w pomiarach w zakresie pomiarowym 0,1 MHz– 6000,0 MHz. Przyjmując dla tego zakresu wartość dopuszczalną PEM w środowisku równą 27,5 V/m, wyniki te stanowią odpowiednio 6,15% oraz 8,58% wykorzystania wartości dopuszczalnej.

Ponadto w serwisie <https://si2pem.gov.pl/> dostępna jest mapa PEM, która przedstawia położenie stacji bazowych telefonii komórkowej i nadajników DVB-T na terenie Polski oraz wyniki pomiarów pola elektromagnetycznego (PEM) wykonywanych w ich otoczeniu. Wszystkie pomiary PEM realizowane są przez akredytowane laboratoria. W obszarze PEM obowiązują ścisłe regulacje prawne określające m.in. dopuszczalne wartości natężenia PEM w środowisku oraz sposoby sprawdzania ich dotrzymania. Wartości zmierzone w okresie sprawozdawczym nie przekraczały dopuszczalnych norm.

3.4. Hałas

Informacje podstawowe

Postępująca urbanizacja i rozwój komunikacji drogowej powodują, że z każdym dniem zwiększają się uciążliwości wynikające ze stałego narastania hałasu. Mają one wpływ na stan psychiczny i zdrowie człowieka. Hałas jest obecnie traktowany jako jeden z czynników zanieczyszczających środowisko.

Klimat akustyczny na terenie Miasta w największym stopniu kształtują źródła komunikacyjne – główne trasy ruchu samochodowego. Na terenie Miasta hałas komunikacyjny kształtowany jest także przez przebiegającą tu linię kolejową oraz linię Warszawskiej Kolei Dojazdowej. Najbardziej zagrożone rejony oddziaływania hałasu to: ul. Przejazdowa, al. Wojska Polskiego, Al. Jerozolimskie, ul. Poznańska, ul. Ludwika Waryńskiego, ul. Bolesława Prusa, ul. Armii Krajowej i ul. 3 Maja, a także okolice autostrady A2.

W zakresie elektromobilności realizowany jest dokument przyjęty do realizacji na mocy Uchwały Nr XXVIII.280.2020 Rady Miasta Pruszkowa z dnia 24 września 2020 r. w sprawie przyjęcia „**Strategii Rozwoju Elektromobilności dla Gminy Miasta Pruszków na lata 2019-2040**”. W strategii zawarto harmonogram działań, pozwalający optymalnie wykorzystać dostępne zasoby i sprostać potrzebom transportowym i środowiskowym. Podejmowane działania mają przyczynić się do redukcji emisji lokalnej szkodliwych substancji do powietrza oraz do obniżenia poziomu hałasu.

Ocena poziomu hałasu

Źródłem informacji o hałasie w środowisku jest w szczególności Państwowy Monitoring Środowiska, który stanowi system pomiarów, ocen i prognoz stanu środowiska. Podsystem monitoringu hałasu obejmuje zarówno emisję hałasu, jak i ocenę klimatu akustycznego.

W ramach Państwowego Monitoringu funkcjonuje sieć krajowa oraz sieci regionalne i lokalne. Ze względu na charakter zjawiska hałasu pomiary w sieci krajowej i w sieciach regionalnych międzywojewódzkich nie są prowadzone. Sieci regionalne wojewódzkie obejmują badania wykonywane w zależności od potrzeb w miejscach o szczególnym zagrożeniu i obejmują pomiary hałasu emitowanego z dróg krajowych i wojewódzkich. Sieci lokalne obejmują pomiarami źródła przemysłowe i komunikacyjne.

Bez wątpienia jednak uciążliwymi źródłami hałasu na opisywanym terenie jest transport: drogowy, kolejowy i lotniczy.

W okresie sprawozdawczym 2022-2023 Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska w Warszawie i Główny Inspektor Ochrony Środowiska prowadzili monitoring hałasu komunikacyjnego i przemysłowego na terenie Miasta Pruszków.

Hałas komunikacyjny (drogowy)

Zarząd Powiatu Pruszkowskiego posiada dokument „**Strategiczna Mapa Hałasu dla głównych dróg na terenie powiatu pruszkowskiego**” opracowany w 2022 r. przez firmę BAASA Acoustics sp. j. ze Świdnicy. Opracowanie wykonane zostało w ramach zadania polegającego na sporządzeniu strategicznych map hałasu dla głównych dróg o ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów rocznie na terenie powiatu pruszkowskiego i dotyczy wybranych odcinków dróg powiatowych. Analizą objęto w sumie 7 odcinków dróg o łącznej długości około 34,5 km, w tym część na terenie Miasta Pruszków.

Wyniki pomiarów hałasu wykonanych w ramach opracowywania Strategicznej Mapy Hałasu obejmują jeden punkt w Pruszkowie przy ul. Prusa 74/22, gdzie pomiaru dokonano 4 i 5 maja 2022 r. na wysokości 4 m, w odległości 13 m od drogi. Krótkookresowy poziom dźwięku określany jest za pomocą równoważnego poziomu dźwięku dla pory dnia - L_{AeqD} oraz równoważnego poziomu dźwięku dla pory nocy - L_{AeqN} . Oba parametry wyznacza się w oparciu o dobowe pomiary hałasu.

Zmierzony poziom (dB):

- dla wskaźnika L_{AeqD} wyniósł 61,2 dB (dopuszczalna wartość wynosi 61 dB dla terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i 65 dB dla terenów zabudowy mieszkalnej wielorodzinnej; w tym konkretnym przypadku próg wynosił 65 dB),
- dla wskaźnika L_{AeqN} wyniósł 54,0 dB (dopuszczalna wartość dla terenów zabudowy mieszkaniowej wynosi 56 dB).

Działania w okresie sprawozdawczym mające wpływ na ochronę środowiska przed hałasem na terenie Miasta Pruszków ujęte w omawianym opracowaniu to:

- (3131W) Przebudowa ul. Warszawskiej od granicy miasta Pruszkowa do ronda im. R. Kaczorowskiego w Piastowie,
- (3107W) Przebudowa drogi powiatowej nr 3107W (ul. Komorowska i ul. Pruszkowska) na odcinku od ul. Pogodnej w Pruszkowie do ul. Rekreacyjnej w Granicy - Poprawa infrastruktury drogowej powiatu;
- (3107W) Budowa ul. Komorowskiej — odcinek od ul. Armii Krajowej do ul. Pogodnej w Pruszkowie.

Realizacja tych inwestycji wpłynie na poprawę klimatu akustycznego wzdłuż istniejących dróg, w tym odcinków objętych Strategiczną Mapą Hałasu. Poprawa wynikać będzie z przejęcia przez nowe inwestycje ruchu, głównie tranzytowego. Remont nawierzchni także wpłynie na poprawę klimatu akustycznego wokół obecnie zagrożonych terenów wzdłuż analizowanych odcinków dróg, zmniejszając powierzchnię terenów, liczbę lokali oraz osób w nich zamieszkujących narażonych na ponadnormatywny hałas.

Ponadto w opracowaniu „Strategiczna Mapa Hałasu dla głównych dróg na terenie powiatu pruszkowskiego” znajdują się dane o strukturze pojazdów silnikowych poruszających się na badanym w Pruszkowie odcinku drogi powiatowej nr 3142W na długości 2024 m w ciągu ulic Gordziałkowskiego i Bolesława Prusa. Średni dobowy ruch pojazdów wynosi tu 5 632 pojazdów silnikowych.

Powyżej prezentowane dane zostały potwierdzone przez **Głównego Inspektora Ochrony Środowiska**. Nie stwierdzono przekroczeń dopuszczalnych norm. Szczegółowe dane przedstawiono w tabeli.

Tabela 22. Dane z pomiarów hałasu drogowego wykonanych w 2022 r. w Pruszkowie

Nazwa punktu pomiarowego	Współrzędne prostokątne płaskie WGS84		Czas odniesienia	Wynik pomiaru (dB)	Wartość dopuszczalna (dB)
	długość geograficzna	szerokość geograficzna			
PPH06 - Pruszków, ul. B. Prusa 74/22	20,802914	52,159342	Dzień 16 h	61,2	65,0
PPH06 - Pruszków, ul. B. Prusa 74/22	20,802914	52,159342	Noc 8 h	54,0	56,0

Źródło: wyniki otrzymane od Głównego Inspektora Ochrony Środowiska

Hałas komunikacyjny (kolejowy)

Hałas komunikacyjny związany z ruchem kolejowym kształtowany jest przez przebiegające tu linie kolejowe. Najbardziej zagrożone rejony oddziaływania hałasu kolejowego to: ulice: Przejazdowa, al. Wojska Polskiego, Al. Jerozolimskie, Poznańska, Ludwika Waryńskiego, Bolesława Prusa, al. Armii Krajowej i 3 Maja.

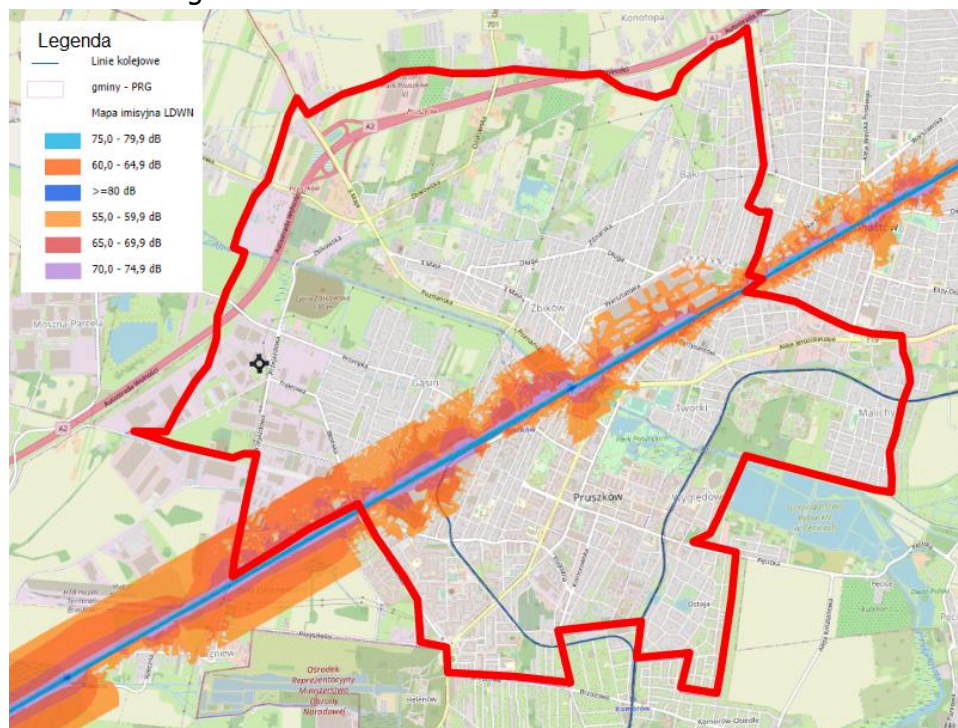
Przez Miasto Pruszków przebiega czterotorowa trakcja magistralna Warszawa – Katowice. Jest to linia kolejowa należąca do najczęściej uczęszczanych w kraju, po której przejeżdża ponad 30 000 pociągów rocznie. Na terenie Pruszkowa znajduje się jedna stacja kolejowa należąca do PKP. Ponadto przez Pruszków przebiega dwutorowa linia Warszawskiej Kolejki Dojazdowej. W obrębie Miasta znajdują się 3 przystanki tej linii (Pruszków, Tworki, Malichy). Do Pruszkowa dociera również Szybka Kolej Miejska (SKM) w Warszawie. Na stacji Pruszków swój bieg kończy linia S1 SKM. Ruch osobowy i towarowy jest intensywny również w godzinach nocnych.

Wzdłuż linii PKP uznano za uciążliwy pas o szerokości około 140 – 150 m po obu stronach osi trakcji, natomiast wzdłuż WKD - pas o szerokości 100 m. Poniżej zamieszczono ryciny wskazujące zasięg stref oddziaływania hałasu kolejowego wzdłuż linii przechodzących przez Pruszków.

Zgodnie z obowiązkiem ustawowym, zarządca linii kolejowej opracował w 2022 r. strategiczne mapy hałasu dla wybranych linii, w tym przebiegającej przez Miasto Pruszków.⁵ Strategiczne mapy hałasu, stanowią podstawowe źródło danych wykorzystywanych m.in. dla celów tworzenia i aktualizacji programów ochrony środowiska przed hałasem. Mapy te stanowią podstawę do opracowania programu działań ograniczających uciążliwość akustyczne, ponadto dostarczają również istotnej wiedzy na temat klimatu akustycznego otoczenia przedmiotowych odcinków linii kolejowych, poprzez ujęcie poziomów emisji, imisji i wrażliwości akustycznej obszarów, jak również poziomów przekroczeń wartości dopuszczalnych określonych wskaźnikami L_{DWN} i L_N . Natomiast marszałek województwa opracowuje dla obszaru województwa projekt w sprawie programu ochrony środowiska przed hałasem biorąc pod uwagę strategiczne mapy hałasu. Podstawowym celem programów ochrony środowiska przed hałasem jest określenie działań, które doprowadzą do ograniczenia emisji hałasu do środowiska, co w efekcie spowoduje poprawę komfortu życia osób mieszkających w bezpośrednim sąsiedztwie źródeł hałasu.

⁵ Dokument „Strategiczna mapa hałasu dla odcinków linii kolejowych, po których przejeżdża ponad 30 000 pociągów rocznie - województwo mazowieckie - PKP Polskie Linie Kolejowe S.A.” jest dostępny na stronie https://www.plk-sa.pl/files/public/user_upload/pdf/Ochrona_srodowiska/Halas_-_dane_opisowe/2022-06-30-woj_mazowieckie_V2_WCAG.pdf

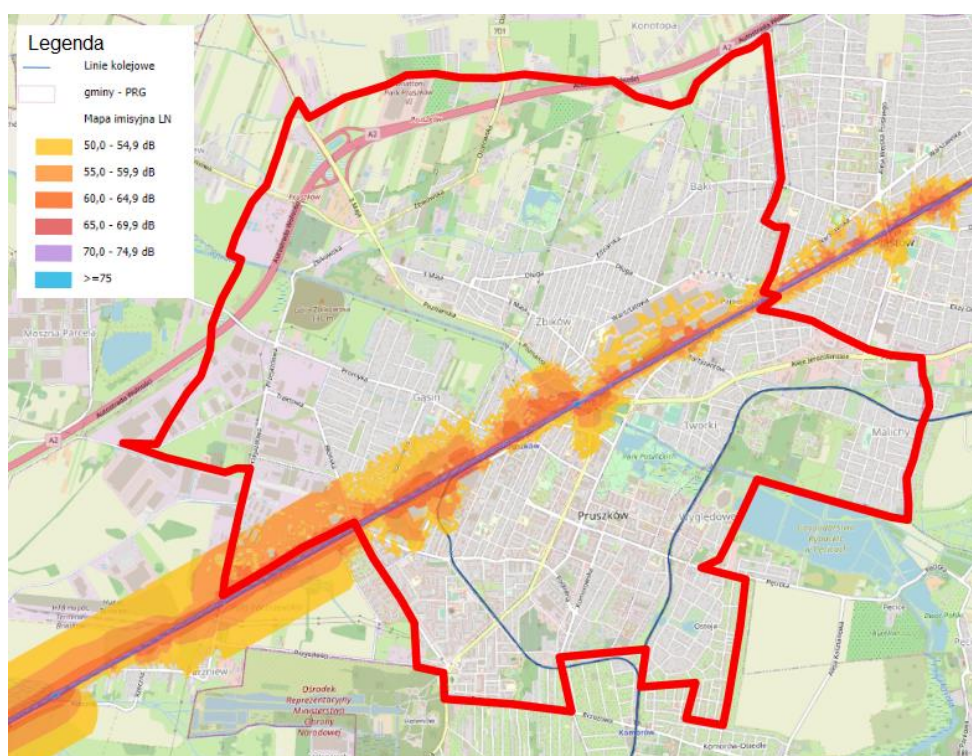
W niniejszym raporcie zaprezentowano jeden z elementów strategicznej mapy hałasu tj. mapy imisyjne. **Mapa imisyjna** to mapa rzeczywistego rozkładu poziomu hałasu liczona na wysokości 4 m, uwzględniająca ukształtowanie terenu, budynki, tłumienność gruntu oraz innych obiektów stanowiących przeszkodę dla rozchodzenia się fali dźwiękowej. Każda mapa powstaje dla konkretnego źródła hałasu oraz wskaźnika.

Ryc. 3. Mapa imisyjna hałasu kolejowego określona wskaźnikiem L_{dwn}

Źródło: www.mapa.plk-sa.pl

L_{dwn} – długookresowy średni poziom dźwięku A wyrażony w decybelach (dB), wyznaczony zgodnie z ISO 1996-2: 1987 w ciągu wszystkich dób w roku (rozumianym jako dany rok kalendarzowy w odniesieniu do emisji dźwięku i średni rok w odniesieniu do warunków meteorologicznych), z uwzględnieniem pory dnia (rozumianej jako przedział czasu od godz. 6:00 do godz. 18:00), pory wieczoru (rozumianej jako przedział czasu od godz. 18:00 do godz. 22:00) oraz pory nocy (rozumianej jako przedział czasu od godz. 22:00 do godz. 6:00); wskaźnik ten służy do określenia ogólnej dokuczliwości hałasu

Ryc. 4. Mapa imisyjna hałasu kolejowego określona wskaźnikiem L_N

Źródło: www.mapa.plk-sa.pl

L_N – długookresowy średni poziom dźwięku A , wyrażony w decybelach (dB), wyznaczony zgodnie z ISO 1996-2: 1987 w ciągu wszystkich pór nocy (rozumianych jako przedział czasu od godz. 22:00 do godz. 6:00) w roku (rozumianym jako dany rok kalendarzowy w odniesieniu do emisji dźwięku i średni rok w odniesieniu do warunków meteorologicznych);
wskaźnik ten służy do określenia zaburzenia snu

Pomiary hałasu kolejowego przeprowadzono w 2023 r. w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska na terenie Mazowieckiego Specjalistycznego Centrum Zdrowia im. Prof. J. Mazurkiewicza w Pruszkowie. Pomiary prowadzono w jednym punkcie:

- nazwa punktu pomiarowego Pp. nr 1 - na terenie Mazowieckiego Specjalistycznego Centrum Zdrowia im. prof. J. Mazurkiewicza w Pruszkowie,
- współrzędne prostokątne płaskie WGS84 szerokość geograficzna: 52,170361,
- współrzędne prostokątne płaskie WGS84 długość geograficzna: 20,825139.

W wyniku przeprowadzonych pomiarów stwierdzono przekroczenia dopuszczalnych wartości hałasu w środowisku dla terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej oraz terenów szpitali w miastach:

- wartość dopuszczalna dla czasu odniesienia dzień 16h wynosi 61,0 dB,
- wartość dopuszczalna dla czasu odniesienia noc 8h wynosi 56,0 dB,
- dla pory dnia pomiarów dokonano codziennie w dniach od 20 do 26 lipca 2023 r., z wynikami 58,9 dB, 59,9 dB, 59,1 dB, 61,1 dB, 63,5 dB, 61,1 dB, 58,2 dB co oznacza w dwóch przypadkach przekroczenie dopuszczalnej normy o 0,1 dB oraz w jednym przypadku o 2,5 dB,
- dla pory nocy pomiarów dokonano codziennie w dniach od 19 do 25 lipca 2023 r., z wynikami 57,3 dB, 57,3 dB, 57,4 dB, 58,3 dB, 60,8 dB, 59,4 dB, 55,5 dB co oznacza przekroczenie dopuszczalnej normy w przedziale od 1,3 dB do 4,8 dB. Tylko w jednym przypadku (25 lipca) nie odnotowano przekroczenia.

Hałas komunikacyjny (lotniczy)

Mieszkańcy Pruszkowa mają możliwość korzystania z nieodległych międzynarodowych portów lotniczych: w Warszawie (Port Lotniczy im. Fryderyka Chopina i Port Lotniczy Modlin) oraz w Łodzi (Port Lotniczy im. Władysława Reymonta). Odległość od nich to odpowiednio około 15 km, 55 km i 120 km.

Organem właściwym do prowadzenia spraw związanych z ograniczeniem hałasu lotniczego jest Marszałek Województwa Mazowieckiego.

Prezydent Miasta Pruszkowa prowadzi od 2015 r. korespondencję i współpracuje z różnymi jednostkami, w szczególności z: Polską Agencją Żeglugi Powietrznej, Przedsiębiorstwem Państwowym „Porty Lotnicze” – zarządcą Lotniska im. Chopina, Wojewódzkim Inspektorem Ochrony Środowiska w Warszawie oraz Marszałkiem Województwa Mazowieckiego, w celu ograniczenia uciążliwości hałasu lotniczego odczuwalnego przez mieszkańców.

Marszałek Województwa Mazowieckiego zlecił laboratorium akredytowanemu wykonanie pomiarów hałasu na terenach chronionych akustycznie położonych poza granicą OOU. Pomiary te zostały wykonane w dniach 28-29.09.2022 r. w Pruszkowie na terenie Mazowieckiego Specjalistycznego Centrum Zdrowia im. Prof. Jana Mazurkiewicza w Pruszkowie przy ul. Partyzantów 2/4 położonego poza granicą obowiązującego OOU, kwalifikowanym, zgodnie uchwałą nr XLV/424/2014 Rady Miejskiej w Pruszkowie z dnia 29 maja 2014 r., jako teren usług zdrowia.

Zgodnie z ww. rozporządzeniem Ministra Środowiska dopuszczalne poziomy hałas w środowisku powodowane przez starty, lądowania i przeloty statków powietrznych w odniesieniu do jednej doby wynoszą na terenach: szpitali, domów opieki społecznej 55 dB dla pory dnia oraz 45 dB dla pory nocy.

Z wykonanych, przez firmę Hydrotechnika Sp. z o.o. z siedzibą w Kielcach, pomiarów hałasu w środowisku w punkcie zlokalizowanym na terenie Centrum Zdrowia im. Prof. Jana Mazurkiewicza w Pruszkowie wynika, że otrzymane wartości równoważnego poziomu dźwięku wynoszą odpowiednio: $LA_{eq} D = 53,6$ dB dla pory dnia oraz $LA_{eq} N = 47,6$ dB dla pory nocy, a zatem na terenie szpitala w porze nocnej wystąpiły przekroczenia o 2,6 dB dopuszczalnych poziomów hałasu określonych w rozporządzeniu w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku. Pomiar hałasu lotniczego przeprowadzony we wrześniu 2022 r. wykonany został w punkcie pomiarowym zlokalizowanym w granicach OOU. Pomimo, iż Marszałek Województwa Mazowieckiego zlecił akredytowanemu laboratorium wykonanie pomiarów hałasu na terenie Mazowieckiego Specjalistycznego Centrum Zdrowia im. Prof. Jana Mazurkiewicza w Pruszkowie przy ul. Partyzantów 2/4, w miejscu położonym poza granicą obowiązującego OOU, urządzenie mierzące poziom hałasu zlokalizowane zostało w granicach tego obszaru.

Hydrotechnika Sp. z o.o. z siedzibą w Kielcach, w dniach 15-16 czerwca 2023 r. powtórzyła pomiary poziomu hałasu, zgodnie z wcześniejszymi ustaleniami, tj. poza granicami OOU. Ze sprawozdania z przeprowadzonych badań wynika, że w punkcie zlokalizowanym na terenie Centrum Zdrowia im. Prof. Jana Mazurkiewicza w Pruszkowie, wartości równoważnego poziomu dźwięku wynoszą odpowiednio: $LA_{eq} D = 49,5$ dB dla pory dnia oraz $LA_{eq} N = 44,9$ dB dla pory nocy.

Z przeprowadzonych badań pomiaru hałasu lotniczego wynika, że na terenach chronionych akustycznie dotrzymane są standardy jakości środowiska, określone

w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku.

Z informacji uzyskanych od Przedsiębiorstwa Państwowego „Porty Lotnicze” wynika, że posiada ono najbardziej zaawansowany technicznie w Polsce system monitoringu hałasu lotniczego wykorzystywany do prowadzenia ciągłych pomiarów hałasu w otoczeniu lotniska. „Porty Lotnicze” wdrożyły mechanizmy ekonomiczne mobilizujące przewoźników do wykorzystywania nowoczesnej i cichej floty lotniczej oraz stale współpracują z Polską Agencją Żeglugi Powietrznej w zakresie optymalizacji zasad organizacji ruchu lotniczego dla Lotniska Chopina, tak aby pod względem akustycznym był on jak najmniej uciążliwy dla otoczenia.

W celu ograniczenia uciążliwości hałasu w porze nocy i poprawy warunków wypoczynku nocnego Lotnisko Chopina wprowadziło 25 marca 2018 r. zakaz planowania operacji lotniczych w godzinach nocnych. Zakaz obowiązuje we wszystkie dni tygodnia między godz. 23:30 a 5:30 i dotyczy wszystkich operacji lotniczych. Wyjątkiem są loty państwowe, wojskowe, ratownicze czy też sytuacje kryzysowe. Na lotnisku mogą operować samoloty opóźnione z przyczyn niezależnych od przewoźnika. Zakaz to przede wszystkim ważny gest wobec zamieszkujących okolice lotniska mieszkańców, którzy skarżyli się na uciążliwy hałas startujących i lądujących samolotów. Lotnisko Chopina, jako pierwsze w Polsce zdecydowało się na wprowadzenie „ciszy nocnej”.

Monitorowanie hałasu lotniczego realizowane jest na Lotnisku Chopina przez prowadzenie pomiarów ciągłych hałasu lotniczego w środowisku oraz sporządzanie map akustycznych, określających zasięg oddziaływania hałasu w środowisku.

Zgodnie z art. 175 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska, Polskie Porty Lotnicze S.A. zobowiązane są do prowadzenia ciągłych pomiarów hałasu w środowisku w związku z eksploatacją Lotniska Chopina w Warszawie.

Pomiary prowadzone są przy wykorzystaniu systemu monitorowania hałasu lotniczego, eksploatowanego przez Polskie Porty Lotnicze S.A. od 1994 r.

Wyniki pomiarów prowadzonych w związku z eksploatacją Lotniska Chopina przekazywane są w cyklu miesięcznym Marszałkowi Województwa Mazowieckiego i Głównemu Inspektorowi Ochrony Środowiska w Warszawie w formie określonej rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 17 stycznia 2003 r. w sprawie rodzajów wyników pomiarów prowadzonych w związku z eksploatacją dróg linii kolejowych, linii tramwajowych, lotnisk oraz portów, które powinny być przekazywane właściwym organom ochrony środowiska, oraz terminów i sposobów ich prezentacji.

Zgodnie z art. 118 ustawy Prawo ochrony środowiska strategiczne mapy hałasu są sporządzane przez zarządzających głównymi lotniskami w oparciu o dane dotyczące poprzedniego roku kalendarzowego.

Obowiązek sporządzania strategicznych map hałasu dla Portu Lotniczego im. F. Chopina w Warszawie realizowany jest przez Polskie Porty Lotnicze S.A. zarządzające tym lotniskiem. Mapy akustyczne przekazywane są Marszałkowi Województwa Mazowieckiego, Mazowieckiemu Wojewódzkiemu Inspektorowi Ochrony Środowiska w Warszawie, Prezydentowi m.st. Warszawy i Starostom powiatów objętych mapą akustyczną.

Poprzednie mapy powstały w latach 2008, 2012 i 2017. Obecnie publikowane opracowanie sporządzone zostało w czerwcu 2022 r. na zlecenie Polskich Portów

Lotniczych S.A. przez SVANTEK Sp. z o.o. – Laboratorium Badawcze w Warszawie. Zakres udostępnionych informacji został dostosowany do wymogów rozporządzenia.

Jednocześnie na Lotnisku Chopina od wielu lat prowadzone są działania na rzecz minimalizowania oddziaływania hałasu lotniczego na środowisko. Działania te realizowane są zgodnie z zasadą zrównoważonego podejścia, która zakłada potrzebę rozważenia różnych dostępnych środków takich jak: ograniczanie hałasu emitowanego przez statki powietrzne u źródła, planowanie i zagospodarowanie przestrzenne terenów wokół lotniska, procedury operacyjne służące ograniczeniu oddziaływania hałasu oraz ograniczenia operacyjne (ograniczenia i zakazy dotyczące wykonywania operacji na lotniskach) dla rozwiązywania problemów wynikających z oddziaływania akustycznego lotnisk. Na Lotnisku Chopina od wielu lat prowadzone są działania operacyjne ukierunkowane na ograniczanie oddziaływania hałasu lotniczego na otoczenie. Część z nich kontynuowana jest w sposób ciągły, niektóre działania realizowane są doraźnie w zależności od potrzeb. Wdrożone działania operacyjne prowadzone w porze dziennej i porze nocnej: pierwszeństwo wykorzystania dróg startowych, stosowanie procedur ograniczających hałas lotniczy przy starcie, zalecanie stosowania procedur z zachowaniem cichego podejścia (CDA), koordynacja rozkładu lotów, system Quota Count, zasada Core Night.

Zasięg oddziaływania hałasu lotniczego na środowisko uzależniony jest od wielu czynników, tj. np. ilości operacji lotniczych czy struktury floty samolotowej.

Na lotnisku odbywają się pozaplanowe starty i lądowania wykonywane w ramach operacji lotniczych: ratunkowych, wojskowych, awaryjnych, a także operacje lotnicze opóźnione, które mogą powodować większe, w stosunku do normalnego natężenia oddziaływania akustycznego w określonych przedziałach czasowych. W gestii zarządzającego lotniskiem jest ustalenie ruchu lotniczego w taki sposób, aby zachować margines oddziaływania hałasowego dla lotów nieplanowanych, o których mowa powyżej.

Zgodnie z art. 135 ustawy Prawo ochrony Środowiska uchwałą nr 76/11 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 20 czerwca 2011 r. został utworzony obszar ograniczonego użytkowania (OOU) dla Portu Lotniczego im. F. Chopina w Warszawie. Obszar ograniczonego użytkowania w otoczeniu Portu Lotniczego im. Fryderyka Chopina zajmuje powierzchnię 105,85 km² i obejmuje tereny w gminach: Warszawa (dzielnice Ursynów, Wilanów, Włochy, Ursus, Ochota, Wola, Bemowo), Piaseczno, Lesznowola, Konstancin – Jeziorna, Raszyn, Michałowice, Piastów, Pruszków, Ożarów Mazowiecki.

Utworzenie OOU nie ogranicza oddziaływania akustycznego w środowisku, tylko wskazuje obszar narażony na ponadnormatywne oddziaływanie akustyczne oraz określa ograniczenia i sposoby korzystania z nieruchomości. Istnienie obszaru ograniczonego użytkowania wskazuje zarządzającemu portem lotniczym dopuszczalny zasięg oddziaływania akustycznego portu lotniczego wyznaczony przez granice obowiązującego obszaru ograniczonego użytkowania.

W celu ochrony przed hałasem opracowany został Program ochrony środowiska przed hałasem dla terenów poza aglomeracjami, tj. obszaru Portu Lotniczego im. Fr. Chopina w Warszawie zaliczanego do obiektów, których eksploatacja może powodować negatywne oddziaływanie akustyczne przyjęty uchwałą nr 29/20 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 3 marca 2020 r. W ramach Programu przeanalizowano działania i procedury przeciwhałasowe realizowane do tej pory. Na tej podstawie oraz uwzględniając doświadczenia i wytyczne międzynarodowe, zaproponowano kierunki i zakresy działania,

będące rozszerzeniem względem dotychczas stosowanych, możliwe do zaimplementowania pod względem technicznym i operacyjnym, a jednocześnie nieblokujące możliwości rozwoju lotniska. Wdrażanie powyższych kierunków i zakresów działań przeciwhałasowych na lotniskach jest procesem wieloletnim i musi uwzględniać zasadę zrównoważonego podejścia. Obecnie **Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego opracowuje nowy program ochrony przed hałasem** uwzględniający działania dotyczące Miasta Pruszków.

Dodatkowych informacji dostarcza **Sprawozdanie z realizacji przez Polskie Porty Lotnicze S.A. Programu ochrony środowiska przed hałasem dla terenów położonych poza aglomeracjami, tj. obszaru Portu Lotniczego im. F. Chopina w Warszawie za rok 2023**, z którego wynika m.in. że:

1. Średnia liczba operacji wykonywanych w ciągu jednej nocy w okresie całego 2023 r. wyniosła 43.
2. PPL SA utrzymuje wdrożone rozwiązania ograniczające liczbę operacji lotniczych w nocy, tj. system Quota Count uwzględniający parametry akustyczne poszczególnych statków powietrznych i zasadę Core Night oznaczającą zakaz planowania operacji komercyjnych w godz. 23:30-5:30.
3. W 2023 r. około 76 % lądowań na Lotnisku Chopina zostało wykonanych przy wykorzystaniu techniki podejścia do lądowania ze stałym zniżaniem (CDA), co daje możliwość minimalizacji uciążliwości hałasowych, jednak nie zawsze jest możliwe. Według danych z 2016 r. odsetek ten wynosił 64 %.
4. PPL SA planuje przeprowadzić modernizację systemu monitorowania hałasu, obejmującą kompleksową wymianę terminali pomiarowych. Obecnie Spółka zgodnie z obowiązującymi przepisami cyklicznie sporządza i przekazuje sprawozdania pomiarów hałasu.

W praktyce, w perspektywie najbliższych kilku lat nie można spodziewać się radykalnej poprawy warunków akustycznych wokół analizowanego portu lotniczego. Tym bardziej, że efekt działań przeciwhałasowych wskazanych w tym Programie może zostać zniwelowany przez prognozowany dla kraju rozwój przewozów lotniczych. W tym kontekście, znaczną poprawę klimatu akustycznego w otoczeniu Portu Lotniczego im. Fr. Chopina w Warszawie zapewnią tylko decyzje strategiczne dotyczące przeniesienia części lub wszystkich operacji na inne lotniska, istniejące regionalne i planowany do budowy centralny port lotniczy w innej lokalizacji.

Hałas przemysłowy

Hałas przemysłowy na terenie Miasta Pruszków związany jest m.in. z aktywnością gospodarczą przedsiębiorstw i mieszkańców.

Główny Inspektor Ochrony Środowiska **przekazał wyniki pomiarów hałasu przemysłowego wykonane w latach 2022-2023**. Nie stwierdzono przekroczeń dopuszczalnych norm hałasu. Szczegółowe dane przedstawiono w tabeli.

Tabela 23. Dane z pomiarów hałasu przemysłowego wykonanych w latach 2022-2023 w Pruszkowie

Nazwa punktu pomiarowego	Współrzędne prostokątne płaskie WGS84		Czas odniesienia	Wynik pomiaru (dB)	Wartość dopuszczalna (dB)	Przedział niepewności (dB)
	długość geograficzna	szerokość geograficzna				
Monitoring w 2022 r.						
Pkt 1 - Budynek mieszkalny wielorodzinny przy ul. Waryńskiego 12	20,798157	52,170069	Noc 1h	44,1	45,0	1,8
Pkt 1 - Budynek mieszkalny wielorodzinny przy ul. Waryńskiego 12	20,798157	52,170069	Dzień 8h	50,8	55,0	3,0
Pkt 1 - Budynek mieszkalny wielorodzinny przy ul. Waryńskiego 12	20,798157	52,170069	Noc 1h	44,3	45,0	3,0
Pkt 2 - Budynek mieszkalny wielorodzinny przy ul. Elektrycznej 2	20,799931	52,171901	Dzień 8h	47,7	55,0	2,3
Pkt 2 - Budynek mieszkalny wielorodzinny przy ul. Elektrycznej 2	20,799931	52,171901	Noc 1h	42,6	45,0	1,7
Pkt 2 - Budynek mieszkalny wielorodzinny przy ul. Elektrycznej 2	20,799931	52,171901	Dzień 8h	46,4	55,0	3,0
Pkt 2 - Budynek mieszkalny wielorodzinny przy ul. Elektrycznej 2	20,799931	52,171901	Noc 1h	44,7	45,0	3,0
Pkt 3 - Budynek mieszkalny wielorodzinny przy ulicy Wiosennej 1	20,804099	52,172358	Dzień 8h	54,3	55,0	2,0
Pkt 3 - Budynek mieszkalny wielorodzinny przy ulicy Wiosennej 1	20,804099	52,172358	Dzień 8h	44,0	55,0	3,0
Pkt 3 - Budynek mieszkalny wielorodzinny przy ulicy Wiosennej 1	20,804099	52,172358	Noc 1h	44,0	45,0	3,0
Pkt 4 - Budynek mieszkalny jednorodzinny przy ul. Różanej 4	20,804071	52,169779	Dzień 8h	42,5	55,0	3,0
Pkt 4 - Budynek mieszkalny jednorodzinny przy ul. Różanej 4	20,804071	52,169779	Noc 1h	39,5	45,0	3,0
Pkt 4 - Budynek mieszkalny jednorodzinny przy ul. Różanej 4	20,804071	52,169779	Noc 1h	38,3	45,0	2,2
Pkt 5 - granica terenu przy bramie głównej (2022)	20,799186	52,170006	Dzień 8h	50,0	-	1,6
Pkt 5 - granica terenu przy bramie głównej (2022)	20,799186	52,170006	Noc 1h	44,6	-	1,7
Pkt 6 - Granica terenu zakładu przy ul. Waryńskiego, na wysokości ul. Elektrycznej	20,79989	52,171555	Dzień 8h	50,0	-	2,5
Pkt 6 - Granica terenu zakładu przy ul. Waryńskiego, na wysokości ul. Elektrycznej	20,79989	52,171555	Dzień 8h	50,0	-	2,5
Pkt 6 - Granica terenu zakładu przy ul. Waryńskiego, na wysokości ul. Elektrycznej	20,79989	52,171555	Noc 1h	45,4	-	1,7
Pkt 7 - granica zakładu od Ronda	20,801089	52,171708	Dzień 8h	58,4	-	1,8

Nazwa punktu pomiarowego	Współrzędne prostokątne płaskie WGS84		Czas odniesienia	Wynik pomiaru (dB)	Wartość dopuszczalna (dB)	Przedział niepewności (dB)
	długość geograficzna	szerokość geograficzna				
Solidarności (2022)						
Pkt 7 - granica zakładu od Ronda Solidarności (2022)	20,801089	52,171708	Noc 1h	58,0	-	1,4
Pkt 8 - teren zakładu od strony wschodniej (2022)	20,802722	52,170533	Dzień 8h	46,8	-	2,1
Pkt 8 - teren zakładu od strony wschodniej (2022)	20,802722	52,170533	Noc 1h	47,1	-	1,7
Monitoring w 2023 r.						
P1-przy ul. B. Prusa 47A od strony północnej zakładu	20,80115	52,15731	Dzień 8h	45,1	-	55,0
P1-przy ul. B. Prusa 47A od strony północnej zakładu	20,80115	52,15731	Noc 1h	41,3	-	45,0
P2-od strony północnej zakładu	20,80001	52,15723	Dzień 8h	44,1	-	55,0
P2-od strony północnej zakładu	20,80001	52,15723	Noc 1h	39,4	-	45,0

Źródło: wyniki otrzymane od Głównego Inspektora Ochrony Środowiska

3.5. Ochrona ziemi (zasobów geologicznych i gleb)

Podstawowe informacje

W strukturze użytkowania gruntów największy udział zajmują oczywiście powierzchnie gruntów zabudowanych i zurbanizowanych, co jest charakterystyczne dla jednostki o charakterze miejskim – zajmują one około 2/3 powierzchni. Skupiają się w centralnej, południowej i wschodniej części Miasta, czyli na terenach najbliższych położonych Warszawy.

Ważne są w kontekście ochrony zasobów geologicznych i gleb są:

- rekultywacja obszarów zdegradowanych,
- uwzględnianie w planowaniu przestrzennym zapisów służących ochronie zasobów geologicznych,
- przeciwdziałanie zanieczyszczeniu gleb, właściwa ich ochrona w mpzp oraz systematyczna ocena jakości gleb.

Starosta Pruszkowski poinformował, że w latach 2022-2023 dla terenu Miasta Pruszkowa nie została wydana żadna decyzja określająca warunki rekultywacji terenów poeksploatacyjnych oraz nie została wydana żadna decyzja uznająca rekultywację za zakończoną.

Okręgowa Stacja Chemiczno-Rolnicza w Warszawie poinformowała, że na zlecenie Miasta Pruszków w okresie sprawozdawczym nie były wykonywane badania gleb.

Mazowiecki Ośrodek doradztwa rolniczego prowadził edukację rolników.

Ocena ochrony ziemi

Prowadzenie właściwego gospodarowania przestrzenią odbywało się w okresie sprawozdawczym przede wszystkim poprzez miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego.

3.6. Ochrona przyrody

Informacje podstawowe

Ustawa z dnia 16.04.2004 r. o ochronie przyrody przedstawia poszczególne formy ochrony przyrody, z których na terenie Miasta występują:

- pomniki przyrody – drzewa i głąz narzutowy,
- Warszawski Obszar Chronionego Krajobrazu.

Ochrona zasobów przyrodniczych w okresie sprawozdawczym odbywała się poprzez:

- rozwój i pielęgnację terenów czynnych biologicznie (zieleń urządzone, zadrzewienia, oczka wodne, parki, zieleń wzdłuż dróg),
- pielęgnację i rozwój form ochrony przyrody,
- właściwe gospodarowanie zasobami leśnymi.

W okresie sprawozdawczym ustanowiono pięć nowych pomników przyrody:

1. sosna wejmutka (*Pinus strobus*) o obwodzie pnia: 231 cm, wysokości 17 m, rosnąca na terenie Parku im. Tadeusza Kościuszki w Pruszkowie;
2. dąb szypułkowy (*Quercus robur*) o obwodzie pnia: 332 cm, wysokości 25 m, rosnący na terenie Parku im. Tadeusza Kościuszki w Pruszkowie;
3. dąb szypułkowy (*Quercus robur*) o obwodzie pnia: 301 cm, wysokości 23 m, rosnący na terenie Parku im. Tadeusza Kościuszki w Pruszkowie;
4. dąb szypułkowy (*Quercus robur*) o obwodzie pnia: 324 cm, wysokości 27 m, rosnący na terenie Parku im. Tadeusza Kościuszki w Pruszkowie;
5. topola szara (*Populus x canescens*) o obwodzie pnia: 380 cm, wysokości 28 m, rosnąca na terenie Parku Potulickich w Pruszkowie.

W okresie sprawozdawczym zniesiono formy ochrony przyrody:

1. drzewa uznanego za pomnik przyrody - dębu szypułkowego ustanowionego pomnikiem przyrody, który rósł na granicy dz. ew. nr 142 i 199/6, obręb 25 w Pruszkowie z powodu utraty wartości przyrodniczych i krajobrazowych, ze względu na które ustanowiono formę ochrony przyrody;
2. dębu szypułkowego (*Quercus robur*), rosnącego na terenie nieruchomości położonej przy ul. Dolnej 38 w Pruszkowie z uwagi na zapewnienie bezpieczeństwa powszechnego.

Zmniejszono też liczbę drzew z dwóch do jednego egzemplarza wchodzących w skład pomnika przyrody stanowiącego grupę drzew, rosnących na terenie nieruchomości położonej przy ul. Polnej 46 w Pruszkowie (adres w dokumencie stanowiącym: ul. Komorowska 47), ustanowionej pomnikiem przyrody. Wyłączono z ochrony klon pospolity (*Acer platanoides*)

o obwodzie pnia wynoszącym na wysokości 130 cm: 351 cm z uwagi na zapewnienie bezpieczeństwa powszechnego.

Dodatkowo w okresie sprawozdawczym przeprowadzono pielęgnację części pomników przyrody zgodnie z Uchwałą nr XLVIII.479.2021 Rady Miasta Pruszkowa z dnia 25.11.2021 r. w sprawie przeprowadzenia zabiegów pielęgnacyjnych i konserwacyjnych na pomnikach przyrody rosnących na terenie Gminy Miasto Pruszków.

Obecnie na terenie Miasta Pruszkowa znajduje się 17 pomników przyrody będących pojedynczymi drzewami, 2 grupy drzew w skład, których wchodzi grupa złożona z trzech drzew oraz grupa złożona z siedmiu drzew oraz 1 głąz narzutowy. Łącznie na terenie Miasta znajduje się 20 pomników przyrody (27 drzew oraz 1 głąz).

W latach 2022 i 2023 w ramach projektu pn. „Poprawa jakości środowiska poprzez kompleksowy rozwój terenów zielonych w Pruszkowie” wykonywane były prace związane z zagospodarowaniem terenu wzdłuż rzeki Utraty.

Na realizację zadania gmina pozyskała dofinansowanie w ramach II osi Priorytetowej Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko 2014-2020 Działanie 2.5 Poprawa jakości środowiska. Całkowity koszt projektu ponad 20,5 mln zł, w tym dofinansowanie ok. 14 mln zł. Założeniem projektowym było podniesienie różnorodności biologicznej, poprawa funkcji ekosystemów, wspomaganie procesów napowietrzania miasta, zmniejszenie efektu miejskiej wyspy ciepła, przechowywanie i zagospodarowanie wody opadowej, zwiększenie retencji wodnej, a także stworzenie przestrzeni biologicznie czynnej o wysokich walorach estetycznych.

W ramach zagospodarowania terenów wzdłuż rzeki przewidziano prace polegające na budowie ścieżki wzdłuż rzeki, udostępnienie mieszkańcom części parku położonego na terenie Szpitala Tworowskiego, gdzie zaplanowano wykonanie prac pielęgnacyjnych istniejącej zieleni, wybudowanie ciągów spacerowych, montaż elementów małej architektury oraz z budowę miejsc do odpoczynku biernego, montaż budek lęgowych dla ptaków i nietoperzy, a także hoteli dla owadów.

Odcinek od ul. Przejazdowej do ul. B. Prusa realizacja 2022-2023 r.

W ramach zadania wykonano między innymi ścieżkę krajobrazową wzdłuż rzeki wraz z oświetleniem solarnym, zamontowano elementy małej architektury (ławki, kosze), wybudowano miejsca do wypoczynku biernego oraz podesty drewniane, labirynt wierzbowy, oraz wykonano nasadzenia drzew, krzewów i zarośli wierzbowych, bylin, roślin strefy bagiennej oraz łąkę kwietną.

Koszt realizacji tej części zadania wyniósł 2 988 940 zł (koszt 2022r. wraz z kosztami dokumentacji projektowej).

Kolejny odcinek to zagospodarowanie terenu wzdłuż rzeki od ul. B. Prusa do granic miasta - realizacja 2023 r.

Teren wzdłuż rzeki na odcinku od ul. Kaczanowskiego do granic miasta oraz wykonanie dodatkowych nasadzeń drzew na terenie Gąsina zakończono latem 2023 r. za kwotę 810 000 zł.

Zagospodarowanie terenu wzdłuż rzeki Utraty na wysokości Parku Potulickich wraz z częścią terenu parku zrealizowano za kwotę 4 503 367,27 zł brutto.

W ramach umowy wykonano między innymi:

- nasadzenia krzewów, roślin wodnych, runa oraz drzew,
- remont ścieżki wzdłuż rzeki,

- remont istniejących chodników w parku, uzupełnienie nawierzchni,
- montaż elementów małej architektury: ławek , tablic edukacyjnych, budek lęgowych oraz tabliczek oznaczających roślinność.

Zagospodarowanie terenu wzdłuż rzeki na wysokości Parku Tworowskiego zostało zrealizowane za kwotę 10 285 665,13 zł.

W ramach zagospodarowania terenu wykonano między innymi:

- prace pielęgnacyjne zieleni,
- nasadzenia krzewów, roślin runa, drzew oraz łąkę kwietną,
- nawierzchnię żwirową oraz wyniesione drewniane tarasy,
- pomosty drewniane na terenie stawu tworowskiego,
- zamontowano nowe wyposażenie: ławki, kosze, tablice edukacyjne, stojaki rowerowe, budki lęgowe, hotele dla owadów, stoły edukacyjne,
- urządzenia do aktywnej rekreacji,
- altanę z lunetą oraz altanę piknikową,
- remont dwóch mostków metalowych usytuowanych na rzece (jeden na przedłużeniu ul. Torfowej, drugi za torami WKD,
- ogrodzenie oddzielające teren szpitala od terenu inwestycji (ogrodzenie panelowe bez podmurówki),
- oświetlenie solarne

Realizacja projektu została zakończona w grudniu 2023 r. – 15 599 032,40 zł.

Nadmienić należy, że Gmina Miasto Pruszków realizuje zadania związane ze zwiększeniem bioróżnorodności m.in. poprzez wykonywanie nowych nasadzeń drzew, krzewów, bylin, pnączy i innych roślin.

W 2022 r. w Pruszkowie powstał kolejny skwer kieszonkowy (*tj. niewielki teren obsadzony nasadzeniami roślin z elementami małej architektury, pełniący funkcję zarówno rekreacyjną jak i ekologiczną*) przy ul. Kopernika o powierzchni 186 m², z nasadzeniami drzewa, krzewów, pnączy i traw ozdobnych.

Ponadto, w związku z postępującymi zmianami klimatycznymi, mając na względzie zwiększenie powierzchni biologicznie czynnej w roku 2022-2023 przy ul. Kraszewskiego, Lipowej i Obrońców Pokoju rozebrano łącznie 140 m² nawierzchni chodnika celem wykonania rabat kwiatowych – przy ul. Kraszewskiego 115 m², przy ul. Lipowej 22 m², przy ul. Obrońców Pokoju 8 m².

W latach 2022-2023 wykonano łąki kwietne o łącznej powierzchni 234 m² w Parku Żwirowisko (przy Skateparku), przy ulicach: Robotniczej, Ceramicznej (u zbiegu z ul. Srebrną) oraz Pogodnej (u zbiegu z ul. Srebrną).

Ocena ochrony przyrody

Ochrona zasobów przyrodniczych przebiega trafnie. Ponadto właściwie określono posiadane zasoby i ich stan. Stąd warto zauważyć, że w okresie sprawozdawczym dla obszaru Pruszkowa opracowano nowe dokumentacje dotyczące zasobów przyrodniczych, którymi są:

- 1. Ocena warunków biologicznych (fauny i flory) na terenie Parku Potulickich w Pruszkowie oraz propozycja ich utrzymania**, która została wykonana przez pracowników Instytutu Inżynierii Środowiska oraz Instytutu Inżynierii Łądowej Szkoły

Główniej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie, na zlecenie Gminy Miasta Pruszków w latach 2021-2022.

- 2. Inwentaryzacja i waloryzacja przyrodnicza na potrzeby inwestycji pn. Zagospodarowanie terenu wzdłuż rzeki Utraty na odcinku od ul. B. Prusa do ul. Kaczanowskiego w Pruszkowie** obejmującej: budowę ścieżki krajobrazowej, remont istniejącej ścieżki, budowę ścieżki leśnej, budowę mostów, budowę pomostów, budowę obiektów małej architektury, budowę altan w ramach zadania Poprawa jakości środowiska poprzez kompleksowy rozwój terenów zielonych w Pruszkowie – etap II w zakresie zagospodarowania terenów wzdłuż rzeki Utraty na odcinku od ul. B. Prusa do wysokości ul. Czarnieckiego (w granicach administracyjnych miasta).

3.7. Nadzwyczajne zagrożenia

Z informacji pozyskanych od WIOŚ w Warszawie wynika, że na obszarze Miasta Pruszkowa nie funkcjonowały w latach 2022-2023 i nie funkcjonują obecnie zakłady zaliczane do Zakładów Dużego Ryzyka wystąpienia poważnej awarii i Zakłady Zwiększonego Ryzyka. Poważnych awarii w okresie sprawozdawczym na terenie Miasta nie odnotowano.

Nad bezpieczeństwem środowiska i ludzi czuwa Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Pruszkowie. Zgodnie z jej danymi latami 2022-2023 nie odnotowano na terenie Pruszkowa nadzwyczajnych zagrożeń środowiska.

3.8. Gospodarka odpadami

Informacje podstawowe

System gospodarki odpadami komunalnymi, wprowadzony został obligatoryjnie ustawą o utrzymaniu czystości i porządku w gminach. Realizowanie rozwoju systemu gospodarki odpadami odbywa się poprzez:

- doskonalenie systemu odbioru odpadów komunalnych, w tym rozwój selektywnej zbiórki i prowadzenie punktu selektywnej zbiórki odpadów komunalnych,
- konsekwentne usuwanie i unieszkodliwianie wyrobów zawierających azbest,
- edukację ekologiczną.

W okresie sprawozdawczym podjęto na poziomie gminnym dwa **akty prawne** regulujące gospodarowanie odpadami tj.:

1. Regulamin utrzymania czystości i porządku na terenie Miasta Pruszkowa stanowiący załącznik do Uchwały nr LXXV.695.2023 Rady Miasta Pruszkowa z dnia 27 kwietnia 2023 r.
2. Uchwałę nr LXXIV.681.2023 Rady Miasta Pruszkowa z dnia 30 marca 2023 r. w sprawie szczegółowego sposobu i zakresu świadczenia usług w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości i zagospodarowania tych odpadów.

Należy zauważyć, że w Pruszkowie działa **Eco Harmonogram**, czyli aplikacja pozwalająca na pobieranie harmonogramu odbiorów odpadów komunalnych w Gminie Pruszków. Aplikacja umożliwia mieszkańcom zabudowy jednorodzinnej łatwy dostęp do zawsze aktualnego harmonogramu wywozu odpadów oraz do różnego rodzaju dodatkowych informacji i powiadomień związanych z odpadami.

W Biuletynie Informacji Publicznej dostępny jest „Regulamin udzielania dofinansowania dla osób fizycznych na usuwanie i utylizację odpadów niebezpiecznych zawierających azbest ze środków Budżetu Miasta”, wykaz dokumentów niezbędnych do uzyskania dofinansowania oraz plan usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Miasta Pruszkowa. W Wydziale Ochrony Środowiska Urzędu Miasta Pruszkowa dostępne są ulotki dot. azbestu.

Wysokość dofinansowania wynosi 70% poniesionych kosztów za demontaż, transportu i utylizacji wyrobów zawierających azbest. Dofinansowanie mogą uzyskać tylko osoby fizyczne, będące właścicielami obiektów budowlanych (mieszkalnych i gospodarczych) zlokalizowanych na terenie miasta Pruszkowa. Środki przekazane są w formie zwrotu części udokumentowanych kosztów realizacji zadania, po jego zakończeniu.

Dofinansowanie obejmuje koszty demontażu, transportu i utylizacji wyrobów zawierających azbest pozyskanych w trakcie wymiany i rozbiórki powierzchni pokryć dachowych i elewacji zgłoszonych przez właściciela we wniosku.

W ramach działań podejmowanych w 2022 r., Miasto pozytywnie zaopiniowało 9 wniosków o dofinansowanie. Z udzielonej dotacji można było pokryć koszty związane z demontażem, transportem i utylizacją wyrobów zawierających azbest pozyskanych w trakcie wymiany i rozbiórki powierzchni pokryć dachowych i elewacji. W 2022 r. udało się zutylizować ponad 12 tys. kg wyrobów zawierających azbest, a środki finansowe przekazane w formie dotacji z budżetu Gminy wyniosły ponad 20 tys. zł. W ramach działań podejmowanych w 2023 r., Miasto pozytywnie zaopiniowało 7 wniosków o dofinansowanie. W 2023 r. udało się zutylizować ponad 11 tys. kg (11 298) wyrobów zawierających azbest, a środki finansowe przekazane w formie dotacji z budżetu Gminy wyniosły ponad 18 tys. zł. (18 137 zł). Powierzchnia unieszkodliwionych wyrobów zawierających azbest w 2022 r. wyniosła 822 m², natomiast w 2023 r. 735 m².

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Gospodarki z dnia 13 grudnia 2010 r. w sprawie wymagań w zakresie wykorzystywania wyrobów zawierających azbest oraz wykorzystywania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których były lub są wykorzystywane wyroby zawierające azbest, stosowanie tego materiału w Polsce jest dopuszczalne do końca 2032 r. Termin usunięcia wyrobów zawierających azbest do końca 2032 r. wynika m.in. z Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032.

Odpady komunalne

Odpady komunalne z nieruchomości zamieszkałych odbierane są w formie zmieszanej i selektywnej.

Selektywna zbiórka odpadów odbywa się w oparciu o wydzielanie ze strumienia odpadów komunalnych następujących frakcji:

- bioodpadów,
- odpadów surowcowych tj. papier i karton, tworzywa sztuczne, metal, szkło, opakowania wielomateriałowe,
- odpadów wielkogabarytowych,
- zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego,
- zużytych baterii i akumulatorów,
- zużytych świetlówek i innych odpadów zawierających rtęć,
- przeterminowanych leków,
- chemikaliów (resztek farb, lakierów, środków ochrony roślin itp.),
- zużytych opon,
- odpadów budowlanych i rozbiórkowych,
- popiołów,
- odpadów niekwalifikujących się do odpadów medycznych powstających w gospodarstwach domowych w wyniku przyjmowania produktów leczniczych w formie iniekcji i prowadzenia monitoringu poziomu substancji we krwi, w szczególności igieł i strzykawek,
- tekstyliów i odzieży.

Wszystkie odpady odebrane z terenu Gminy zostały zagospodarowane zgodnie z hierarchią postępowania i przekazywane do właściwych instalacji, gdzie poddawane były recyklingowi bądź innym metodom odzysku.

Prezydent Miasta Pruszkowa prowadzi rejestr działalności regulowanej w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości niezamieszkałych.

Całkowita **masa odpadów komunalnych odebranych i zagospodarowanych** z terenu Miasta Pruszkowa w okresie sprawozdawczym wyniosła:

- 21 449,1100 Mg w 2022 r. oraz 21 262,8150 Mg w 2023 r. odpadów komunalnych z nieruchomości zamieszkałych,
- w PSZOK zebrano 1 402,4320 Mg w 2022 r. oraz 1 348,5355 Mg w 2023 r.,
- 4 735,5160 Mg w 2022 r. oraz 4 815,6120 Mg w 2023 r. odpadów o charakterze komunalnym z nieruchomości niezamieszkałych, na których powstają odpady.

Oznacza to, że łączna masa odebranych i zagospodarowanych odpadów komunalnych dla Miasta Pruszków w 2023 r. wyniosła 27 426,9625 Mg. Można zauważyć niewielki spadek ilości odpadów komunalnych wytwarzanych na terenie Pruszkowa w stosunku do roku 2022 i 2021, kiedy odebrano i zagospodarowano odpowiednio 27 587,0580 Mg i 28 561,7570 Mg odpadów komunalnych. Porównanie za lata 2021-2023 przedstawiono w tabeli.

Tabela 24. Masa odebranych i zagospodarowanych odpadów komunalnych dla Miasta Pruszków za lata 2021-2023

Rok	Masa odebranych i zagospodarowanych odpadów komunalnych (Mg = ton)			
	Nieruchomości zamieszkałe	PSZOK	Nieruchomości niezamieszkałe	Suma
2021	21 777,8600	1 634,8900	5 149,0070	28 561,7570
2022	21 449,1100	1 402,4320	4 735,5160	27 587,0580
2023	21 262,8150	1 348,5355	4 815,6120	27 426,9625

Źródło: Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie Miasta Pruszkowa za 2023

Największy strumień odpadów odbieranych bezpośrednio od mieszkańców stanowią niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne o kodzie 20 03 01.

Na terenie Miasta funkcjonuje jeden **Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych**, który jest zlokalizowany w Pruszkowie przy ul Stefana Bryły 6. Mieszkańcy mogą dostarczyć tam w ramach opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, odpady zebrane w sposób selektywny. Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych jest czynny dla mieszkańców Pruszkowa: w czwartki i piątki w godzinach 10.30 – 16.30 oraz w soboty 8.00 – 14.00. Dane te były aktualne w okresie sprawozdawczym.

Gmina zapewniła właścicielom nieruchomości zamieszkałych możliwość oddania wszystkich rodzajów odpadów komunalnych wytworzonych u źródła oraz odpadów zebranych selektywnie w Punkcie Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych. PSZOK nie przyjmuje: odpadów innych niż wymieniono powyżej, materiałów zawierających azbest, papy, odpadów zmieszanych, odpadów w opakowaniach uszkodzonych, powodujących wyciek substancji znajdujących się wewnątrz opakowania, opon ciężarowych i ciągnikowych, odpadów w ilościach i charakterze wskazujących na to, iż pochodzą z działalności gospodarczej. Liczba mieszkańców obsługiwanych w **Punkcie Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych** zgodnie z danymi przekazanymi przez Miejski Zakład Oczyszczania w Pruszkowie Sp. z o.o. wyniosła:

- 2022 r. – 2 934 mieszkańców,
- 2023 r. – 2 935 mieszkańców.

W Pruszkowie widoczny jest ogólnokrajowy trend wzrostu kosztów związanych z odbiorem i zagospodarowaniem odpadów z nieruchomości jak również prowadzeniem PSZOK. Składa się na to wiele czynników, między innymi wzrost kosztów przetwarzania odpadów, transportu oraz pracy ludzi. Zgodnie z przyjętą zasadą koszty funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami przez gminę pokryte powinny zostać przez opłaty uiszczane przez właścicieli nieruchomości. Na terenie Miasta Pruszkowa stawki opłat za odpady ustalone zostały w oparciu o ilość mieszkańców oraz masę odpadów zebranych w poprzednich latach.

Stawka opłaty za gospodarowania odpadami komunalnymi w latach 2022-2023 wynosiła:

- 28 zł za osobę miesięcznie, w przypadku gdy odpady były zbierane selektywnie – zgodnie z obowiązującymi przepisami, segregacja odpadów jest obowiązkowa dla wszystkich nieruchomości,

- 56 zł za osobę miesięcznie, w przypadku gdy odpady nie były zbierane selektywnie – jest, to stawka podwyższona, uwzględniana wyłącznie na podstawie wydanej decyzji przy niewłaściwej segregacji odpadów.

Na podstawie podjętych uchwał mieszkańcy mogli skorzystać z **częściowego zwolnienia z opłaty** za gospodarowanie odpadami komunalnymi:

- w wysokości 15 zł od osoby - zwolnienie to przysługiwało właścicielom nieruchomości, na terenie których zamieszkiwały rodziny wielodzietne z co najmniej trójką dzieci i posiadające ważne Ogólnopolskie Karty Dużej Rodziny,
- w wysokości 4 zł od osoby - zwolnienie to przysługiwało w przypadku kompostowania wszystkich wytworzonych bioodpadów na nieruchomości w przydomowych kompostownikach.

Wszyscy właściciele nieruchomości zamieszkałych zobowiązani są do złożenia deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi. Deklaracje powinny być aktualizowane w przypadku wystąpienia jakichkolwiek zmian mających wpływ na wysokość opłaty (np. zmiana liczby osób zamieszkujących nieruchomość).

Zgodnie z założeniami system gospodarowania odpadami powinien się samofinansować. W ramach wnoszonej opłaty gmina zapewnia możliwość oddania wszystkich rodzajów odpadów komunalnych powstających w gospodarstwach domowych.

Ocena systemu gospodarki odpadami

Poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania w stosunku do masy tych odpadów wytworzonych w 1995 roku. Zgodnie z art. 3b ust. 1 pkt 2 i 3c ust. 2 ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, gminy są obowiązane osiągnąć poziom przygotowana do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych w wysokości, co najmniej 35% wagowo - za rok 2023 oraz ograniczyć masę odpadów komunalnych ulegających biodegradacji do nie więcej niż 35% wagowo całkowitej masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania. Zamierzony zgodnie z rozporządzeniem cel zmniejszenia ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych na składowiska odpadów został osiągnięty:

- w 2022 roku wyniósł - 0,08 %,
- w 2023 roku wyniósł - 0,15 %.

Poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu. Odebrane odpady w głównej mierze przekazywane były do sortowni odpadów oraz instalacji do mechaniczno-biologicznego przetwarzania, w których zostały poddawane procesowi R12. Następnie odpady te po m.in. doczyszczeniu i rozsortowaniu przekazywano do instalacji, gdzie zostały zagospodarowane w ostatecznym procesie recyklingu R3, R4, R5. Umożliwiło to gminie ujęcie tych odpadów w obliczaniu osiągniętego poziomu przygotowania do ponownego użycia i recyklingu. Minimalny wymagany poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu zgodnie z art. 3b ust. 1 ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach to co najmniej 25% wagowo w 2022 r. oraz 35% wagowo w 2023 r. Do poziomów przygotowania do ponownego użycia i recyklingu wlicza się masę odpadów komunalnych z grupy 15 oraz grupy 20 z wyjątkiem odpadów o kodach 20 02 02, 20 03 04 i 20 03 06.

Zgodnie z wytycznymi do obliczenia poziomu mogą być brane bioodpady zagospodarowane w przydomowych kompostownikach oraz metale wydzielone po termicznym przekształcaniu odpadów komunalnych.

Miasto Pruszków osiągnęło wymagany poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu uzyskując wynik

- 27,04 % w 2022 r.
- 35,7 % w 2023 r.

Poziom składowania. Do obliczeń poziomu składowania zalicza się odpady komunalne i odpady pochodzące z przetwarzania odpadów komunalnych przekazanych do składowania oraz odpady poddane odzyskowi na składowisku. Gmina jest obowiązana do nie przekraczania poziomu składowania w wysokości 30% wagowo, za każdy rok w latach 2025-2029. Poziom wykazywany jest jednak już od 2021 r. Miasto Pruszków osiągnęło następujący poziom składowania:

- 15,15 % w 2022 r.
- 32,96 % w 2023 r.

Stosunek masy odpadów komunalnych przekazanych do termicznego przekształcenia do masy odpadów komunalnych wytworzonych na terenie Miasta Pruszkowa. Do instalacji termicznego przekształcenia trafiło:

- w 2022 r. - 67,6256 Mg (w kodach 150102, 150106, 200301, 191210 i 191212) odpadów, co stanowi 0,25% zagospodarowanych odpadów w stosunku do masy odpadów komunalnych wytworzonych na terenie Miasta Pruszkowa,
- w 2023 r. - 200,4838 Mg odpadów, co stanowi 0,75% zagospodarowanych odpadów w stosunku do masy odpadów komunalnych wytworzonych.

Dotychczas nie określono wymagań jaki procent odpadów może być poddany termicznemu przekształceniu.

Podsumowując, Miasto Pruszków **prawidłowo realizuje nałożone zadania z zakresu gospodarowania odpadami czego wynikiem są osiągnięte poziomy** w gospodarce odpadami. Należy uznać, że system gospodarki odpadami na terenie jednostki działa sprawnie.

Na liście Marszałka Województwa Mazowieckiego prowadzonej na podstawie art. 38b ustawy z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach znajdują się:

1. Instalacja mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych i wydzielania z niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych frakcji nadających się w całości lub w części do odzysku zlokalizowana przy ul. Stefana Bryły 6 w Pruszkowie. Instalacją zarządza Miejski Zakład Oczyszczania w Pruszkowie Sp. z o. o.
2. Instalacja do składowania odpadów powstających w procesie mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych zlokalizowana przy ul. Przejazdowej 1 w Pruszkowie. Instalacją zarządza Miejski Zakład Oczyszczania w Pruszkowie Sp. z o. o.

Składowisko położone w Pruszkowie przy ul. Przejazdowej stanowi składowisko odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne, które jest eksploatowane przez Miejski Zakład Oczyszczania Sp. z o.o. na podstawie pozwolenia zintegrowanego.

Składowisko składa się z kwatery A i B. Kwatera A została zrehabilitowana – jest to część znajdująca się od strony autostrady A2 i od strony rzeki Utraty, nie podlega eksploatacji natomiast kwatera B, zlokalizowana w części położonej od strony ul. Bagnistej jest nadal wykorzystywana do składowania odpadów. Na składowisku prowadzony jest stały monitoring, zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami oraz instrukcją prowadzenia składowiska zatwierdzoną przez Marszałka Województwa.

Istotne w kontekście gospodarki odpadami są zadania realizowane przez **Miejski Zakład Oczyszczania w Pruszkowie Sp. z o.o.** Jest to spółka prawa handlowego, która nie jest spółką Miasta (ma ono większość udziałów, ale nie wszystkie). Jest to jednak duży zakład w mieście, jedyny który prowadzi działalność związaną z gospodarką odpadami na terenie Pruszkowa. Aktualnie Zakład świadczy usługę odbioru i zagospodarowania odpadów z terenu Miasta Pruszkowa, gdyż został wybrany jako wykonawca tej usługi w trybie przetargu nieograniczonego.

MZO Sp. z o.o. jest wpisany na listę instalacji komunalnych, posiada pozwolenie zintegrowane. Zakład posiada następujące instalacje:

1. Instalacja mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów - MZO Sp. z o.o. Pruszków, ul. Bryły 6. Moc przerobowa instalacji mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów komunalnych wynosi:
 - dla części mechanicznej: 75 000 Mg, w tym 60 000 Mg dla zmieszanych odpadów komunalnych i 15 000 Mg dla selektywnie zbieranych odpadów komunalnych,
 - dla części biologicznej: 26 000 Mg,
2. Mobilny komposter do kompostowania odpadów zielonych – Miejski Zakład Oczyszczania w Pruszkowie Sp. z o.o.; ul. Bryły 6 o przepustowości 4 000 Mg/rok,
3. Instalacja do produkcji paliwa alternatywnego o przepustowości 19 000 Mg/rok,
4. Składowisko odpadów - MZO w Pruszkowie Sp. z o.o. Pruszków, ul. Przejazdowa;

Dodatkowo Zakład prowadzi Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych, zlokalizowany również przy ul. Bryły.

W latach 2022-2023 Spółka podjęła szereg działań mających na celu zwiększenie efektywności w zakresie ochrony środowiska. Stale realizowana jest wymiana starszych pojazdów służących do odbioru odpadów z terenu obsługiwanych gmin, na pojazdy o wyższej klasie emisji spalin.

W 2022 r. zakupiono dwie śmieciarki zasilane gazem CNG oraz jeden pojazd hakowy zasilany dieslem z klasą emisji spalin Euro6. Zakład został w tym czasie wyposażony w dwie nowe ładowarki kołowe, które usprawniły system zagospodarowania odpadów na terenie bazy MZO Pruszków.

W ramach dostosowania części mechanicznej instalacji MBP do wymagań określonych w konkluzjach BAT, w sierpniu 2022 r., w hali sortowni wykonano wyciągową instalację wentylacyjną, przy pomocy której powietrze procesowe kierowane jest do odpylacza, a następnie do neutralizatora wykorzystującego technologię węgla aktywnego. Usuwanie powietrza z hali realizowane jest przez układ wywiewny. Wentylator został wbudowany w odpylacz na zewnątrz budynku. Powietrze po przejściu przez odpylacz kierowane jest do neutralizatora wykorzystującego technologię węgla aktywnego, w celu usuwania substancji odorowych z hali sortowni.

W listopadzie 2022 r. Spółka zmodernizowała część biologiczną instalacji MBP. W części biologicznej instalacji MBP, procesowi unieszkodliwiania poddawana jest tylko frakcja 0-80 mm, stanowiąca odpady biodegradowalne wydzielone ze strumienia zmieszanych odpadów komunalnych. Modernizacja polegała na wymianie membran GORETM HEAP COVER, chroniących stabilizowany materiał przed wpływem warunków atmosferycznych, w tym deszczu. Usprawniony został również system napowietrzania oraz systemu ujęcia ścieków przemysłowych.

Dodatkowo w części biologicznej przetwarzania odpadów funkcjonuje instalacja neutralizacji odpadów typu „mokra mgła”. Jest to instalacja ciśnieniowa antyodorowa neutralizacji zapachowej poprzez zamgławianie. Instalacja rozmieszczona jest wokół całego terenu przetwarzania odpadów biologicznych, w postaci dwóch linii zamgławiających, składających się z dysz wyposażonych w Centralną Jednostkę Sterującą. Preparat antyodorowy rozpylany jest nad Modułem Biologicznym w sposób naprzemienny, tj. linia pierwsza nad boksami od 1 do 5 oraz linia druga nad boksami 6 do 10.

W 2023 r. Spółka zmodernizowała zakładową kotłownię, wymieniając piece węglowe na dwa piece kondensacyjne z zamkniętą komorą spalinną, zasilane gazem ziemnym, wraz z pełną automatyką.

W 2023 r. główną inwestycją MZO Pruszków było wykonanie instalacji zabezpieczenia pożarowego Hali Sortowni odpadów. Instalacja wodno-pianowa w postaci działek wodno-pianowych sterowanych z systemu detekcji termowizyjnej, wyposażonej w urządzenia alarmowe zapewniające automatyczne przekazanie informacji o pożarze, wykonana została w I połowie 2023 roku. Dodatkowo instalacja wyposażona została w zbiornik wody do celów przeciwpożarowych o pojemności 850m³, instalacje tryskaczową na całej powierzchni Hali Sortowni.

Działalność Urzędu Miasta Pruszkowa w zakresie kontroli dotyczącej właściwego postępowania z odpadami komunalnymi

Kontynuacja kontroli w zakresie prawidłowego gospodarowania odpadami to zadanie wykonywane w ramach obowiązków służbowych wyznaczonych pracowników Urzędu Miasta Pruszkowa. W 2022 r. wystawiono 351 wezwań oraz 8 decyzji dotyczących m.in. segregacji odpadów, utraty ważności Kart Dużej Rodziny uprawniających do zniżki i określenia wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi. Natomiast w 2023 r. wysłano 840 wezwań (w tym 452 w sprawie kontroli umów) oraz wystawiono 13 decyzji.

Kontrole Straży Miejskiej w Pruszkowie dotyczące właściwego postępowania z odpadami komunalnymi

Należy zauważyć, że istotnym problemem w tematyce gospodarowania odpadami jest spalanie odpadów w instalacjach do tego nieprzeznaczonych. **Kontrole instalacji grzewczych**, a także stosowanego materiału opałowego prowadzone (przez **Straż Miejską w Pruszkowie**, opisane w rozdziale dotyczącym powietrza atmosferycznego) są ściśle związane z kontrolami związanymi z gospodarką odpadami, tj. m.in. z treścią art. 191 ustawy o odpadach, traktującą o zakazie przekształcania odpadów poza spalarnią lub współspalarnią, a także z art. 10 ust. 2, 2a, 2b ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, których treść wskazuje na odpowiedzialność właścicieli nieruchomości za naruszenie obowiązków wynikających z przepisów ustawy. Podstawą czynności jest tu

niewłaściwe gospodarowanie odpadami, brak umów na odbiór odpadów segregowanych, zmieszanych i ciekłych oraz brak deklaracji w sprawie wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami.

W roku 2022 Straż Miejska przeprowadziła 91 kontroli dotyczących posiadanych umów w związku, że właściciele nieruchomości niezamieszkałych zobowiązani są do udokumentowania posiadania umowy na korzystanie z usług w zakresie odbierania odpadów komunalnych przez okazanie takich umów i dowodów uiszczenia opłaty za te usługi.

Podczas czynności kontrolnych nałożono 1 grzywnę w postaci mandatu karnego oraz 4 pouczenia w związku z ujawnieniem braku umowy na segregację odpadów w wyniku prowadzonej działalności gospodarczej. Wszelkie sprawy realizowane były w ścisłej współpracy z Wydziałem Ochrony Środowiska Urzędu Miasta Pruszkowa, którego pracownicy prowadzili postępowania w przedmiotowych sprawach. Osoby odpowiedzialne zostały zobligowane do podpisania aneksów do posiadanych umów na odbiór odpadów, co uczyniły.

Analogicznie praca funkcjonariuszy Straży Miejskiej wyglądała w 2023 r., w którym przeprowadzono 91 kontroli w wyżej wymienionych sprawach i w związku z ujawnieniem występowania przekroczeń nałożono 24 pouczenia na sprawców za brak umowy na odbiór odpadów segregowanych / zmieszanych lub nieczystości ciekłych.

Ponadto prowadzono czynności kontrolne w związku z koniecznością dokonania przez mieszkańców zmian w posiadanych deklaracjach o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami. W 2022 r. zostało przeprowadzonych 51 kontroli w związku z brakiem wymaganej deklaracji, natomiast w 2023 r. na tej podstawie strażnicy interweniowali 39 razy. We wszystkich przypadkach funkcjonariusze doprowadzili do złożenia deklaracji uwzględniającej faktyczną liczbę osób zamieszkałych w nieruchomościach.

W latach 2022-2023 zgłoszenia dotyczące niszczenia, zaśmiecania miejsc publicznych i terenów zielonych były najliczniejszą grupą w sektorze związanym z ochroną środowiska. W 2022 r. Straż Miejska w Pruszkowie odnotowała 449 czynności podjętych przez funkcjonariuszy, a w 2023 r. interwencji było 408, z czego część niepotwierdzonych.

W 2022 r. w wyniku otrzymanych zgłoszeń oraz w trakcie patrolowania ulic miasta funkcjonariusze ujawnili 266 wykroczeń niszczenia i uszkodzania zieleni oraz zanieczyszczania i zaśmiecania miejsc publicznych. W sumie ukaranych mandatami zostało 91 sprawców wykroczeń, a pouczonych zostało 175 sprawców. Skierowano także 12 wniosków o ukaranie do Sądu Rejonowego w związku z naruszeniami przepisów z art. 144 par. 1 i 2 oraz art. 145 ustawy kodeks wykroczeń.

W 2023 r. w związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami strażnicy nałożyli 97 mandatów karnych, udzielono także 154 pouczeń na sprawców wykroczeń. Spadła do 2 liczba wniosków o ukaranie kierowanych do Sądu Rejonowego.

Ważnym z punktu widzenia minimalizacji zagrożeń dla środowiska zadaniem realizowanym przez Straż Miejską w Pruszkowie były czynności dotyczące pojazdów nieużytkowanych pozostawionych na drodze publicznej, w strefie zamieszkania lub w strefie ruchu, podejmowane na podstawie przepisów art. 50 a ustawy Prawo o Ruchu Drogowym. Pojazd pozostawiony bez tablic rejestracyjnych, którego stan wskazuje na to, że nie jest używany, może zostać usunięty z drogi przez Straż Miejską lub Policję na koszt właściciela lub posiadacza. Statystyka za lata 2022-2023 wygląda następująco:

- pojazdy odholowane: 39 w 2022 r. oraz 51 w 2023 r.,
- pojazdy usunięte przez właścicieli: 65 w 2022 r. oraz 76 w 2023 r.,

- prowadzone czynności wyjaśniające: 151 w 2022 r. oraz 130 w 2023 r.,
- pojazdy przekazane przez gminę do złomowania: 28 w 2022 r. oraz 67 w 2023 r.

3.9. Świadomość ekologiczna mieszkańców

Informacje podstawowe

Edukacja ekologiczna – zamiennie nazywana środowiskową – oznacza koncepcję wychowania, przedmiot nauczania oraz działalność edukacyjno-wychowawczą, system kształtowania postaw i poglądów wobec otaczającego świata opartego na szacunku dla środowiska. Przez wieloaspektowe i interdyscyplinarne podejście: uwrażliwia na problemy i zagrożenia środowiskowe, uświadamia ich przyczyny i skutki, uczy metod ich rozwiązywania oraz odpowiedzialności za środowisko przyrodnicze, a także mobilizuje do czynnego podejmowania działań (osobistych i grupowych) na rzecz ochrony środowiska naturalnego.

Kształtowanie postaw ekologicznych jest szczególnie ważne od najmłodszych lat, dlatego często tego rodzaju działalność prowadzona jest już w przedszkolach czy szkołach podstawowych.

Szczególnie ważna jest edukacja ekologiczna w gospodarowaniu odpadami (np. prawidłowe segregowanie odpadów), stąd takie zadanie ujęte w raportowanym Programie.

Ocena realizacji

W celu kształtowania właściwych postaw – proekologicznych – wśród Mieszkańców Pruszkowa we wspomnianym okresie przeprowadzono szereg działań z zakresu edukacji ekologicznej. W szczególności ważne są przedsięwzięcia skierowane do najmłodszych mieszkańców, czyli przedszkolaków oraz uczniów szkół podstawowych – rodzi to nadzieję na wyrośnięcie pokolenia, dla którego kwestie związane z ochroną środowiska naturalnego będą priorytetowe w codziennym życiu.

2022 r.

W 2022 r. Gmina Miasto Pruszków przyłączyła się, tak jak w latach ubiegłych, do organizowanej przez WWF akcji „Godzina dla Ziemi”. Akcja odbyła się 26 marca 2023 r. o godzinie 20:30. Edycja Godziny dla Ziemi WWF poświęcona była w Polsce walce ze zmianą klimatu.

Podczas obchodów Dnia Ziemi 22 kwietnia 2022 r. pod hasłem „Inwestujmy w naszą planetę” mieszkańcom miasta zostały rozdane różnego rodzaju sadzonki.

Celem zorganizowanego przez Przedszkole Miejskie nr 14 Różany Ogród międzyprzedszkolnego konkursu ekologicznego WIOSENNY OGRÓD było rozwijanie postaw odpowiedzialności za środowisko naturalne.

Podczas Dni Pruszkowa w maju 2022 r. mieszkańcy mieli okazję wzięcia udziału w organizowanych przez Gminę Miasto Pruszków wycieczce do Pruszkowskiej Pasięki z przewodnikiem. Uczestnicy mieli możliwość posłuchania o życiu pszczół, ich pracy i ogromnej roli jaką pełnią w środowisku.

W sierpniu 2022 r. podczas imprezy plenerowej „Żegnaj lato 2022” został zorganizowany Piknik Ekologiczny Miasta Pruszkowa w Parku Kościuszki podczas, którego zrealizowano liczne warsztaty, stanowiska eksperckie oraz konkursy dotyczące ochrony środowiska. Mieszkańcy mieli okazję wzięcia udziału między innymi w warsztatach recyklingowych Eko czyściidła oraz Eko świeczki, sprawdzić siłę mięśni w warsztatach ROWERY WYTWARZAJĄCE PRĄD, wejść do EKO POKOJU ZAGADEK w którym za prawidłowe rozwiązania zagadek czekały na uczestników nagrody.

W ramach kampanii edukacyjno – informacyjnej „Pruszków walczy o czyste powietrze”, prowadzonej od wielu lat na terenie Miasta Pruszkowa, we wrześniu i październiku 2022 r. w szkołach podstawowych i przedszkolach miejskich (24 placówkach) Gmina zorganizowała wystawienie spektakli ekologicznych. Tematyką spektakli były zagadnienia związane z zanieczyszczeniem powietrza oraz degradacją środowiska naturalnego.

Z okazji Europejskiego Dnia bez Samochodu w dniu 22 września 2022 r. na terenie Pruszkowa obowiązywała bezpłatna komunikacja miejska oraz darmowa godzina jazdy rowerem miejskim.

Zgodnie z nowymi udogodnieniami posiadacze Pruszkowskiej Karty Mieszkańca bądź Pruszkowskiej Karty Dużej Rodziny są upoważnieni do bezpłatnych przejazdów środkami komunikacji miejskiej organizowanej przez Miasto Pruszków. Linia nr 10 (autobus elektryczny) jest bezpłatna dla wszystkich, nawet osób nieposiadających ww. kart.

Urząd Miasta Pruszkowa wspólnie z firmą AURAEKO Organizacja Odzysku Sprzętu Elektrycznego i Elektronicznego S.A. od wielu lat organizuje zbiórkę baterii w placówkach przedszkolnych. Głównym organizatorem konkursu jest AURAEKO, które już od kilku lat odbiera bezpłatnie zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny od mieszkańców 2 razy w miesiącu. Realizuje też odbiór wielkogabarytowych sprzętów takich jak lodówki, pralki, kuchnie bezpośrednio od mieszkańców. Konkurs ma na celu edukację w zakresie prawidłowej segregacji odpadów. Jednym z jej ważnych elementów jest oddzielanie odpadów niebezpiecznych ze strumienia odpadów komunalnych. W 2022 r. finał konkursu odbył się 27.10.2022 r. w Przedszkolu Miejskim nr 13. W konkursie udział wzięło 1 980 dzieci, a masa zebranych łącznie baterii wyniosła 2 213 kg.

Dodatkowo Miasto Pruszków przez cały rok na stronie internetowej miasta oraz w social mediach promowało informacje z zakresu dobrych praktyk i wydarzeń dotyczących ochrony środowiska takich jak: kampanię społeczną „Oszczędzam energię”, zasady prawidłowego dokarmiania ptaków, zasady prawidłowej gospodarki odpadami z okazji Akcji Sprzątanie Świata 2022 pod hasłem WSZYSTKIE ŚMIECI SĄ NASZE, Światowy Dzień Pszczół.

Z okazji Święta Drzewa do wszystkich placówek edukacyjnych zostały przekazane sadzonki drzew lipy. Tym samym w akcji sadzenia drzew, wzięły udział wszystkie przedszkola miejskie oraz szkoły podstawowe. Akcja była okazją do zaangażowania mieszkańców do sadzenia i ochrony drzew oraz podejmowania różnorodnych działań dla środowiska i klimatu.

2023 r.

W 2023 r. Gmina Miasto Pruszków w ramach organizowanej przez WWF akcji „Godzina dla Ziemi” i rozpropagowała akcję wśród wielu placówek (oświatowych, usługowych, samorządowych). Akcja odbyła się 25 marca 2023 roku o godzinie 20:30.

Edycja Godziny dla Ziemi WWF poświęcona była w Polsce walce z zanikiem różnorodności biologicznej, czyli z wymieraniem gatunków.

Z okazji Dnia Baterii obchodzonego 18 lutego mieszkańcy za dostarczenie do specjalnych pojemników na terenie Urzędu Miasta Pruszkowa baterii, mieli okazję otrzymać upominki ekologiczne.

Z okazji Dnia Ziemi który obchodzony jest 22 kwietnia mieszkańcy Pruszkowa mogli zapoznać się ze wskazówkami jak dbać o środowisko w udostępnionym na stronie internetowej miasta e-booku „Jestem przyjacielem pszczoł”.

Z okazji Światowego Dnia Pszczoł – 22 maja w Parku Kościuszki została zorganizowana wystawa PSZCZOŁY. Za dostarczenie 300 gramów plastikowych nakrętek mieszkańcy otrzymywali nasiona roślin.

Ekologiczny Dzień Dziecka - 1 czerwca z okazji Dnia Dziecka odbyło się uroczyste otwarcie ścieżki ekologicznej „Segreguj odpady- żyj ekologicznie” zlokalizowanej przy budynku Urzędu Miasta w Pruszkowie. Z okazji otwarcia dzieci mogły wziąć udział w warsztatach ekologicznych i quizach z nagrodami. Odbyło się również spotkanie z sokolnikiem.

Ścieżka ekologiczna wyposażona w barwne tablice informacyjne, plenerowe gry logiczne oraz małą architekturę pozwala na odbycie ciekawej lekcji oraz miłe spędzenie czasu wśród zieleni.

20 czerwca 2023 r. w Przedszkolu Miejskim nr 13 w Pruszkowie odbył się Finał konkursu „Dzieci chronią środowisko, środowisko przyjazne dzieciom”. Celem konkursu, podczas którego dzieci z pomocą rodziców i nauczycieli zbierają baterie, była edukacja w zakresie prawidłowej segregacji odpadów. W konkursie udział wzięło 1 980 dzieci, a masa zebranych łącznie baterii wyniosła 2 908 kg, czyli prawie 3 tony odpadów niebezpiecznych.

W czerwcu 2023 r. zorganizowano Dzień otwarty w PSZOKu. Podczas spotkania można było pogłębić wiedzę z zakresu segregacji odpadów, zobaczyć jak w praktyce działa PSZOK, oraz dowiedzieć się wielu przydatnych informacji z zakresu gospodarowania odpadami na przykład: jak działa Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych, jakie rodzaje odpadów i w jakich ilościach są przyjmowane od mieszkańców, jakie są zasady postępowania z elektroodpadami, odpadami gabarytowymi, budowlanymi czy niebezpiecznymi. W trakcie dnia otwartego odbył się również ekologiczny quiz z nagrodami.

Rodzinny Piknik Ekologiczny w SP 10 - w ramach udzielonego dofinansowania przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie w dniu 16 września 2023 r. zorganizowano Rodzinny Piknik Ekologiczny w SP 10 w Pruszkowie. W ramach pikniku zorganizowano 12 stanowisk ekologicznych m. in. eko pokój zagadek o tematyce ochrona powietrza / oze; koło fortuny z pytaniami z zakresu: segregacji odpadów, ochrony powietrza, bioróżnorodności; rowery wytwarzające prąd czy stanowisko eksperckie OZE przy którym uczestnicy mieli okazję dowiedzieć się czym są wiatrownie i ich wykorzystanie przy wytwarzaniu prądu, czym są panele fotowoltaiczne i jak działają, czym jest biomasa oraz elektrownie wodne – gdzie są najlepsze warunki do ich powstawania. Podczas trwania Pikniku mieszkańcy mieli możliwość wymiany roślin i książek.

Rodzinny Piknik Ekologiczny w SP10 w Pruszkowie był finansowany ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska w Warszawie - dofinansowanie w wysokości 29 998,40 (100 %).

W ramach kampanii informacyjno – edukacyjnej „Pruszków walczy o czyste powietrze” w lutym 2023 r. przekazano 60 szt. detektorów tlenku węgla, które zostały zainstalowane w 16 budynkach będących w zasobie mienia komunalnego.

W ramach udzielonego dofinansowania z budżetu Województwa Mazowieckiego w ramach programu „Mazowsze dla czystego powietrza” we wrześniu przeprowadzono warsztaty z konkursem online dla uczniów klas 4-8 wszystkich szkół podstawowych na terenie miasta. W ramach warsztatów uczniowie mieli okazję poszerzyć wiedzę z zakresu ochrony powietrza – źródeł powstawania i szkodliwości niskiej emisji, wpływu smogu na zdrowie człowieka, możliwości zapobiegania zanieczyszczeniom powietrza oraz obowiązkach wynikających z obowiązujących przepisów w przedmiotowym zakresie, w tym w szczególności uchwały antysmogowej.

Również w ramach ww. pomocy finansowej, we wrześniu wystawiono spektakl ekologiczny „W zielonej krainie Oz” w 16 publicznych przedszkolach na terenie Miasta Pruszkowa. W spektaklu poruszona została tematyka smogu, niskiej emisji, zmian klimatycznych, segregacji odpadów i degradacji środowiska naturalnego. Spektakl miał charakter interaktywny, dzieci brały czynny udział w przedstawieniu, odpowiadając na przygotowane pytania i łamigłówki, pomagając bohaterom. Przy okazji spektaklu dzieci otrzymały broszurę rodzinną (2000 szt.) z infografiką dotyczącą uchwały antysmogowej i zagadkami związanymi z ochroną powietrza w celu przekazania opiekunom / rodzicom.

Dodatkowo w ramach kampanii edukacyjno – informacyjnej „Pruszków walczy o czyste powietrze” rokrocznie prowadzone są działania informacyjne dotyczące możliwości składania wniosków o udzielenie dotacji na wymianę źródła ogrzewania zarówno z gminnego programu, jak również programu Czyste Powietrze (plakatowanie, dystrybucja ulotek, informacje w lokalnej prasie i telewizji, informacje na stronach internetowych).

Konkurs plastyczno-ekologiczny dla uczniów Szkół Podstawowych - z okazji wypadającego w dniu 1 października 2023 r. Europejskiego Dnia Ptaków zorganizowano dla wszystkich dzieci w wieku szkolnym konkurs „Plakat zaprojektuję, u ptaków zapunktuję” który miał na celu propagowanie właściwych zachowań związanych z dokarmianiem ptaków. Dla wyróżnionych uczestników ufundowano nagrody rzeczowe w postaci książek o tematyce przyrodniczej, gadżetów ekologicznych oraz dyplomów.

Dodatkowo 4 najlepsze prace zostały zeskanowane oraz wydrukowane w formie tablic informacyjnych, które zamontowano w Parkach Miejskich w Pruszkowie.

W 2023 roku Gmina Miasto Pruszków po raz kolejny aktywnie włączyła się w obchody Święta Drzewa, które przypada 10 października. Ten dzień jest okazją, aby uświadomić wszystkim jak ważną rolę w ekosystemie i w otaczającym nas świecie pełnią drzewa. Z tej okazji symbolem podkreślającym wagę jaką pełnią tereny zieleni dla nas wszystkich było posadzenie dwóch drzew. Dodatkowo, w ramach akcji mieszkańcom rozdano również 300 sadzonek krzewów. Dzień Drzewa był okazją do zaangażowania mieszkańców do sadzenia drzew, krzewów oraz podejmowania różnorodnych działań dla środowiska i klimatu.

E-BOOK EKOBOHATER TO JA! - został przygotowany we współpracy Urzędu Miasta Pruszkowa, Miejskiego Zakładu Oczyszczania Sp. z o.o. w Pruszkowie oraz firmy Rekopol. W e-booku przeznaczonym dla najmłodszych mieszkańców znalazły się zasady dotyczące segregacji odpadów. Równolegle z dostępnością e-booka zrealizowano wystawę plenerową w Parku Kościuszki.

W 2023 r. Miasto Pruszków **zajęło I miejsce w konkursie „Najlepsze praktyki na rzecz poprawy jakości powietrza 2023”** organizowanym przez Województwo Mazowieckie.

Gmina Pruszków została laureatem konkursu organizowanego przez Plebiscyt Ekologiczny „Wspólna Zielona Przyszłość” oraz Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego w kategorii Samorząd województwa mazowieckiego Tytuł projektu: Ochrona przyrody na terenie Miasta Pruszkowa.

Wybrane zadania będą kontynuowane w latach kolejnych.

Informację o prowadzonej **edukacji ekologicznej** przekazał też Miejski Zakład Oczyszczania w Pruszkowie Sp. z o.o. Spółka prowadzi działania w zakresie edukacji ekologicznej, która stanowi istotny element realizacji planów gospodarki odpadami. Edukacja ekologiczna jest niezbędna przy wprowadzaniu selektywnego zbierania odpadów. Spółka promuje działania związane z ograniczeniem ilości odpadów i ich wtórnym wykorzystaniem. Głównymi zadaniami ekologicznymi prowadzonymi przez MZO w Pruszkowie Sp. z o.o. są:

- podnoszenie ogólnej świadomości ekologicznej społeczeństwa,
- rozpowszechnianie zasad prawidłowego postępowania z odpadami, z naciskiem na propagowanie selektywnego zbierania odpadów,
- informowanie mieszkańców o korzyściach dla środowiska związanych z odzyskiem i ogólnie z prowadzeniem racjonalnej gospodarki odpadami.

Jednym z podstawowych warunków realizacji programu selektywnej zbiórki odpadów jest włączenie wszystkich mieszkańców. Edukacja prowadzona jest wśród dzieci i młodzieży oraz wśród osób dorosłych. Dlatego w 2022 r. Spółka uczestniczyła w wielu imprezach plenerowych np. Dni Pruszkowa, Śniadanie w Parku Kościuszki, „Radosne piątki” w Parku Kościuszki w Pruszkowie, Zakończenie Lata w Pruszkowie czy Piknik mieszkańców dzielnicy Ostoja.

Spółka w ramach uczestnictwa w festynach prowadzi edukację ekologiczną poprzez propagowanie wykorzystywania odpadów opakowaniowych jako surowców wtórnych. Odwiedzający stoisko Spółki mogą wykonać prace plastyczne, korzystając z surowców, które były wcześniej odpadami np. z rolek tekturowych można zrobić przybornik na biurko, z korków i sznurka zrobić węża, na plastikowych płytkach wykonać obraz, szklane butelki wykorzystać jako wazon. Również odpady wykorzystywane są w zabawach tj. sprzątanie świata poprzez segregację rozrzuconych odpadów do odpowiednich worków.

W 2023 roku Spółka uczestniczyła w wielu imprezach plenerowych: Festyn plenerowy dla mieszkańców PSM, Piknik Rodzinny w Żłobku Miejskim w Pruszkowie, Festyn ekologiczny z okazji Dnia Dziecka czy Dni Pruszkowa.

3.10 Podsumowanie podjętych działań

Efektem podjętych w latach 2022-2023 działań inwestycyjnych (np. rozwój sieci wodociągowej) i pozainwestycyjnych (np. planowanie przestrzenne) jest zmiana parametrów charakteryzujących Miasto Pruszków. Dane zawarto w tabeli.

Tabela 25. Podstawowe dane o Gminie w okresie sprawozdawczym 2022-2023 wraz z porównaniem do roku 2021

Lp.	Parametr		Jednostka	Rok		
				2021	2022	2023
1	Ludność ogółem wg GUS – miejsce zamieszkania, stan na 31 grudnia*		osoba	65 333	65 321	65 461
2	Powierzchnia		km ²	19	19	19
3			ha	1 919	1 919	1 919
4	Wydatki w Dziale 900 – Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	oczyszczanie miasta	zł	3 639 830,77	3 139 011,15	3 841 044,96
5		utrzymanie zieleni w mieście	zł	6 070 129,20	9 391 261,35	20 298 253,81
6		oświetlenie ulic, placów i dróg	zł	2 609 143,51	4 082 394,53	4 799 355,92
7		gospodarka ściekowa i ochrona wód	zł	6 361 794,43	2 774 445,25	1 765 994,71
8		gospodarka odpadami komunalnymi	zł	20 750 030,53	17 818 485,82	17 128 444,08
9	Wydatki w Dziale 600 – Transport i łączność	drogi publiczne wojewódzkie	zł	603,84	24 787,00	73 003,00
10		drogi publiczne powiatowe	zł	501 066,12	2 800 614,02	2 239,02
11		drogi publiczne gminne	zł	29 239 540,31	36 565 140,11	31 800 962,24
12	Kanalizacja	długość czynnej sieci kanalizacyjnej	km	128,7	128,8	128,8
13		przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	6 445	6 489	6 599

Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Pruszków za lata 2022-2023

Lp.	Parametr		Jednostka	Rok		
				2021	2022	2023
14	Kanalizacja	ścieki bytowe odprowadzone siecią kanalizacyjną	dam ³	3 101,8	3 153,5	3 225,5
15		ścieki odprowadzone	dam ³	3 099,0	3 151,0	3 223,0
16		ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	osoba	58 263	58 289	58 524
17	Sieć gazowa	długość czynnej sieci ogółem	km	143,6	144,2	146,0
18		długość czynnej sieci przesyłowej	km	0,1	0,1	0,1
19		długość czynnej sieci rozdzielczej	km	143,5	144,1	145,9
20		czynne przyłącza do budynków ogółem (mieszkalnych i niemieszkalnych)	szt.	5 569	5 736	5 822
21		ludność korzystająca z sieci gazowej	osoba	45 036	44 270	43 494
22	Wodociągi	długość eksploatowanej sieci wodociągowej	km	131,3	131,4	142,2
23		przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	5 484	5 542	5 646
24		woda dostarczona gospodarstwom domowym	dam ³	2 430,1	2 456,2	2 486,7
25		ludność korzystająca z sieci wodociągowej	osoba	60 138	60 170	60 375
26	Lasy	lasy ogółem	ha	23,08	23,87	23,87
27	Obszary prawnie chronione	powierzchnia ogółem	ha	96,00	96,00	96,00
28		obszary chronionego krajobrazu razem	ha	96,00	96,00	96,00
29	Ludność korzystająca z oczyszczalni ogółem		osoba	61 686	59 826	59 626

Lp.	Parametr		Jednostka	Rok		
				2021	2022	2023
30	Ładunki zanieczyszczeń w ściekach po oczyszczeniu	BZT5	kg/rok	83 572	74 834	61 345
31		ChZT	kg/rok	537 998	523 841	473 641
32		zawiesina ogólna	kg/rok	154 957	139 192	141 236
33	Ładunki zanieczyszczeń w ściekach po oczyszczeniu	azot ogólny	kg/rok	146 252	145 777	126 542
34		fosfor ogólny	kg/rok	10 621	9 938	10 243
35	Ścieki przemysłowe i komunalne wymagające oczyszczania odprowadzone do wód lub do ziemi w ciągu roku ogółem		dam ³	3 106,0	3 156,0	3 229,0
36	Zmieszane odpady zebrane w ciągu roku ogółem		t	17 453,55	16 657,15	16 457,55
37	Tereny zieleni (dotyczy terenów miejskich)	nasadzenia; drzewa; ogółem	szt.	321	361	656
38		nasadzenia; krzewy; ogółem	szt.	6 081	8 722	76 431
39		ubytki; drzewa; ogółem	szt.	255	233	506
40		ubytki; krzewy; ogółem	m. kw.	500	700	1 783
41		parki spacerowo - wypoczynkowe; powierzchnia; ogółem	ha	43,73	43,73	46,85
42		zieleńce; powierzchnia; ogółem	ha	6,60	6,60	7,11
43		zieleń uliczna; powierzchnia; ogółem	ha	15,50	15,50	15,50
44		tereny zieleni osiedlowej; powierzchnia; ogółem	ha	60,53	61,23	61,23
45		parki, zieleńce i tereny zieleni osiedlowej; powierzchnia; ogółem	ha	110,86	111,56	115,19

Lp.	Parametr		Jednostka	Rok		
				2021	2022	2023
46	Ścieżki rowerowe	ścieżki rowerowe (drogi dla rowerów) ogółem	km	36,7	39,9	40,7
47		będące pod zarządem gminy	km	27,6	30,6	30,8
48	Obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego na podstawie ustawy z 7 lipca 1994 r. oraz ustawy z 27 marca 2003 r.	plany zagospodarowania przestrzennego ogółem	szt.	61	65	67
49		plany sporządzone na podstawie ustawy z 2003 r.	szt.	54	58	60
50		powierzchnia gminy objęta obowiązującymi planami ogółem	ha	1 498	1 516,0	1 588,0
51		udział powierzchni objętej obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w powierzchni ogółem	ha	78,1	79,0	82,8

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

**- należy podkreślić, że w przypadku danych statystycznych posługiwano się danymi Głównego Urzędu Statystycznego, mimo że w konkretnych przypadkach dane te nieco różnią się względem danych Urzędu Miasta Pruszkowa (taka sytuacja ma miejsce w przypadku statystyki ludności). Jednak posługiwanie się danymi GUS jest konieczne i wynika z „Wytycznych do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska” autorstwa Ministerstwa Środowiska. Wytyczne te mówią jasno, że „dane powinny być zestandaryzowane i porównywalne pomiędzy powiatami”. Rekomendowane jest oparcie się na danych pochodzących w pierwszej kolejności z zasobów Głównego Urzędu Statystycznego.*

4. Osiągnięte wskaźniki realizacji celów ekologicznych

W ocenie postępu wdrażania Programu ochrony środowiska oraz jego faktycznego wpływu na środowisko niezbędna jest także analiza i monitorowanie założonych efektów ekologicznych przy pomocy wskaźników (mierników) stanu środowiska i zmian presji na środowisko.

W kolejnej **tabeli** przedstawiono osiągnięte w latach 2022-2023 wskaźniki realizacji poszczególnych celów ekologicznych. Z uwagi na fakt, że część określił trend pozytywny / trend negatywny może budzić wątpliwości, pod tabelą przedstawiono wyjaśnienia i interpretacje.

Tabela 26. Osiągnięte wskaźniki realizacji celów ekologicznych

Zgodność z celem ekologicznym	Lp. wskaźnika	Wskaźnik	Jednostka	Rok			Ocena
				2021	2022	2023	
OCHRONA ZASOBÓW WODNYCH oraz UPORZĄDKOWANIE GOSPODARKI WODNO - ŚCIEKOWEJ	1	Długość czynnej sieci kanalizacyjnej na km ²	km	6,707	6,712	6,712	trend pozytywny
	2	Udział osób korzystających z sieci kanalizacyjnej w stosunku do ogółu mieszkańców	%	89,2	89,2	89,4	trend pozytywny
	3	Ścieki bytowe odprowadzone siecią kanalizacyjną	dam ³	3 101,8	3 153,5	3 225,5	trend pozytywny
	4	Długość czynnej sieci wodociągowej na km ²	km	6,488	6,847	7,410	trend pozytywny
OCHRONA ZASOBÓW WODNYCH oraz UPORZĄDKOWANIE GOSPODARKI WODNO - ŚCIEKOWEJ	5	Zużycie wody w gospodarstwach domowych ogółem na 1 mieszkańca	m ³	37,2	37,6	38,0	trend negatywny
	6	Nakłady finansowe na gospodarkę ściekową i ochronę wód na 1 mieszkańca	zł	97,37	42,47	26,98	trend negatywny
	7	Ścieki przemysłowe i komunalne wymagające oczyszczania odprowadzone do wód lub do ziemi w ciągu roku na 1 000 mieszkańców	dam ³	47,5	48,3	49,4	trend pozytywny
	8	Udział osób korzystających z oczyszczalni z podwyższonym usuwaniem biogenów w stosunku do ogółu mieszkańców	%	94,4	91,6	91,1	trend negatywny

Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Pruszków za lata 2022-2023

Zgodność z celem ekologicznym	Lp. wskaźnika	Wskaźnik	Jednostka	Rok			Ocena
				2021	2022	2023	
OCHRONA ZASOBÓW PRZYRODNICZYCH	9	Nakłady finansowe na utrzymanie zieleni w mieście na 1 mieszkańca	zł	92,91	143,77	310,08	trend pozytywny
	10	Udział obszarów prawnie chronionych	%	5,0	5,0	5,0	bez zmian
	11	Udział parków, zieleńców i terenów zieleni osiedlowej w powierzchni ogółem	%	5,8	5,8	6,0	trend pozytywny
	12	Udział lasów w powierzchni ogółem	%	1,2	1,2	1,2	bez zmian
POPRAWA JAKOŚCI POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO	13	Długość czynnej sieci gazowej na km ²	km	7,483	7,513	7,610	trend pozytywny
	14	Udział osób korzystających z sieci gazowej w stosunku do ogółu mieszkańców	%	68,9	67,8	66,4	trend negatywny
	15	Długość ścieżek rowerowych na km ² ⁶	km	1,91	2,07	2,12	trend pozytywny
	16	Nakłady finansowe na oczyszczanie miasta na 1 mieszkańca ⁷	zł	55,71	48,06	58,68	trend pozytywny
OCHRONA PRZED HAŁASEM	17	Wysokość wydatków na drogi publiczne w przeliczeniu na 1 mieszkańca	zł	447,55	559,78	485,80	trend pozytywny
	18	Nakłady finansowe drogi publiczne wojewódzkie w mieście na 1 mieszkańca	zł	0,01	0,38	1,12	trend pozytywny
	19	Nakłady finansowe na drogi publiczne powiatowe w mieście na 1 mieszkańca	zł	7,67	42,87	0,03	trend pozytywny

⁶ dotyczy również celu ekologicznego: OCHRONA PRZED HAŁASEM

⁷ dotyczy również celu ekologicznego: OCHRONA ZASOBÓW GEOLOGICZNYCH I OCHRONA GLEB

Zgodność z celem ekologicznym	Lp. wskaźnika	Wskaźnik	Jednostka	Rok			Ocena
				2021	2022	2023	
	20	Nakłady finansowe na drogi publiczne gminne w mieście na 1 mieszkańca	zł	447,55	559,78	485,80	trend pozytywny
OCHRONA ZASOBÓW GEOLOGICZNYCH i OCHRONA GLEB	21	Udział powierzchni objętej miejscowymi planami zagospodarowania terenu względem ogółu obszaru	%	78,1	79,0	82,8	trend pozytywny
OCHRONA PRZED ODDZIAŁYWANIEM PÓL ELEKTROMAGNETYCZNYCH	22	Udział powierzchni, na których dochodzi do przekroczenia dopuszczalnych wartości natężeń pól elektromagnetycznych względem ogółu obszaru	%	0,0	0,0	0,0	utrzymanie braku zagrożenia, trend pozytywny
ROZWÓJ SYSTEMU GOSPODARKI ODPADAMI	23	Zmieszane odpady komunalne zebrane w ciągu roku przypadające na 1 mieszkańca	kg	267,2	255,0	251,7	trend pozytywny
	24	Odpady komunalne zebrane selektywnie w relacji do ogółu odpadów	%	36,1	37,1	37,9	trend pozytywny
	25	Nakłady finansowe na gospodarkę odpadami na 1 mieszkańca	zł	317,60	272,78	261,66	trend pozytywny

LEGENDA:	Liczba wskaźników
kolor zielony – trend pozytywny	19
trend pozytywny – uzasadnienie uwzględnienia wskaźnika w trendzie pozytywnym: wskaźnik nr 1 - przyrost długości czynnej sieci kanalizacyjnej na km² jest pozytywny, gdyż daje możliwość podłączenia kolejnych nieruchomości do sieci kanalizacyjnej, wskaźnik nr 2 – zwiększający się udział osób korzystających z sieci kanalizacyjnej w stosunku do ogółu mieszkańców jest pozytywny, gdyż świadczy o zwiększonej liczbie nieruchomości przyłączonych do sieci kanalizacyjnej, co wpływa na zmniejszenie objętości ścieków gromadzonych poza systemem, wskaźnik nr 3 – zwiększająca się objętość ścieków odprowadzonych siecią kanalizacyjną to aspekt pozytywny, gdyż daje możliwość zagospodarowania nieczystości ciekłych w sposób prawidłowy – więcej ścieków trafia do systemu, niż poza, wskaźnik nr 4 – zwiększyła się długość czynnej sieci wodociągowej na km², co świadczy o rozbudowie systemu dostarczania wody, wskaźnik nr 7 – zwiększoną objętość ścieków przemysłowych i komunalnych wymagających oczyszczania w ciągu roku na 1 000 mieszkańców zaliczono po stronie pozytywnej, gdyż przy podobnym zużyciu wody w kolejnych latach nie powinno obserwować się zmniejszonej objętości ścieków, choć może mieć to związek z użytkowaniem wody na cele niepowodujące powstawania ścieków, wskaźnik nr 9 – nakłady finansowe na utrzymanie zieleni w mieście na 1 mieszkańca znacząco wzrosły, co jest wynikiem realizacji wielu zadań w zakresie rozwoju zieleni w mieście, wskaźnik nr 11 – zwiększył się udział parków, zieleńców i terenów zieleni osiedlowej w powierzchni ogółem, co bez wątplenia należy ocenić pozytywnie, wskaźnik nr 13 – zwiększyła się długość czynnej sieci gazowej na km², co oceniono pozytywnie, gdyż pozwala na ograniczenie liczby starych, wysokoemisyjnych pieców węglowych, wskaźnik nr 15 – zwiększyła się długość ścieżek rowerowych na km², co oceniono pozytywnie, jako rozwój zrównoważony sprzyjający ograniczeniu hałasu komunikacyjnego i emisji spalin, wskaźnik nr 16 – zwiększające się nakłady finansowe na oczyszczanie miasta na 1 mieszkańca oceniono pozytywnie, gdyż daje to możliwość zapewnienia właściwej obsługi w zakresie oczyszczania, jest więc pozytywne z punktu widzenia środowiska i niezbędne, choć dotkliwe dla finansów miasta, wskaźniki nr 17, 18, 19 i 20 – zwiększone nakłady finansowe na drogi wojewódzkie, powiatowe (średnia wydatków w latach 2022-2023 jest znacząco wyższa niż w 2021 r.) i gminne oceniono pozytywnie, realizacja kolejnych projektów drogowych uwzględnia potrzeby środowiska	

i mieszkańców, wskaźnik 21 - udział powierzchni objętej miejscowymi planami zagospodarowania terenu względem ogółu obszaru zwiększył się co oceniono pozytywnie, wskaźniki nr 22 – udział powierzchni, na których dochodzi do przekroczenia dopuszczalnych wartości natężeń pól elektromagnetycznych względem ogółu obszaru wyniósł 0, co oznacza brak przekroczeń, co jest pozytywne biorąc pod uwagę ochronę mieszkańców przed promieniowaniem elektromagnetycznym, wskaźnik nr 23 – masa zmieszanych odpadów komunalnych zebranych w ciągu roku przypadających na 1 mieszkańca zmniejszyła się (porównując rok bazowy 2021 i rok końcowy 2023), co oceniono pozytywnie, zwiększa się segregacja odpadów, wskaźniki nr 24 – udział odpadów zebranych selektywnie w relacji do ogółu odpadów poprawił się, co oceniono pozytywnie, wskaźnik nr 25 – zmniejszające się nakłady finansowe na gospodarkę odpadami na 1 mieszkańca oceniono pozytywnie (choć co do zasady zmniejszenie wydatków traktowane jest jako pewne zagrożenie dla realizacji zadań), gdyż właściwa obsługa w zakresie gospodarki odpadami została i tak zapewniona mimo zmniejszonych nakładów, co zostało potwierdzone m.in. poprzez zapewnienie odpowiednich poziomów recyklingu i odzysku odpadów.	
kolor pomarańczowy – trend obojętny/bez zmian oznacza to, że w okresie sprawozdawczym nie odnotowano zmian wskaźników o numerach: 10, 12	2
kolor czerwony – trend negatywny	4
trend negatywny – uzasadnienie uwzględnienia wskaźnika w trendzie negatywnym: wskaźnik nr 5 – zwiększające się zużycie wody na 1 mieszkańca może świadczyć o braku wiedzy w zakresie racjonalnego korzystania z wody, wskaźnik nr 6 – zmniejszone nakłady finansowe na gospodarkę ściekową i ochronę wód na 1 mieszkańca, co do zasady oceniono negatywnie, ale nie musi to świadczyć o zaniedbaniu rozwoju w tym zakresie, ale raczej o zakończeniu realizacji ważnych zadań w latach poprzednich (wysoka baza za 2021 r.), wskaźnik nr 8 – zmniejszył się udział osób korzystających z oczyszczalni z podwyższonym usuwaniem biogenów w stosunku do ogółu mieszkańców, dlatego wskaźnik zapisano po stronie negatywnej, wahania te są jednak niewielkie, wskaźnik nr 14 – w 2021 r. w relacji do 2021 r. zmniejszył się udział osób korzystających z sieci gazowej w stosunku do ogółu mieszkańców, co oznacza, że rozwój sieci gazowej, mimo że był realizowany, to nie nadążał za zwiększaniem się liczby mieszkańców i rozwojem zabudowy.	

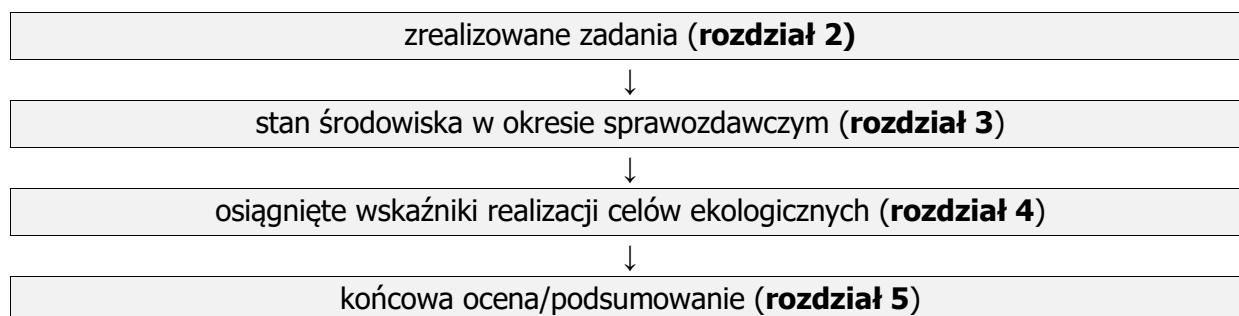
Źródło: opracowanie własne na podstawie zebranych danych

5. Podsumowanie i wnioski

Niniejszy Raport miał za zadanie odpowiedzieć na pytanie w jakim zakresie realizowano wyznaczone w Programie Ochrony Środowiska cele ekologiczne i zadania. Okresem sprawozdawczym były lata 2022-2023.

Dokument sporządzono na podstawie zebranych ankiet od różnych podmiotów. Zostały one wymienione w **Rozdziale 1.1.** Pomocne były również dane Głównego Urzędu Statystycznego, Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska, Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Warszawie.

Ocenę stopnia realizacji POŚ wykonano według zasady:

Należy zaznaczyć, że Raport z wykonania Programu Ochrony Środowiska Miasta Pruszkowa za lata 2022-2023 dotyczy dokumentu, który obejmuje określony horyzont czasowy, wobec czego stan środowiska zdiagnozowany na koniec roku 2023 wcale nie musi oznaczać, że osiągnięcie określonych celów ekologicznych w latach kolejnych jest zagrożone. W następnych okresach sprawozdawczych należy kontynuować realizację zadań z szeroko pojętej ochrony środowiska.

W kolejnych podrozdziałach przedstawiono końcową ocenę realizacji poszczególnych celów ekologicznych ujętych w Harmonogramie Realizacji POŚ.

5.1 Ocena realizacji celu ekologicznego OCHRONA ZASOBÓW WODNYCH

Ujętego w Harmonogramie Realizacji Programu Ochrony Środowiska celu ekologicznego w okresie sprawozdawczym nie udało się w pełni osiągnąć, co potwierdzają dane dotyczące jakości wód powierzchniowych i podziemnych (zła jakość wód powierzchniowych). Miasto ma ograniczone możliwości realizacji tego celu i powinien on być w szczególności oparty o działania Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie.

Niepokoici rosnące zużycie wody w gospodarstwach domowych ogółem na 1 mieszkańca, co może świadczyć o wzroście presji na środowisko i skutkować może nieosiągnięciem założonego celu w dalszej perspektywie.

5.2 Ocena realizacji celu ekologicznego UPORZĄDKOWANIE GOSPODARKI WODNO - ŚCIEKOWEJ

Gmina Miasto Pruszków sukcesywnie rozwija sieć kanalizacyjną, czego wyrazem są poprawiające się wskaźniki dotyczące długości sieci w przeliczeniu na km² czy odsetka osób korzystających z sieci kanalizacyjnej. Pozytywnym przejawem są także rosnące nakłady finansowe na gospodarkę ściekową.

Cel ekologiczny realizowany był w okresie sprawozdawczym poprzez bieżącą i gruntowną konserwację i utrzymanie urządzeń wodnych oraz zabezpieczenie miejsc narażonych na podtopienia. Oba zadania były w okresie sprawozdawczym wdrażane. Gmina Miasto Pruszków zajmuje się utrzymaniem rowów melioracyjnych. Utrzymanie rzeki jest zadaniem Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie.

5.3 Ocena realizacji celu ekologicznego ZACHOWANIE, WŁAŚCIWE WYKORZYSTANIE ORAZ ODNAWIANIE I PRZYWRACANIE DO STANU WŁAŚCIWEGO SKŁADNIKÓW PRZYRODY

Realizacja tego celu ekologicznego polegała przede wszystkim na pielęgnacji oraz rozbudowie terenów czynnych biologicznie na terenie Miasta. W okresie sprawozdawczym zwiększył się udział parków, zieleńców i terenów zieleni osiedlowej w powierzchni ogółem Miasta, powstały również łąki kwietne. Wzrosły nakłady finansowe Miasta na utrzymanie zieleni. W okresie sprawozdawczym nie zmniejszyła się także powierzchnia obszarów prawnie chronionych wobec czego cel ekologiczny został w okresie sprawozdawczym zrealizowany.

5.4 Ocena realizacji celu ekologicznego POPRAWA JAKOŚCI POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO

Realizacja niniejszego celu ekologicznego jest zadaniem ciągłym, a ocena jakości powietrza w Gminie Pruszków jest wypadkową oceny całej strefy mazowieckiej w ramach Rocznych Ocen Jakości Powietrza w Województwie Mazowieckim. W Pruszkowie nie ma zlokalizowanego punktu pomiarowego jakości powietrza i nie ma takiej potrzeby, bo lokalizacja ustalona w ramach Państwowego Monitoringu Powietrza jest wystarczająca. Roczna ocena jakości powietrza za rok 2022 wykonana według kryteriów ustanowionych ze względu na ochronę zdrowia oraz ochronę roślin wykazała występowanie podwyższonych stężeń benzo(a)pirenu (natomiast rok 2023 był pierwszym, gdy przekroczeń nie stwierdzono), a także poziomu celu długoterminowego dla ozonu przekraczających wartości dopuszczalne, w kontekście całej strefy mazowieckiej, do której należy Miasto Pruszków. W odniesieniu do zanieczyszczeń uwzględniających kryteria ochrony roślin stwierdzono przekroczenie poziomu celu długoterminowego dla ozonu.

Podkreślić należy, że władze miasta prowadzą walkę o czyste powietrze na wielu płaszczyznach. W Mieście realizowana jest wymiana źródeł ogrzewania, promuje i rozwija się transport zbiorowy, sukcesywnie rozwijana jest sieć ścieżek rowerowych, a także sieci: gazowa i ciepłownicza. Dlatego zasadne jest uznanie, że cel ekologiczny był w latach 2022-2023 zrealizowany.

5.5 Ocena realizacji celu ekologicznego OCHRONA PRZED HAŁASEM

Cel ekologiczny OCHRONA PRZED HAŁASEM realizowany był w okresie sprawozdawczym przede wszystkim poprzez modernizację ciągów komunikacyjnych oraz działania organizacyjne związane z utrzymaniem ruchu. Wyrazem dbałości o stan akustyczny Miasta są podejmowane działania w zakresie rozwoju zieleni przyulicznej, a także nakłady finansowe na drogi publiczne różnych kategorii.

5.6 Ocena realizacji celu ekologicznego OCHRONA ZASOBÓW GEOLOGICZNYCH i OCHRONĘ GLEB

Prowadzenie właściwego gospodarowania przestrzenią, w tym zasobami geologicznymi i glebami odbywało się w okresie sprawozdawczym przede wszystkim poprzez miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego oraz utrzymanie porządku i czystości.

Znowelizowana w 2023 r. ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym wprowadziła nowe dokumenty i narzędzia planistyczne: plan ogólny, sporządzany obligatoryjnie dla całej gminy oraz zintegrowany plan inwestycyjny, będący szczególnym rodzajem planu miejscowego. Oprócz tego ustawa wprowadziła Rejestr Urbanistyczny.

Zgodnie z nowymi przepisami każda gmina będzie musiała przygotować i uchwalić plan ogólny w terminie do 1 stycznia 2026 r. Plan zastąpi dotychczasowe studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy.

5.7 Ocena realizacji celu ekologicznego OCHRONA PRZED ODDZIAŁYWANIEM PÓL ELEKTROMAGNETYCZNYCH

Realizacja niniejszego celu ekologicznego została zapewniona poprzez monitoring pól elektromagnetycznych oraz odpowiednie zapisy w mpzp dotyczące zasad ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu. W Gminie nie ma obszarów, na których dochodzi do przekroczenia dopuszczalnych wartości natężeń pól elektromagnetycznych względem ogółu obszaru.

5.8 Ocena realizacji celu ekologicznego OCHRONA PRZECZ NASTĘPSTWAMI NADZWYCZAJNYCH SYTUACJI KRYZYSOWYCH

Cel ten realizowany był w okresie sprawozdawczym na poziomie administracyjnym przez GIOŚ, WIOŚ w Warszawie, PSP w Pruszkowie poprzez zapobieganie występowaniu poważnych awarii przemysłowych.

5.9 Ocena realizacji celu ekologicznego ROZWÓJ SYSTEMU GOSPODARKI ODPADAMI

Efektem racjonalnie prowadzonej gospodarki odpadami jest osiągnięcie przez Gminę wszystkich poziomów wymaganych prawem. W Mieście rozwijana jest zbiórka selektywna – odzwierciedleniem tego pozytywnego trendu jest wskaźnik: masa odpadów zebranych selektywnie w stosunku do ogółu odpadów. Niepokoić może jedynie duża masa zmieszanych odpadów zebranych w ciągu roku przypadająca na 1 mieszkańca (co jest ogólnym trendem w całym kraju), ale z całą stanowczością należy uznać, że w okresie sprawozdawczym realizowano cel ekologiczny „ROZWÓJ SYSTEMU GOSPODARKI ODPADAMI”.

SPIS TABEL

Tabela 1. Cele ekologiczne wyznaczone w „Programie Ochrony Środowiska dla Miasta Pruszków na lata 2020-2023 z perspektywą do roku 2027”	7
Tabela 2. Zrealizowane zadania inwestycyjne w ramach celu ekologicznego „OCHRONA ZASOBÓW WODNYCH”	10
Tabela 3. Zrealizowane zadania w ramach celu ekologicznego „UPORZĄDKOWANIE GOSPODARKI WODNO - ŚCIEKOWEJ”	11
Tabela 4. Zrealizowane zadania w ramach celu ekologicznego „OCHRONA ZASOBÓW PRZYRODNICZYCH”	13
Tabela 5. Zrealizowane zadania w ramach celu ekologicznego „POPRAWA JAKOŚCI POWIETRZA ATMOSFERYCZNEGO”	15
Tabela 6. Zrealizowane zadania w ramach celu ekologicznego „OCHRONA PRZED HAŁASEM”	18
Tabela 7. Zrealizowane zadania w ramach celu ekologicznego „OCHRONA ZASOBÓW GEOLOGICZNYCH I OCHRONA GLEB”	23
Tabela 8. Zrealizowane zadania w ramach celu ekologicznego „OCHRONA PRZED ODDZIAŁYWANIEM PÓŁ ELEKTROMAGNETYCZNYCH”	26
Tabela 9. Zrealizowane zadania w ramach celu ekologicznego „OCHRONA PRZECIWNOSTĘPSTWAMI NADZWYCZAJNYCH SYTUACJI KRYZYSOWYCH”	27
Tabela 10. Zrealizowane zadania w ramach celu ekologicznego „ROZWÓJ SYSTEMU GOSPODARKI ODPADAMI”	28
Tabela 11. Ocena stanu Jednolitych Części Wód Powierzchniowych (JCWP) położonych w granicach Miasta Pruszków, wykaz celów środowiskowych dla tych JCWP oraz ocena zagrożenia nieosiągnięcia wyznaczonych celów środowiskowych	33
Tabela 12. Klasyfikacja i ocena stanu Jednolitych Części Wód Powierzchniowych Rzek obejmujących swym zasięgiem Miasto Pruszków na podstawie badań z wielolecia 2016-2021 oraz klasyfikacji w roku 2023	36
Tabela 13. Klasyfikacja wód podziemnych w punktach pomiarowych sieci krajowej monitoringu zwykłych wód podziemnych w latach 2019-2023	37
Tabela 14. Poziomy dopuszczalne do oceny jakości powietrza	39
Tabela 15. Poziomy docelowe	40
Tabela 16. Poziomy celów długoterminowych dla ozonu	40
Tabela 17. Poziomy alarmowe	40
Tabela 18. Poziomy informowania społeczeństwa	41
Tabela 19. Wynikowe klasy strefy mazowieckiej dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej w latach 2021-2023 dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia	43
Tabela 20. Wynikowe klasy strefy mazowieckiej dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej w latach 2021-2023 dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin	44
Tabela 21. Dane z pomiarów PEM wykonanych w 2023 r. w Pruszkowie	51
Tabela 22. Dane z pomiarów hałasu drogowego wykonanych w 2022 r. w Pruszkowie	54
Tabela 23. Dane z pomiarów hałasu przemysłowego wykonanych w latach 2022-2023 w Pruszkowie	61
Tabela 24. Masa odebranych i zagospodarowanych odpadów komunalnych dla Miasta Pruszków za lata 2021-2023	69
Tabela 25. Podstawowe dane o Gminie w okresie sprawozdawczym 2022-2023 wraz z porównaniem do roku 2021	80
Tabela 26. Osiągnięte wskaźniki realizacji celów ekologicznych	84

SPIS RYCIN

Ryc. 1. Położenie Gminy na tle zlewni Jednolitych Części Wód Powierzchniowych	34
Ryc. 2. Położenie Gminy Miasto Pruszków na tle JCWPd 65	35
Ryc. 3. Mapa imisyjna hałasu kolejowego określona wskaźnikiem L_{DWN}	55
Ryc. 4. Mapa imisyjna hałasu kolejowego określona wskaźnikiem L_N	56